

Vol. No. IV

Book No. 4

5th September, 1985

(Thursday)

14 Bhadra, 1907 S.E.

THE ANDHRA PRADESH Legislative Assembly Debates OFFICIAL REPORT

CONTENTS

	Pages
1. Oral Answers To Questions	... 249
2. Short Notice Questions and Answers	... 279
3. Business of the House	... 283
4. Matters Under Rule 329	
re : Murder of Dr. Ramanadham, Children , Specialist and Vice President civil Liberties at Warangal	... 287
5. Calling Attention Matters	
re : Fire Accident in Tangutur Village, Prakasam District	... 295
re : Collection of Parking Fees on the Roads in Vijayawada and failure to remit the amount to Municipal Corporation	... 297
re : Bogus Engineering Colleges in the state	... 300
6. Petition	
re : Service problems of the Aided School Teachers in Agency area - Presented.	... 304
7. Announcement	
re : Constitution of Financial Committees Committee on Estimates, Committee on Public Accounts and Committee on Public Undertakings	... 304

(To be Contd. on IIIrd Cover Page)

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
PRINCIPAL OFFICERS

Speaker	: Sri G. Narayana Rao
Deputy Speaker	: Sri A.V. Suryanarayana Raju
Panel of Chairmen	1. Smt. Y. Sita Devi 2. Sri M. Rajaiah 3. Sri H. B. Narse Goud 4. Sri K. Yetnam Naidu 5. Sri D. Sripada Rao 6. Sri C. Narsi Reddy
Secretary	: Sri F. Sadasiva Reddy
Deputy Secretaries	1. Sri A.V.G. Krishna Murthy 2. Sri C. Venkatesam
Assistant Secretaries :	1. Sri P. Bashaiah 2. Sri N. Pattabhirama Rao 3. Sri P. Satyanarayana Sastry 4. Sri P.V.K.L.N.V. Raghava Sarma 5. Sri V.V. Subrahmanyam 6. Sri K.R. Gopal 7. Sri T. Muralidhara Rao 8. Sri V.V. Bhaskara Rao 9. Sri S. Suryanarayana Murthy
Chief Reporter	: Smt. M.V.S. Jayalakshmi

(Contd. from Ist Cover Page)

8.	Papers Laid On The Table	306
9.	Government Bill	
	Hindu Succession (Andhra Pradesh Amendment)	
	Bill, 1985 (introduced)	... 307
10.	Annual Financial Statement (Budget) for	
	1985-86 Demands for Grants	
	Transport	
	Public Works	
	Road Development	
	Minor Port Development.	... 308

THE ANDHRA PRADESH
LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES
OFFICIAL REPORT

Seventeenth Day of the Third Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Thursday the 5th September, 1985

The House met at Half-past Eight of the Clock

(MR. SPEAKER IN THE CHAIR)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

మిస్టరు స్పీకరు : క్వశ్చన్ నెం. 161 మెంబరు రిక్వెస్టుమీద పోస్టుపోన్
చేస్తున్నాను.

శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు : పాయింటు ఆఫ్ సబ్మిషన్. నాకు జ్ఞాపకం
ఉన్నంతవరకు ఎజెండాలో పబ్లిష్ అయిన తరువాత, వేదికమీదకు వచ్చిన
కరువాత it would be the property of the House.

Mr. Speaker : Long back, the member has requested for
postponement. You can see the records here.

శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు : హౌసుతోకి వచ్చింది కదా.

మిష్టర్ స్పీకరు : ఎజెండా వచ్చిన తరువాత కూడా మెంబరు ఏక్ డ్రా
చేసుకోవచ్చు.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి : ఆ మెంబరు ఎప్పుడు ఏక్ డ్రా చేసుకున్నాడు?

Mr. Speaker : At any time, the Member can withdraw as per
the Rules. But here, it is only postponement not the withdrawal.
The Member has requested only for postponement. So, it is post-
poned.

An asterisk before the name indicates Confirmation
by the member.

Ordinance Factory at Cuddapah

162—

1113-Q-Sri C. Ramachandraiah (Cuddapah) : Will the Chief Minister be pleased to state :

- whether there is any proposal before the Government to establish an Ordinance factory in Cuddapah district ;
- whether the land has been acquired for this purpose ;
- if so. the extent of the land acquired ; and
- the cost of the project and the employment potentiality ?

విన్న తరహా పరిశ్రమల గాని మంత్రి (శ్రీ ఎస్. రామచంద్రారెడ్డి) :

ఎ) లేదండీ.

బి.సి.డి) ఈ ప్రశ్నలకు తావులేదు.

శ్రీ సి. రామచంద్రయ్య : కడప జిల్లాలో ఆర్డినన్స్ ఫ్యాక్టరీ పెడుతున్నట్లు ఒక ప్రపోజలు ఉందని లోకల్ న్యూస్ పేపర్లలో వర్ణింపబడినది. దానిని గురించి లాండు ఎక్వయర్ చేయడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయని లోకల్ ఆపీనర్లును అడిగితే చెప్పారు. ఇప్పుడు మంత్రిగారిని అడిగితే ఆ ప్రపోజల్ను తేవని చెబుతున్నారేమిటి?

శ్రీ ఎస్. రామచంద్రారెడ్డి : ఆర్డినన్స్ ఫ్యాక్టరీ ఒక్క మెదక్ జిల్లాలోనే ప్రారంభించబడుతున్నది. దానికి కావలసిన లాండు, నాటరు మొదలైన పేనిలిటీలను ప్రొవైడ్ చేయడం జరిగింది. ఆర్డినన్స్ ఫ్యాక్టరీ రాష్ట్రంలో మరెక్కడా ప్రారంభించే ఆలోచన లేదు.

శ్రీ పి. శివారెడ్డి (జమ్మలమడుగు) : కడప జిల్లాలో ఆర్డినన్స్ ఫ్యాక్టరీ స్థాపిస్తామని ఇంతకుముందు జిల్లా కలెక్టరుగారు దిన పత్రికలో ప్రకటించడం జరిగింది. కడప టు తిరుపతి వయా రాజంపేట రోడ్డులో బేకరాపేట వద్ద స్థలం కూడా ఎంక్వయర్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నామని ప్రకటించారు. ఒకవేళ అటువంటి ప్రతిపాదన లేకపోయినా మళ్ళీ ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ ఎస్. రామచంద్రారెడ్డి : అటువంటి ప్రతిపాదన ఏమైనా ఉంటే దానిని పరిశీలించడం జరుగుతుంది.

Electricity Dues from Orissa State

163—

596-Q-Md. Rajab Ali (Sujathanagar) : Will the Minister for finance and Power be pleased to state :

- whether the Orissa State Government has to pay arrears amounting to Rupees Twenty Crores towards supply of Power to the Andhra Pradesh State Electricity Board ;
- whether different departments of our State also have to pay arrears of about Twenty Crores rupees to the Andhra Pradesh State Electricity Board ; and
- if so, the steps taken by the Government to recover the arrears from Orissa State and also from different departments of our State ?

అధిక, విద్యుచ్ఛక్తి కాబ మంత్రి (శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్) : ఎ. ఒరిస్సా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కాదండి. ఆ రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి మండలి మన రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి మండలివారికి చెల్లించవలసి ఉన్న బకాయాల మొత్తంలో 14 కోట్ల 23 లక్షల రూపాయలు.

బి. మన రాష్ట్రంలోని వివిధ ప్రభుత్వ కాబలు ఈ సంవత్సరం మార్చి నెలాఖరువరకు చెల్లించవలసి ఉన్న బకాయాల మొత్తం ఒక కోటి 75 లక్షల 38 వేల రూపాయలు.

సి. అవసరమైన అన్ని చర్యలు తీసుకోవడం జరిగింది.

శ్రీ మహమ్మద్ రజాబ్ అలీ : ఈ 14 కోట్ల రూపాయలు ఒరిస్సా గవర్నమెంటు కాకపోయినా ఆ విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డు అయినప్పటికీ ఈ బకాయాల ఎంత కాలంనుంచి పేర్కొని ఉన్నాయి? ఇంతకాలం మీరు వాటిని రాబట్టడానికి తీసుకున్న చర్యలేమిటి?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ : చాలాకాలం నుంచి పేర్కొని ఉన్నాయి. దాదాపు 1976 నుంచి ఉన్నాయి. ఇటీవల ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత తేనిన కృషి ఫలితంగా 8-7-1985న వారు రు. 4 కోట్లు చెల్లించారు. ఇటీవల 2-9-85న ఒక కోటి రూపాయలు చెల్లించారు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నక్రెకల్) : 5 కోట్లు చెల్లించారు, మిగిలిన డబ్బు సంగతేమిటి? మన దగ్గర కోటి 75 లక్షలు రూపాయలు బకాయాలు ఉన్నాయని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఇంత బకాయి ఎందుకు పెట్టారు?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ : చాలా కాలం నుంచి అలాగ జరుగుతూ వచ్చింది. ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత అవసరమైన అన్ని చర్యలు తీసుకొనడం జరిగింది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి : రు. 15 కోట్లకు 5 కోట్లు వసూలు అయింది. మిగిలినది ఒరిస్సా విద్యుచ్ఛక్తి మండలినుంచి ఎందుకు వసూలు కాలేదు?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ : రు. 15 కోట్లు కాదు 19 కోట్లు ప్రైవిల్యర్. అందులో నుంచి రు. 5 కోట్లు వచ్చింది. మిగిలిన రు. 14 కోట్లు 28 లక్షలు రావాలి. దానికి చర్యలు తీసుకొంటున్నాము. చివరకు ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ పరంగా, విద్యుచ్ఛక్తి మండలి పరంగా ఆ రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి మండలి చైర్మన్ గారిని ఇక్కడకు పిలిపించి, కేంద్రం ఎలక్ట్రిసిటీ అథారిటీనును పిలిపించి వారి సమక్షంలో ఇది అడగడం జరిగింది.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర (హిమాయత్ నగర్) : వివిధ శాఖలు అన్నారూ, ఆయా శాఖలు పేర్లేమిటి? అని ఎప్పుడు ఎలాగ వసూలు చేస్తారు? అనలు వసూలు చేస్తారా? వసూలు చేయడానికి ఏమి చర్యలు తీసుకుంటారు?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ : దాదాపు అన్ని శాఖలు ఉన్నాయి. మన శాఖలే కాదు, కేంద్ర ప్రభుత్వ శాఖలు కూడా ఉన్నాయి.

శ్రీ ఎ. నరేంద్ర : ప్రయివేటు సంస్థలు ఉన్నాయా, ప్రభుత్వ సంస్థలు ఉన్నాయా, కేంద్ర సంస్థలు ఉన్నాయా?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ : చెప్పాను కదా. రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు ఒక లక్ష 98 వేలు చెల్లించాలి. పోలీసు డిపార్టుమెంటు 2 లక్షల 28 వేలు చెల్లించాలి, పిడబ్ల్యుడి 5 లక్షల 28 వేలు చెల్లించాలి. ఈ రకంగా అన్ని శాఖలు ఉన్నాయి. అవన్నీ చదవాలంటే 5 నిమిషములు వదులుంది. అందుచేత అదృశ్యమైనా అనుమతిస్తే డేబులు మీద పెడతాను.

మిస్టరు స్పీకరు : డేబులు మీద పెట్టండి.

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ : అలాగే డేబులుమీద పెడతాను

శ్రీ ఎం. నరసింహారెడ్డి (క్యాంపేట్) : ఒరిస్సా గవర్నమెంటు పే చేయక పోతే మీరు ఏమి చర్య తీసుకుంటారు?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ : ఒరిస్సా ప్రభుత్వం కాదు, ఒరిస్సా విద్యుచ్ఛక్తి మండలి వారు మనకు చెల్లించాలి. మేము చెల్లించము అని వారు అనడం లేదు.

రెండు విద్యుచ్ఛక్తి మండలాల మధ్య చర్చలు జరిగి చెన్నై విజయాల చట్టా-
రం కావాలని వారు అంటున్నారు.

శ్రీ ఎం. నరసింహారెడ్డి : ఏమైనా రాష్ట్రవ్యాప్త ఉన్నాయా?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ : ఉన్నాయని వారు అంటున్నారు. మన చెక్కుల ప్రకారం మనం అడుగుతున్నాము. వారు వారి లెక్కల ప్రకారం చెన్నై వర్కా-
సాలు ఉన్నాయి, వాటిని పరిశీలించవలసిన అవకాశం ఉందని అంటున్నారు.

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు (నీసీసీ) : చెన్నై కాంప్లికేషన్లు ఉన్నా-
ఓరిస్సా విద్యుచ్ఛక్తి మండలివారు 14 కోట్ల బకాయి పడి ఉండడం మన
అవసరాల దృష్ట్యా చాలా ఇబ్బందికరమైనది. ఇది వారు ఎప్పటికప్పుడు చెబుతున్నా-
ఉండగా పేర్కొన్న బకాయిలా? అవసరమైతే లీగల్ నోటీసులు ఇవ్వవచ్చు-
కదా. అది కార్పొరేషను అటువంటి చర్య తీసుకొంటున్నారా?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ : గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి
మండలి అవసరమైన చర్యలు తీసుకొంటున్నది. లీగల్ యాక్షను తీసుకోవలసి
నంత స్థాయికి ఇంకా రాలేదు. మనవారు, వారు కలసి మాట్లాడుతున్నారు. వారి
చైర్మన్ గారు ఇక్కడకు వచ్చి మన చైర్మన్ గారిని కలిసారు. కేంద్ర ఎలక్ట్రిసిటీ
అధికారులు కూడా పాల్గొని చర్చలు జరుపుతున్నారు. ఇది సామరస్యంగా పరిష్కా-
రం కానప్పుడు లీగల్ గా చర్యలు తీసుకొనడం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎమ్. బాగారెడ్డి (జహీరాబాద్) : వేలాది మంది రైతులకు ఎరియర్స్
ఉన్నాయని నోటీసు కూడా ఇవ్వకుండా డిస్కనెక్టు చేయడం జరుగుతున్నది - వారి
వంటలు నష్టం అయినప్పుడు కూడా. డిపార్టుమెంట్స్ కోట్ల రూపాయలు బాకీ
ఉంటే ఏమీ చర్య తీసుకోవడం లేదు. రైతులకు కూడా ఈ వసతి కల్పిస్తారా?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ : ఈ ప్రభుత్వం రావడానికి ముందు ఇది జరిగింది
ఇప్పుడు చర్య తీసుకొంటున్నాము. బోర్డుకు నిధుల అవసరం ఉంది. బకాయిలు
రాబట్టుకోడానికి అవసరమైన చర్యలు తీసుకుంటున్నాము.

ఒక గౌరవ సభ్యుడు : ఇతర విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డులు కూడా బకాయి
ఉన్నాయా?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ : ఓరిస్సా విద్యుత్ మండలి మాత్రం బకాయి చెల్లించ-
చాలి.

శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ : ఇది చాలా పెద్ద మొత్తానికి సంబంధించిన విష-
యం. వనూలు డేస్టరా - రెటాప్ డేస్టరా?

Mr, Speaker : The Minister has assured that he will take necessary action.

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ : రైటాప్ చేసుకునే ప్రశ్న లేదు - వసూలు చేస్తాము.

శ్రీ కుడిపూడి ప్రభాకరరావు (అమలాపురం) : బానారెడ్డిగారు అడిగిన ప్రశ్నకు స్పష్టంగా జవాబు చెప్పలేదు. ప్రస్తుతం డిపార్ట్మెంటులపై ఆలస్యం అయినా చర్య తీసుకోవడం లేదు - రైతుల విషయంలో ఈ విధంగా బలాయి పడితే ప్యాజ్ తీసివేస్తున్నారు నోటిసు రూడా ఇచ్చుకుండా రైతుల బలాయి ఉన్నా ప్యాజ్ తీసివేయకుండా చర్య తీసుకుంటారా?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ : పరిశీలిస్తాము.

శ్రీ వి. రాంభూపాల్ చౌదరి (కర్నూల్) : 1976 నుంచి బలాయిలు ఉన్నాయన్నారు - వాస్తవంగా ఆ బలాయిలు క్యుమ్యులేటివ్ బకాయిలా? గత సంవత్సరం కూడా ఒరిస్సా ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు బాకీ ఉన్నదా?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ : చదునగా ప్రతి సంవత్సరం వస్తున్నది

P.W.S. Schemes in Scheduled Areas

164—

1201-Q-Sarvasri Chanda Lingaiah (Burgampahad), and V. Narasimha Rao (Kothuru) : Will the Minister for Panchayati Raj be pleased to state :

- whether it is a fact the protected water schemes were sanctioned in scheduled areas :
- if not, the reasons therefore : and
- the reasons why the Munuguru protected water supply scheme was not completed so far ?

పంచాయతీ రాజ్ శాఖమంత్రి (శ్రీ కరణం రాంచంద్రరావు) :

ఎ) అవునండీ.

బి) ఈ ప్రశ్నకు తావు లేదు.

సి) మునుగూరు రక్షిత నీటి నరవరా పథకం పూర్తి అయింది. ఈ పథకం క్రింద మునుగూరుకు, దాని శివారు గ్రామం శివలింగపరానికి 1982,

మే నుండి రోజుకు 20,000 గ్యాలన్లు వాప్సుని, 1985, మే నుండి రోజుకు 30,000 గ్యాలన్లు వాప్సుని సీజిని సరఫరా చేయడం జరుగుతున్నది.

శ్రీ చందా లింగయ్య : వాస్తవంగా గిరిజన ప్రాంతాలకు ఏ జిల్లాలో కూడా మంచినీటి సదుపాయం ప్రభుత్వం ద్వారా జరగలేదు. ఇంతవరకు గిరిజన ప్రాంతాల వరకు నదులు, వాగులు నుంచి నీరు తెచ్చుకుని త్రాగుతున్నాము. ప్రస్తుత ప్రభుత్వం మాత్రం ఇంతవరకు నీటి సదుపాయం చేయలేదు. ముమైర్, పేట, రంగపురం, చిక్కుడుగుంట మొదలైన గ్రామాలు ఉన్నాయి. పీజీకి నీటి వసతి కల్పించాలని జిల్లా ప్లానింగ్ బోర్డులో కూడా వత్తిడి చేశాము. అక్కడ కూడా ఏమీ జరగం కనిపించలేదు. చిక్కుడు గుంటలో రెండు వేల జనాభా ఉన్నాయి. వారు ఆరు కిలోమీటర్ల దూరం నుంచి నీరు తెచ్చుకోవాలి. రంగపురం వారు ఆరు కిలోమీటర్ల నుంచి నీరు తెచ్చుకోవాలి. రంగపురం వారు ఆరు కిలోమీటర్ల నుంచి నీరు తెచ్చుకోవాలి. వారు వారానికి ఒకసారి స్నానం చేస్తున్నారు. ఒక మహిళ ఆటక మీద మంచినీరు దాచుకుంటే ఎవరో దొంగిలించారని మాకు చెప్పింది. మంచి నీరు కూడా దొంగిలించారంటే గిరిజన ప్రాంతాల్లో నీటి సమస్య ఎంత దాడుగా ఉందో తెలుస్తున్నది. ప్రభుత్వం గిరిజనులకు త్రాగేనీటి సమస్య తీర్చడానికి తగు చర్యలు తీసుకోవాలి.

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు : షేడ్యూలు ఏరియా ప్రాంతాలలో బోర్ వెల్స్ ద్వారా గానీ ఆర్.డబ్ల్యు.ఎస్. స్కీము ద్వారా గానీ మంచినీటిని ప్రత్యేక ప్రాతిపదికన ఇవ్వాలని ప్రభుత్వ ఉద్దేశం. 1984-85లో రూ. 90 లక్షలు కేటాయించాము. అదనంగా బోర్ వెల్స్ కు రూ. 4 లక్షలు కేటాయించారు. బోర్ వెల్స్ కు రూ. 30 లక్షలు ఈ సంవత్సరం కేటాయించడం జరిగింది. షేడ్యూలు ఏరియాస్ లో మంచి నీటికి ప్రత్యేక చర్య తీసుకుంటున్నాము. వారు చెప్పినచోట - ఆ గ్రామాల వివరాలు తెలిపితే, అత్యంత తొందరగా ఏర్పాటు చేయడానికి ఆదేశాలు ఇస్తాము.

శ్రీ చందా లింగయ్య : మణుగూరుకు 1980లో 5 లక్షల రూపాయలతో మంచినీరు వరకం చేపట్టారు. రోజుకు 50 వేల గ్యాలన్ల నీరు సరఫరా చేస్తామని చెప్పారు. పునాదులు వేశారు. తప్ప పూర్తి చేయలేదు. వేసవి కాలంలో ప్రజలు ఆందోళన చేయడంవల్ల సింగరేణి కాలరీస్ వారు పైపు లైన్ ను వేసి తాత్కాలికంగా నీరు సప్లయ్ చేశారు. తప్ప కాళ్ళత ఏర్పాటు ఏమీ చేయలేదు.

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు : ఈ స్కీము ఎనిమిన్నర లక్షల రూపాయలకు ఎస్టిమేటు చేయడం జరిగింది. సింగరేణి కాలరీస్ వారు 50 వేల గ్యాలన్ల నీరు ఇచ్చి దానికి ఎక్రిమెంటు జరిగింది. మే 1982 నుంచి 20 వేల గ్యాలన్ల నీరు మాత్రం

యస్తున్నారు - మే 1985 నుంచి 30 వేల గ్యాలన్ల నీరు ఇస్తున్నారు గ్రెటావ్ లెవెర్ రిజర్వాయరు పూర్తి కాలేదు. కంట్రాక్టరు వెళ్ళిపోవడంవల్ల ఆగిపోయింది. ఆ వూరి డిపార్టుమెంట్‌గా చేయాలని స్టర్ట్‌యించడం జరిగింది. మార్చి 1986 లోపల ఇది కూడా పూర్తవుతుంది.

శ్రీ యు. సాంబశివ శేషారెడ్డి) : షేడ్యూలు ఏరియాల పై ప్రభుత్వం మీద డిక్టేట్ చేస్తారు? మన రాష్ట్రంలో ఉన్న షేడ్యూలు ఏరియాలు జిల్లావారాగా చెప్పతారా?

శ్రీ కె. రామచంద్రారావు : ఏజెన్సీ యేరియాస్ ముప్పాది స్టర్ట్‌యిం చేసి పంపిణీగింది. ముఖ్యంగా బ్రయిబల్ యేరియాస్ ఏజెన్సీ యేరియాలో ఉన్న వూరి గవర్నమెంటు అవ్ ఇండియా గ్రెడ్‌లెస్స్ డిక్టేట్ చేయడం జరిగింది. జిల్లా వారీగా వివరాలు కావాలంటే సభ్యులకు అందచేస్తాను.

శ్రీ మతి పి. సరోజ (తెక్కలి) : మా నియోజకవర్గంలో రూ. 4 కోట్లతో మంచి నీటి రిజర్వాయర్ నిర్మించాలనే పథకం ఉన్నట్లు తెలిసింది అది మొత్తం పరకు అమలులోకి వచ్చింది దయచేసి వివరిస్తారా?

శ్రీ కె. రామచంద్రారావు : నేను వివరాలు కావాలంటే వారికి అందచేస్తాను. ఈ ప్రశ్నతో సంబంధం లేదు.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ (నర్సంపేట్) : మణుగూరుకు సంబంధించి ప్రస్తుతం ఉన్నటువంటి ఒక చెరువు నుంచి యిచ్చేటటువంటి నీరు అనారోగ్యహరితంగా ఉంది. దానివల్ల ప్రమాదకరమైన జబ్బులు వస్తాయని గోదావరి నది నుంచి కాళ్ళ తంగా ఉండేటటువంటి ఒక మంచినీటి పథకం పూర్తి చేసేటటువంటిది యే స్టేట్‌లో ఉంది; అదెప్పుడు పూర్తి చెస్తారు?

శ్రీ కె. రామచంద్రారావు : ఈ మణుగూరు స్కీములో మొట్టమొదట మణుగూరే కాకుండా శివలింగాపురం, బండారుగూడెం అనే దాని హెమ్‌లెడ్స్ కలిపి యీ స్కీము తయారు చేయడం జరిగింది. అయితే యీ సోర్స్ గోదావరి నుంచి కాలరీస్ వారే మనకు 30,000 గ్యాలన్స్ నీరు యిస్తామని ఒప్పకోవడం జరిగింది. ఒక అగ్రిమెంటు కూడా కుదిరింది. కాని ప్రస్తుతం వారు 30,000 గ్యాలన్స్ మాత్రమే యిస్తున్నారు. అది దృష్టిలో పెట్టుకొని మొత్తం యీ నీరు సరిపోదు అనే ఉద్దేశ్యంతో బండారు గూడెంకు ప్రత్యేకంగా ఒక బోర్ వేసి ఆ గ్రామానికి మంచినీరు యివ్వడం జరుగుతోంది. మణుగూరు, శివలింగాపురమునకు మాత్రం కాలరీస్ వారు యిచ్చే గోదావరి బెడ్‌లో నుంచి వచ్చే నీరులో నుంచి ప్యూరిఫైడ్ వాటర్ అక్కడ సప్లయ్ చేయడం జరుగుతోంది. బండారుగూడెంకు

ఒక బోర్ వెల్ వేసి అక్కడ ప్రత్యేకంగా స్క్రీమ్ పెట్టి మంచిస్సె సస్య చేస్తున్నాము.

శ్రీ డి. శ్రీపాదరావు (మందని) : అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం పెద్దాల్లు మేరియాస్ అంటే ఏజెన్సీ యేరియాస్ నుంచి డిక్లర్ చేసిందా? పెద్దాల్లు ట్రైబ్ యెక్కువగా ఉన్న ఏరియాస్ కు ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ ఆన్ ఓహెప్ ఆఫ్ గవర్నమెంటు తీసుకుంటున్నారా? ఉదాహరణకు యెన్నో ప్రాంతాలలో ట్రయిబల్స్ యెక్కువగా ఉన్నారు. ఆ ప్రాంతానికి ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ నష్టం తీసికోకుండా ఏజెన్సీ అని డిక్లర్ చేసిన దానిలో తీసుకుంటే చాలామందికి యిబ్బంది కలుగుతుంది. చాలా ఏరియాస్ లో ఉన్నా కూడా డిక్లర్ చేయడం లేదు, ఆ ఏరియాస్ లో కూడా ప్రభుత్వ చెరువు నుంచి ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ నష్టం యిస్తున్నారా?

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు : ట్రయిబల్స్ ఉన్న ప్రతి చోట ప్రాధాన్యం యివ్వడం జరుగుతోంది. అసలు మంచిసిటి సమస్యకు అత్యంత ప్రాధాన్యం యిచ్చి పీలైనంత తొందరగా రాష్ట్ర వ్యాపితంగా మంచిసిటి కొరతను తీర్చాలనేది ప్రభుత్వం యొక్క ఏకైక లక్ష్యం. ఏజెన్సీ ఏరియాస్ లో ప్రత్యేక ప్రాధాన్యం యివ్వడం జరుగుతోంది. ఏజెన్సీ కాకుండా యితర ప్రాంతాలలో ట్రయిబల్స్ కాని, ఎస్.సి.లు కాని ఉంటే అక్కడ అత్యంత ప్రాధాన్యం తీసికొని మంచిసిటి ఆందించడం జరుగుతుంది.

శ్రీ కె. విద్యాధరరావు (చింతలపూడి) : అధ్యక్షా, యీ రషీల మంచిసిటి పథకాలు రాష్ట్రంలో బాధీ ఎత్తున మంజూరయిన విషయం వాస్తవమేనా? కాని పెద్దాల్లు ఆఫ్ రైట్ కు కట్టుబడి చాలా పథకాలు చేపట్టిన మాట వాస్తవమేనా? ఇది వాస్తవం అయితే జిల్లాలకు వారి పెద్దాల్ ఆఫ్ రైట్స్ నిర్ణయించడానికి ప్రభుత్వం జిల్లా ప్లానింగ్ బోర్డులకు యిచ్చే ఆలోచన ప్రభుత్వ దృష్టిలో ఉందా?

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు : అధ్యక్షా, పెద్దాల్ ఆఫ్ రైట్స్ బోర్ ఆఫ్ సి.ఇ.లు సంవత్సరానికి ఒకసారి కూర్చుని నిర్ణయిస్తారు. ఈ రేట్స్ యెక్కువగా పెరగడం వల్ల స్క్రీమ్స్ విషయంలో జాప్యం జరుగుతుందనే విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిన తర్వాత ఎస్.ఇ.ల రెవెల్ లో 25 వర్సంటు ఎస్టిమేటుడ్ కాస్ట్ కాకుండా యెక్కువగా పెంచుకొనే అధికారాన్ని అక్కడ పరిస్థితిని బట్టి యివ్వడానికి నిర్ణయం తీసుకొని అమలు చేయాలని చెప్పడం జరుగుతోంది. మారుతున్న రేట్స్ దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్రతి సంవత్సరం యీ పెద్దాల్ ఆఫ్ రైట్స్ బోర్డు ఆఫ్ సి.ఇ.లు నిర్ణయం చేస్తూ ఉంటారు, రెక్విజిట్ మేటర్ కాబట్టి ప్లానింగ్ బోర్డుకు అధికారం యిచ్చే అవకాశం అంతగా లేదు.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు (మదిర) : అధ్యక్షా, యీ సమస్యపూరిత గ్రామాలలో యీ మంచిసిటి సరఫరా పథకాన్ని అమలుపరుస్తామని అన్నారు.

ఖమ్మం జిల్లాలో యివి పని చేయనటువంటి పరిస్థితులు కొన్ని ఉన్నాయి. కారణం పంచాయితీలు డబ్బులు చెల్లించలేకపోవడమే. ఇట్లా ఒక్క జిల్లాలో రీ చాకా చెడి పోయినాయి. ముఖ్యంగా సుజాతనగర్‌లో వరదలో పూడిపోయి కరెండ్ మోటర్ రిమైర్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేయడం లేదు. దానిని వెంటనే చేపడతారా?

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు : ప్రస్తుతం ఉన్న పద్ధతి ప్రకారంగా కాలెండ్ర హెన్సీవ్ స్కీము అయితే గవర్నమెంటు డీసెని మెయిన్‌టెన్ చేస్తోంది. టెక్నికల్ పర్ స్కీమ్స్ అయితే గ్రామ పంచాయితీలకు యిచ్చి వారే మెయిన్‌టెన్ చేయాలనే నిబంధన ఉంది. గౌరవ సభ్యులు సూచించినట్లుగా కొన్ని ప్లాట్స్ డబ్బు లేని వారణంగా మెయిన్‌టెనెన్స్ కావడం లేదని ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చింది. ప్రభుత్వమే దాని మెయిన్‌టెనెన్స్ తీసికోవడం మంచిదనే అంశాన్ని ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నది. ఇటువంటి సెనిసిఫిక్ కేసులను వెంటనే కలెక్టర్స్‌కు చెప్పి ఎదైనా మొత్తం నుంచి డబ్బు యిచ్చి వాటిని పంక్షన్ చేయించే ప్రయత్నం జరుగుతున్నది. అట్లాగే సుజాతానగర్ విషయం కూడా ఆ విధంగా చెప్పి అది తొందరగా పంక్షన్ చెయ్యాలని ప్రయత్నం చేయిస్తాను. రెగ్యులర్ మెయిన్‌టెనెన్స్ ప్రభుత్వ పరంగా తీసుకొనే అంశం ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నది.

శ్రీ పి. ఆప్పలనాయుడు (వరవాడ) : ఈ పి. డబ్ల్యు.డి. స్కీమ్స్ చాలా వరకు చెడిపోయినాయి. పంచాయితీలకు వాటిని మరమ్మత్తు చేసే పరిస్థితి లేకపోవడం వల్ల చాలావరకు మూలవడిపోయే పరిస్థితి ఉంది. వాటిని పునరుద్ధరించి మరం వాటికి గ్రెడ్‌లెన్స్ ఏక్స్ చేసి, యీ ప్రొజెక్ట్ ఉన్న గ్రామాలకు అన్నిటికీ మంజూరీని సరవరా సౌకర్యం జరిగే వద్దటికి యేమైనా ప్రభుత్వ ఆలోచనలో ఉందా?

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు : పి. డబ్ల్యు.డి. స్కీమ్స్ కాంక్షన్ చేయడానికి సెంట్రల్ గవర్నమెంటుతో ఆలోచన చేసిన మీదట గ్రెడ్‌లెన్స్ యివ్వడం జరిగింది. రీ కిలో మీటర్స్ దూరం సోర్స్ లేని గ్రామాలకు ప్రయారిటీ యివ్వాలని అట్లాగే యెక్కువ జనాభా ఉన్న గ్రామాలకు ప్రయారిటీ యివ్వాలని యీ మాదిరిగా గ్రెడ్‌లెన్స్ యిప్పటికే యివ్వడం జరిగింది. గ్రెడ్‌లెన్స్‌కు అనుకూలంగా యిప్పటివరకు ప్రతి జిల్లాలో యీ కార్యక్రమాలు జరుగుతున్నాయి. ఏమైనా కారణాల వల్ల ఆగిపోతే ప్రభుత్వానికి తెలిపి ఉంటే వెంటనే కాంక్షన్ చేయించి ఆ స్కీమ్స్ ప్రారంభించడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము.

శ్రీ కె. ఆప్పలనాయుడు (ఉత్తరావల్లి) : ఈ ప్రొజెక్టెడ్ టాలర్ స్కీమ్స్ చేపట్టడానికి చాలా ప్రాంతాలతో కంట్రాక్టర్లు సరిగా రావడం లేదు. నిమెంటూ ఇనుము డిపార్టుమెంటే నష్టం చేస్తోంది. అందువల్ల యీ కార్యక్రమాలు ప్రభుత్వమే చేపట్టడానికి ఏమైనా ఆలోచన చేస్తుందా?

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు : మొత్తం వార్షికం దిపాద్ధమెంటు ద్వారా చేయాలంటే తగిన సిబ్బంది అంతగా లేదు. అయితే పట్టికలో యేర్పడే యితే ముందు రావడం లేదో, బేస్ అప్ డ్ అప్ తూ ఉన్నట్లంటే ప్రాంతాలలో వీలైనంతవరకు దిపాద్ధమెంటు ద్వారానే యీ వార్షికములు చేపడుతున్నాము. గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు యినుము, సిమెంటు వనమే యిస్తున్నాము. ప్రభుత్వ పరింగా ఆ అంశాన్ని కూడా దృష్టిలో ఉంచుకొని పరిశీలన చేస్తాము.

శ్రీ ఎన్. గాధలింగప్ప (గుత్తి) : మన రాష్ట్రంలో చాలా గ్రామాలలో యీ కష్టత నీటి వనరులకు కరెంటు బిల్లులు ఆ పంచాయతీలు కట్టలేకపోవడం పట్ల ఆక్కుడ కరెంటు కనక్షన్స్ తీసివేయడం వల్ల ఆ గ్రామాలలో నీటి కొరత చాలా యేర్పడింది, కనుక ఆ కరెంటు బిల్లు గవర్నమెంటు తీసికోని ఆ పంచాయతీలకు యేదైనా సహాయం చెస్తూదా?

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు : వాస్తవమే. చాలా పంచాయతీలలో ఆ స్కీము అమలుగించిన తర్వాత పీటి మెయిన్ లెనెన్స్ కాని కరెంటు బిల్లులు కట్టడం కాని చేయలేని పరిస్థితి ఉన్న మాట నిజమే. అది ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చింది. అందు వల్లనే అగ్రికల్చర్ వాటర్ పంపింగ్ స్కీముకు యే మాదిరిగా కరెంటు సప్లయ చేస్తున్నామో ఆ మాదిరిగానే యీ స్కీముకు కూడా యివ్వాలని ప్రయత్నం జరుగు తోంది. ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటుతో సంప్రదింపులు జరుగుతున్నాయి. ఏదైనా పీలెనంతవరకు ప్రభుత్వ పరంగా కట్టాలనే ఆలోచన కూడా ఉంది. గ్రామ పంచాయతీల ఆర్థికస్థావర పెంచడానికి దోహదకారిగా ప్రభుత్వం ఏదైనా ఒక పథకం అమలు జతపాలనేది ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఉంది. అది పరిశీలనలో ఉంది.

శ్రీ కె. వి. సుబ్బారెడ్డి (నెల్లూర్) : ఈ పి. డబ్ల్యు.డి స్కీము కొన్ని ప్రపోజ్ చేసేటప్పుడు కొన్ని చోట్ల గ్రామ పంచాయతీలలో ముఖ్యంగా మాకు జమ్మలమడుగులో కొన్ని ప్రాంతాలలో వేసిన బోర్స్ పెయిల్ అవుతున్నాయి. కొన్ని చోట్ల ప్రజలు విరాళాలు యివ్వడానికి ముందుకు వస్తున్నారు. పీటి నిర్వహణ బాధ్యతను వారే చేపడతామంటున్నారు. అటువంటి చోట్ల కలెక్టర్లకు ఆదేశాలు యిచ్చి ప్రజా సంస్థలు ముందుకు వచ్చే చోట యీ పి.డబ్ల్యు.డి స్కీము లేకపోవడం సాధ్యమే?

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు : ఇప్పుడున్న వద్దతి ప్రకారం రూ. 20,000 ఆదాయం వైబడిన గ్రామ పంచాయతీలన్నిటిలో నార్మల్ గా ఆ స్కీము తీసికోవాలన్నప్పుడు కాంట్రీబ్యూషన్ పెట్టవలసిన వద్దతి ఉంది. ఎ.ఆర్ డబ్ల్యు.ఎస్. కాంక్షన్ చేసిన స్కీములో మాత్రం కాంట్రీబ్యూషన్ లేకుండా సదుస్తున్నాయి. ఎక్కడయినా ప్రజలు ఉత్సాహంగా కాంట్రీబ్యూషన్ యిస్తామని ముందుకు వస్తే దానికి

ప్రత్యేక ప్రాధాన్యత యిచ్చి తీసుకోవడానికి చిప్పకుండా ప్రయత్నించే ప్రయత్నము.

శ్రీ ఆర్. రవీంద్రనాథ్ రెడ్డి (అలంపూర్) : ఈ సెక్షన్లు ప్రాంతాలకే యీ విధంగా రూపొందిన నీటి పథకాలకు ప్రాముఖ్యం యిస్తున్నాయి. అదే విధంగా నారి కురుపులు ఉన్న ప్రాంతాలకు ప్రాముఖ్యం యిచ్చి వారిచేతనే సైన్లలో కాంక్షనో యిచ్చి యీ పథకాన్ని యేర్పాటు చేస్తారా? ఈ నారి కురుపులు హరిజనలకు, గిరిజనులకు యెక్కువగా వ్యాపిస్తున్నది.

(జవాబు లేదు)

శ్రీ ఎం. రామకృష్ణారావు (ఖమ్మం) : ఈ ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ స్కీము క్రింద యీ ఏజెన్సీ ప్రాంతంలో యెన్ని స్కీములు తీసుకున్నాడో ఇప్పటికి యే యే జిల్లాలో యెన్ని వూరి అయినాయి చెబుతారా?

9-00 A.M. శ్రీ కె. రామచంద్రారావు : ప్లొటెడ్ కంటెండ్ ఉన్న ప్రాంతాలు కొన్ని గ్రామాలు తీసుకున్నారు. కొన్ని స్కీములు సర్వే చేయించడం జరిగింది. కొన్ని ప్రాంతాలలో ప్లొటెడ్ కంటెండ్ ఉన్న గ్రామాలను నెదర్లాండ్లం స్కీము క్రింద తీసుకోవడం జరిగింది. కొన్ని ప్రభుత్వ నిధుల నుంచి కాంప్రెహెన్సివ్ స్కీము తీసుకోవడం జరిగింది. ప్రత్యేక పరిస్థితులు ఉంటే వాటికి ప్రాధాన్యత యిచ్చి వారి కురుపు, ప్లొటెడ్ కంటెండ్ ఉన్న గ్రామాలు కొన్ని ప్రత్యేక స్కీముగా తీసుకుని ప్రభుత్వం పరిశీలన చేస్తున్నది, కొన్ని స్కీములు అయినవి. సెక్షన్లు ఏరియా లలో వాటి వివరాలు గురించి నా దగ్గర లేవు. ఆ వివరాలు కావాలంటే సభ్యులకు అందజేస్తాను.

శ్రీ యన్. రామచంద్రారావు : మీరు ఏజెన్సీ ప్రాంతములో ఎన్ని స్కీములు చేక్ అప్ చేశారు? ఎన్ని కంట్రీలు అయినవి? ఎన్ని యింకావూరి కావలసిఉంది? వూరి చేయలేకపోతే ఎంతకాలంలో వూరిచేస్తారు. వూరిచేయకపోవడానికి కారణాలు ఏమిటి?

శ్రీ కె. రామచంద్రారావు : ఏజెన్సీ ప్రాంతములోని స్కీముకు డ్రైబుల్ వెల్ ఫేర్ డిపార్టుమెంటు డబ్బు యిస్తుంది. దీనికి సైన్లలో చీఫ్ ఇంజనీరు ఉంటాడు. డ్రైబుల్ వెల్ ఫేర్ డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించిన విషయం. వివరాలు లేవు. 1984-85 సంవత్సరములో 90 లక్షల రూపాయలు ఈ ప్రొటెక్టెడ్ వాటరు స్కీముకు యివ్వడం జరిగింది. 4 లక్షల రూపాయలు బోర్ వెల్ ఫేర్ కు యివ్వడం జరిగింది.

శ్రీ మహ్మద్ రజబ్ ఆలీ : లింగయ్యగారు చేసినటువంటి ప్రశ్న ఏమిటంటే సెక్షన్లు ఏరియాలలో ఈ ప్రొటెక్టెడ్ వాటరు స్కీము త్వరితగతినే వూరి చేయడం లేదు, దానికి కారణములు ఏమిటి అని వారు ఉద్దేశ్యము. ముఖ్యంగా మణుగూరుకు సంబంధించి ప్రొటెక్టెడ్ వాటరు స్కీము వూరి కాకపోవడానికి

కారణాలు ఏమిటని వారు ప్రత్యేకంగా ప్రశ్న వేశారు. మణుగూరు గ్రామ స్థాయిలో ఉన్న యిప్పుడు అది ఇండస్ట్రియల్ సెంటరు అయింది. కోల్ మైన్స్ చాత్రగూడెం తరువాత మణుగూరు హోదా పెరుగుతున్నది. జనాదా పెరుగుతున్నది. ఇండాక్ ఓంకార్ గారు చెప్పారు. వాటరు స్కెర్పిటి తొలగించడానికి అక్కడ ఉన్న బందారుగూడెం చెరువు ఉపయోగించుకుంటే బాగుంటుందని చెప్పారు. ఆ చెరువు వర్షము మీద ఆధారపడుతుంది. మణుగూరు పేరు బందారుగూడెం. ఆ తరువాత అది మణుగూరుగా మారింది. ఆ స్కీము ఎప్పటిలాగా పూర్తి చేసి మణుగూరుకు నిటి సప్లయ చేస్తారో స్పష్టముగా మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పాలి.

శ్రీ కె. రాంచంద్రారావు : మణుగూరుకు ఈ స్కీము శాంక్షను చేసినప్పుడు కాలరీస్ వారు 50,000 గ్యాలన్లు నీరు సప్లయ చేస్తామని ఎగ్రిమెంటు జరిగింది. అక్కడ రిజర్వాయరు, నిర్మించడం జరిగింది. 1981 మే వరకు రోజుకు 20,000 గ్యాలన్లు నీరు మాత్రమే సప్లయ చేస్తూ వచ్చారు. కాని ఆ తరువాత రోజుకు 50,000 గ్యాలన్లు నీరు సప్లయ చేస్తున్నారు. కాలరీస్ వారే గోదావరి నుంచి వం పింగ్ చేసి నీరు సప్లయ చేస్తున్నారు. తరువాత గ్రెండు రెవల్ రిజర్వాయరు విషయములో - రెండు సార్లు కంట్రాక్టరు వెనుకకు తిరిగి వెళ్ళిపోయారు. 1986 నాటికి గవర్నమెంటు గ్రెండు రెవల్ రిజర్వాయరు పూర్తి చేస్తుంది. బందారు గూడెం చెరువును బోరు వెల్ వేసి సెవరేట్ గా టేక్ అప్ చేయడం జరుగుతుంది.

శ్రీ సి.పావ్. విద్యాసాగరరావు (మెట్ పల్లి) : ప్రభుత్వము వారు చేపట్టిన ప్రొటెక్టెడ్ వాటరు స్కీము అన్ని గ్రామాలలో పూర్తి కావడం లేదు. ఓవర్ హెడ్ టాంక్స్ కట్టడానికి కంట్రాక్టర్లుకు గిట్టక వారు ఓవర్ హెడ్ టాంక్స్ కట్టకుండా వెనుకకు తిరిగిపోతున్నారు. ఆట్లా కాకుండా ప్రభుత్వమే వీటిని తీసుకుని అంచే వంచాయతీరాజ్ డిపార్టుమెంటు వీటిని తీసుకుని పూర్తి చేయడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. అందుకోసము దీనికి ప్రత్యేక విభాగము ఏర్పాటు చేసి వీటిని పూర్తి చేయాలని కోరుతున్నాను.

(మంత్రి సమాధానం లేదు.)

శ్రీ యు. నారాయణరావు (మునుగోడు) : నల్లగొండ జిల్లాలో వెదర్లాండు స్కీము క్రింద 10, 12 గ్రామాలు టేక్ అప్ చేశారు. నేను ఫ్లోరెడ్ కంటెండ్ ఉన్న గ్రామాలు 44 లిన్డ్ అవుట్ చేసి యిచ్చాను. ఆ గ్రామాలలో ఫ్లోరెడ్ కంటెండ్ ఉన్న కారణంగా కాట్ల వంకరపోయి, చేతులు వంకరపోయి, అంగవైకల్యా లతో అక్కడ ప్రజలు బాధపడుతున్నారు. ఆ 44 గ్రామాలు లిస్టు నేను యిచ్చాను ఆ గ్రామాలను యింతవరకు సర్వే చేయలేదు. వెదర్లాండు డబ్బు యిస్తున్నా కూడా ఆ గ్రామాలు సర్వే చేయించేందుకు చర్యలు తీసుకోకపోవడం దురదృష్టకరం.

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు : నెదర్లాండు స్కీమ్ను క్రింద దాదాపు 1071 గ్రామాలు కవరు అవుతున్నవి. ఇటువంటి గ్రామాలు కొన్ని నల్లగొండ జిల్లాలో కూడా ఉన్నవి. 47 గ్రామాలు మరల సర్వే చేయడం జరిగింది. వాటిని నెదర్లాండుకు లేబరటరీ సర్వే కోసము పంపాము. సభ్యులు చెప్పిన 44 గ్రామాలు విషయములో కూడా త్వరలో సర్వే చేయించి లేబరటరీ డెస్టురు వంపించే ప్రయత్నం చేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ సిహెచ్. విద్యాసాగరరావు : నేను అడిగిన ప్రశ్నకు సమాధానం రాలేదు. గ్రామాలలో ప్రొటెక్టెడ్ వాటరు స్కీమ్ముకు సంబంధించి ఓవర్ హెడ్ టాంకు నిర్మాణ విషయములో కంట్రాక్టర్లు ముందుకు రావడం లేదు. వెనుకకు పోతున్నారు. దీనికి సంబంధించిన డబ్బు కొన్ని లక్షల రూపాయలు గవర్నమెంటు దగ్గర ఉన్నాయి. కాబట్టి మీ పంచాయతీరాజ్ డిపార్టుమెంటు ఈ స్కీమ్ము డేకెస్ చేసి దీనికి ప్రత్యేకమైన విభాగాన్ని ఏర్పాటు చేసి రెండు మూడు సంవత్సరాలలో ఈ స్కీమ్మును పూర్తి చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా? అటువంటి ఆలోచన ప్రభుత్వం చేస్తుందా?

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు : ప్రస్తుతం దీనికి ప్రత్యేకంగా ఒక ఇంజనీరు విభాగం అందులో ఒక డిప్ ఇంజనీరు ఉన్నారు. క్రింద లెవెల్ లో నూపర్ వైజర్లు పీరి అజమాయిషీలో కొనసాగుతున్నది డిపార్టుమెంటు నుంచి విడదీసి దీనికి ప్రత్యేక విభాగం చేసే ఆలోచన ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉంది. గతములో కూడా ఉండేది. ఇప్పుడు కలిపి చేయడం జరిగింది. తిరిగి దీని గురించి ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉంది.

శ్రీ యన్. విజయరామరాజు (నాగూరు) : పంచాయతీరాజ్ డిపార్టుమెంటుతో సోకు. డ్రైబుల్ వెల్ ఫేర్ డిపార్టుమెంటుది సొమ్ము. డ్రైబుల్ వెల్ ఫేర్ డిపార్టుమెంటు వారి డబ్బుతో షెడ్యూల్లు ఏరియాలలో ఈ వాటరు ప్రొటెక్టెడ్ స్కీమ్ము ద్వారా వాటరు సప్లయ చేస్తున్నారు. గ్రామ పంచాయతీలో సొమ్ము లేక మెయిన్ టెనెన్స్ గురించి డ్రబ్బు కట్టలేకపోతున్నారు. అవి మెయిన్ టెనెన్స్ చేయడానికి కావలసినన్ని వనర్లు వారి దగ్గర లేవు. ఆ గ్రామాలలో వారు ఆ స్కీమ్మును మెయిన్ టెనెన్స్ చేయడానికి తగినన్ని వనర్లు పంచాయతీరాజ్ డిపార్టుమెంటు వారు కల్పిస్తారా?

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు : ప్రొటెక్టెడ్ వాటరు స్కీమ్మును ప్రభుత్వ వరంగా డేక్ ఆఫ్ చేసి మెయిన్ టెనెన్స్ చేస్తే బాగుంటుందని ప్రభుత్వ ఆలోచనలో ఉంది. ఖడ్గేడ్ లో దీనికి డబ్బు ఇయర్ మార్కు చేసి కాంప్రెహెన్సివు స్కీమ్ము ఇండివిడ్యుయల్ స్కీమ్ము ప్రభుత్వ వరంగా చేస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ యం. బాగారెడ్డి : సభ్యులు శ్రీ సి.హెచ్. విఘ్నాసాగరరావు గారు అడిగినటువంటి ప్రశ్న పర్సినెండ్ ప్రశ్న. దీని విజ్ఞప్తిని చైర్మన్ టవర్ హెడ్ టాంక్కు నిర్మాణములో సెంటరింగ్ మెటీరియల్ కాస్తు ఎక్కువ అని కంట్రాక్టర్ల ఎవరు ముందుకు రావడం లేదు. ప్రభుత్వం సెంటరింగు మెటీరియల్ డిపార్టుమెంటు ద్వారా ప్రైవేట్ మీద కంట్రాక్టరుకు యిస్తే బాగుంటుంది కాబట్టి ఆ ఆలోచన ప్రభుత్వం చేస్తుందా?

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు : ఇప్పటికే ప్రభుత్వము పరంగా కొన్నింటిని సెంటరింగు మెటీరియల్ వారికి ప్రైవేట్ మీద యివ్వడం జరుగుతున్నది. వీటిని న్నింటిని విస్తృత పరిధి అవకాశాలు గురించి ఆలోచన చేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను.

గౌరవ సభ్యులు : ప్రతి సమితిలో 300, 400 బోర్డు వేళారు. అవి హేండ్ లింగు చేసే సమయంలో కొన్ని పాడైపోయి 10, 15 రోజులైనా వాటి రిపేరు కావడం లేదు. వాటిని త్వరితగతిన రిపేరు చేయించేందుకు సిబ్బందిని ఎక్కువగా పెంచేందుకు ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు : మెయింటెనెన్స్ విభాగములోనే ఒక కొత్త పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టాలని ప్రభుత్వము ఆలోచిస్తున్నది. దానికి మొబయిల్ యూనిట్స్ బరిగాన్ని పెంచాలని ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వుంది. మొబయిల్ యూనిట్స్ వుంటే మెనర్ రిపేర్స్, మేజర్ రిపేర్స్ వ్యాన్లోని మెకానిక్స్ చేపట్టడానికి, త్వరితగతిన రిపేర్ చేయటానికి వీలుంటుందని, ఈ సిస్టాన్ని ఇంకా స్ట్రీమ్ లైను చేయాలని ప్రభుత్వము ఆలోచనలో వుంది.

శ్రీ పి. వి. నరశింహరాజు (భీమవరం) : సమితి అధ్యక్షులు ఈ కాంట్రాక్టు తీసుకొంటున్నారు. సంవత్సరమయినా పనులు మొదలు పెట్టలేదు వెంటనే అగ్రి మెంటు కాన్సెల్ అయినా చేయించండి లేదా యింకొకరికి అయినా యివ్వండి. వాళ్ళ పేర్లతో వున్నట్లయితే 2 సంవత్సరాలయినా పని మొదలు పెట్టరు. వెంటనే తగిన ఆదేశాలు యివ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు : పని పూర్తి చేయని వజ్రన ఆ కాంట్రాక్టుని తీసి వేసి, మొత్తం డిపార్టుమెంటు ద్వారా చేయాలని ప్రభుత్వముయొక్క లక్ష్యం. అలాగే చేస్తున్నాము.

గౌరవ సభ్యుడు : మంచినీటి ఎద్దడి తగ్గించడానికి మినిస్కీములు పి.డబ్ల్యు ఎస్ స్కీములు డెకప్ చేయటానికి అవకాశముందా?

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు : 1500 జనాభా వున్న గ్రామాలలో మిని పి.డబ్ల్యు ఎస్. స్కీములు తీసుకోవాలని, ఇంకా ఎక్కువ జనాభా వున్న ప్రాంతాలలో

ఆర్.సి.ఎస్. స్కీములు తీసుకోవాలని ప్రభుత్వము యొక్క లక్ష్యం. చిన్న చిన్న హమ్లెట్స్ లలో బోర్స్ ద్వారా పెండింగ్ లో ఉన్న సమస్యను పరిష్కారం చేయాలని ప్రభుత్వము యొక్క ఉద్దేశము. 1500 జనాభా ఉన్న గ్రామాలలో సరిపడే బోర్స్ లేకపోతే అటువంటి స్కీములు తీసుకోవడానికి తప్పక ప్రయత్నం చేస్తాము.

గౌరవ సభ్యుడు : పి.డబ్ల్యు.ఎస్. స్కీములను డేకప్ చేసిన కాంట్రాక్టర్లు చాలా ఆలస్యము చేస్తున్నారు. షేడ్యూల్డ్ ఆఫ్ రేట్స్ లో గిట్టుబాటు లేదనే ఉద్దేశముతో ప్రభుత్వము 25 శాతం ఎక్కువ చేసి కాంట్రాక్టు పూర్తి చేయాలనే వుద్దేశము ప్రభుత్వానికి వుందా?

శ్రీ కె. రామచంద్రరావు : షేడ్యూల్డ్ ఆఫ్ రేట్స్ ఇప్పటివరకు 25 శాతం పెంచడం జరిగింది. అంతేకాకుండా ఆయా ప్రాంతాలలో స్థానికంగా ఉన్న వరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకొని అదనంగా 25 శాతం పెంచి యివ్వడం ఎస్.ఇ.లకు అధికారం ఇవ్వబడింది. తద్వారా వీలయినంత వరకు త్వరలో పూర్తి చేయటానికి కృషి చేయాలని ప్రభుత్వము యొక్క లక్ష్యము.

Insurance Scheme for Fishermen

165—

490-Q—Sri T.S.L. Naicker (Sampara) : Will the Minister for Agriculture and Animal Husbandry pleased to state :

- Whether it is a fact that the Central Government have sanctioned Rs. 8.00 lakhs under 'Fishermen Life Risk Insurance Scheme' ;
- whether it is a fact that the Central Government have asked the State Government to pay their share of Rs. 8.00 lakhs for the said scheme ; and
- if so, whether the Government have paid its share and when the Fishermen Life Risk Insurance Scheme implemented in the State ?

వకుసంవర్ధకశాఖ మంత్రి తరపున హోంశాఖమంత్రి శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు :

ఎ, బి) లేదండీ.

సి) ఈ ప్రశ్నకు తావులేదు.

శ్రీ టి.ఎస్.ఎల్. నాయకర్ : తుపాను రావడంవల్ల, వాయుగుండాలు మూలంగా మత్స్యకాత్మికులు నమ్మద్రుములో అనేక ప్రమాదాలకు గురవుతున్నారు.

వాళ్ళ మీద ఆధారపడే కుటుంబాలు అనాధలై పోతున్నాయి. ఫిషర్ మెన్ లైవ్ రిస్క్, ఇన్ సూరెన్స్ స్కీము ఇతర రాష్ట్రాలలో అమలు చేస్తున్నారు. అయితే మన రాష్ట్రములో అమలు చెయ్యడం లేదు. ఈ రాష్ట్రములో ఫిషర్స్ డిపార్టుమెంటు గాని, ప్రభుత్వము గాని ఈ స్కీము విషయంలో నిర్లక్ష్యము చేస్తున్నారు. సీ వెల్తుస్ ఎంకరేజీ చేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వము మీద వుంది. నేషనల్ ఫిషర్ మెన్ కోపరేటివ్ పెడరేషన్ 50 శాతం గ్రాంటుకు రు.8 లక్షలు మీరు జమ కట్టాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని అడిగారా? వెస్ట్ బెంగాల్, మద్రాసు, గుజరాతు ప్రభుత్వాలు ఈ ఫిషర్ మెన్ లైవ్ రిస్క్ ఇన్ సూరెన్స్ స్కీమును అమలు చేస్తున్నారు. ఇక్కడ ఏమి లేదని మంత్రిగారు అన్నారు. ఎందుకు అమలు చేయలేదు?

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు : నాయకర్ గారు చెప్పినట్లుగా ఇన్ సూరెన్స్ పథకము ఫిషర్ మెన్ కు కావాని అన్నారు. దానికి మన రాష్ట్రములో ఫిషర్ మెన్ కోపరేటివ్ సొసైటీస్ 1891 వున్నాయి. లక్ష 64 వేల మంది నమ్మలున్నారు. దానికి వాళ్ళ ఫిషర్ మెన్ వర్ హెడ్ రు. 12.లు కట్టాలి. దానికి సెంట్రల్ గవర్నమెంటు రు.8 లు, స్టేట్ గవర్నమెంటు రు.8 లు కట్టాలని ఒప్పకోవడం జరిగింది. ఈ విషయంలో మీరు ఏమి సహాయం చేస్తారని వారందరూ అడిగారు. మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో ఇతర రాష్ట్రాలలో లేని రీతిలో ఒక కొత్త వద్దతి వుంది. మనము చనిపోయిన వారికి గ్రాట్యుయిటీ క్రింద రు. 2 వేల రూపాయలు, డిస్ పెనిలిటీ ఏర్పడితే వెయ్యి రూపాయలు యిచ్చే పథకం ఇక్కడ ఇంతకు ముందు వుండింది. గత సంవత్సరంలో 84-85లో చనిపోయిన కుటుంబాల వారికి ఐదు వేల రూపాయలు బాగా యిబ్బంది పడిన వారికి వెయ్యి యివ్వడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరానికి చనిపోయిన వారికి పది వేల రూపాయలు ఇస్తాము, మీరు మాకు పయినాన్స్ చేయడని పెడరేషన్ వాటిని, సెంట్రల్ గవర్నమెంటు వారిని అడిగేది వుంది. వారు చెప్పిన ఇన్ సూరెన్స్ స్కీము కన్నా మనము చేసే సహాయం ఎక్కువగానే వుంది. కనుక మన ప్రభుత్వము ఈ సంవత్సరము నుండి చనిపోయిన ఫిషర్ మెన్ కుటుంబాల వారికి పది వేల రూపాయలు ఇచ్చేటట్లు ఒక వధకాన్ని ప్రవేశపెడుతున్నాము.

శ్రీ టి.ఎస్.ఎల్. నాయకర్ : పశ్చిమ బెంగాలులోనూ, మద్రాసు లోనూ, గుజరాతులోనూ ఆ ప్రభుత్వాలు కేంద్రము వారిచ్చిన డబ్బును వినియోగిస్తున్నారు. ఇక్కడ అది లేదని అంటున్నారు. మన రాష్ట్రము ఎందుకు నిర్లక్ష్యము చేస్తున్నారో నమాధానము కోరుతున్నాను?

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు : అట్లాంటిది ఏమీ లేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వం మనకు రు.8 లక్షలు ఇస్తే, మనము ఉపయోగించకపోవడం అనేది జరుగదు. అలాంటి అనుమానానికి తావు లేదు. మనమే ఇనిషియేట్ చేసి చనిపోయిన మత్స్య

కార్మిక కుటుంబాల వారికి మొదట 1981లో రెండు వేల రూపాయలు యివ్వడం వుండింది. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత 5 వేల రూపాయలు పెంచాము. ఇప్పుడు దానిని 10 వేలు చేయాలని వున్నాము. ప్రభుత్వము చాలా ఉదార వైఖరి శ్రద్ధ చూపుతున్నది.

మష్టర్ స్పీకర్ : మహారాష్ట్ర గాని, మద్రాసు గాని ఆ ప్రభుత్వాలు చూపే పోయిన వారికి ఏమి ఇస్తున్నారని అడుగుతున్నాడు:

శ్రీ వనంత నాగేశ్వరరావు : నాదగ్గర ఇప్పుడు ఆ సమాచారం లేదు. తెప్పించుకొని తెలుపుతాను.

శ్రీ టి.ఎస్.ఎల్.నాయకర్ : పెన్షన్ బెంగాలు ప్రభుత్వానికి కేంద్రం దు.3 లక్షలు యిచ్చింది. గుజరాతు ప్రభుత్వానికి, మద్రాసు ప్రభుత్వానికి యివ్వడం జరిగింది. నాదగ్గర పేపర్లు కూడా వున్నాయి. వాళ్లు అమలు చేస్తున్నారు. వాళ్లు యిచ్చిన డబ్బుకు మ్యాచింగ్ గ్రాంటు రాష్ట్ర ప్రభుత్వము యివ్వాలి. పది వేలు ఎక్స్‌గ్రేషియా ఇవ్వబోతున్నామని మంత్రిగారు అంటున్నారు. నేను అడిగేది 5 వేలు మాత్రమే. పది రిస్కీ జాబు. దిన దినమూ గందంగానే వుంటుంది. చనిపోతే శవం చూపాలని అంటున్నాడు. దీనివల్ల ప్రభుత్వ సహాయం చనిపోయిన వారి కుటుంబాల వారికి చేరడం లేదు. సీ వెల్తు ఎంకరేజి చేస్తే 50 కోట్ల రూపాయలు వీడేకి మారకద్రవ్యం అదా వస్తుంది. దీనిని ఎంకరేజి చెయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద వుంది.

శ్రీ వనంత నాగేశ్వరరావు : స్టేట్ గవర్నమెంటు, ఇన్‌స్యూరెన్స్ కంపెనీని, ఫిషరీస్ పెడరేషన్‌ని అదగడం జరిగింది. మాకు 1890 ఫిషరీస్ కోపరేటివ్ సొసైటీలు, లక్ష 64 వేల మంది సభ్యులున్నారు, మేము సగం భరిస్తాము, మీరు సగం భరించమని అడిగాము. కాని, ఫిషరీస్ పెడరేషన్ గాని, ఇన్‌స్యూరెన్స్ కంపెనీ గాని ఒప్పుకోలేదు. ఈలోపుగా ఎక్స్‌గ్రేషియా పెంచడం కోసం గౌరవ సభ్యులు ఆ వివరాలు యిస్తే, గుజరాతు, మహారాష్ట్ర, మద్రాసు ప్రభుత్వాలతో చర్చలు జరిపి, అక్కడ ఎలా జరుగుతున్నదో పరిశీలించేసి, వీలైతే అమలు పరచడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను.

శ్రీ టి.ఎస్.పిల్.నాయకర్ : మీరు ఐదు వేలు ఇస్తాము అంటున్నారు. సముద్రములో చనిపోతే డెడ్ బాడీ కావాలి అంటున్నారు. అది ఎక్కడ దొరుకుతుంది? ఇతర రాష్ట్రాలలో సర్పంచి స్థితిపై చేస్తే ఇస్తున్నారు. మన రాష్ట్రంలో మాత్రము డెడ్ బాడీ కావాలి అంటున్నారు. ఆ విధంగా ఇక్కడ కూడా ఇస్తారా?

శ్రీ వనంత నాగేశ్వరరావు : వారి సూచన పరిశీలిస్తాము.

శ్రీ బి బాలిరెడ్డి (కర్నూల్) : గంగపుత్రుడు మన రాష్ట్రంలో చాల చీకటిలో ఉన్నారు. మన రాష్ట్రంలో వారు హరిజనులు, గిరిజనులు కంటే చాల అధ్వాన్న పరిస్థితిలో ఉన్నారు. కాబట్టి ఈ గంగపుత్రులను ఎస్.సి.లోగాని ఎస్.టి.లో గాని చేరుస్తారా?

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు : అది చేయవలసింది మనం కాదు కదా? అది సెంట్రల్ గవర్నమెంటువారు చేయాలి. పరిశీలిస్తాము.

శ్రీ డి. చినమల్లయ్య (ఇంద్రావతి) : గ్రామాలలో వేపలు పట్టేవారు చాల ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. వారికి కనీసం ఒక మొద్దు, నైకిలు, వలలు మొదలైతే ప్రీగా సప్లయ చేయాలని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్నట్లుంది. కాని ఈ ఒడ్డెటూలో అది ఏమీ కనబడడంలేదు. కాబట్టి అవి ప్రీగా సప్లయ చేయడానికి పరిశీలిస్తారా?

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు : అది వేరే ప్రశ్న.

MATKA GAME

166—

133-Q—Sarvasri V. Rambhupal Choudary (Kurnool) and S. Satyanarayana (Secunderabad-Cantonment): Will the Minister be for Home pleased to state :

- whether the Government are aware that organised Matka game is going on in the State with the knowledge of police officials; and
- the steps taken by the Government to prevent the same ?

హోంశాఖమంత్రి (శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు) :

- పోలీసులకు తెలిసే రాష్ట్రంలో మట్కా-జూదం ఒక క్రమవద్ధతిలో కొనసాగుతున్నదని చెప్పడం నిజంకాదు.
- స్థానిక పోలీసులు రెగ్యులరుగా దాడులు నిర్వహిస్తున్నారు. దీనికితోడు హైదరాబాదులోని పోలీసు ప్రత్యేక ఇన్ స్పెక్టరు జనరలు (నేరాలు) నిర్ణయించినట్లుగా రాష్ట్రమంతటా ఒకే రోజున ఒకే సమయంలో దాడులను నిర్వహిస్తున్నారు. వలితాలను సమీక్షించడం జరుగుతున్నది. ఎవరయినా పోలీసు అధికారులు ఈ విషయంలో అశ్రద్ధ వహిస్తున్నట్లు, వారిలో కుమ్మక్కలు ఆపుతున్నట్లు కనుగొన్నట్లయితే వారిపై కాఖా పరంగా చర్య తీసుకోవడం జరుగుతున్నది.

శ్రీ పి. రాఘవాచారీ : సమాధానం మంత్రిగారికి తెలుసు. ఈ జూదాన్ని గురించి మనం సీరియస్ గా ఆలోచించాలి. గ్రామ స్థాయినుంచి పట్టణ స్థాయి వరకు ఈ జూదం వ్యాపించింది ఆస్తు విషయం ప్రభుత్వం గ్రహించిందా? ఈ జూదాన్ని అరి కట్టడానికి ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి? ఈ జూదాన్ని ఎన్ కరేజీ చేస్తూ సర్కిల్ ఇన్ స్పెక్టరు, సబ్ ఇన్ స్పెక్టర్ల లెవెల్ నుంచి ఈ జూదాన్ని వారే అడిస్తున్నారు అన్ని విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా? లేక పోతే సమాచారాన్ని అందించడానికి మేము సిద్ధముగా ఉన్నాము.

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు : ఈ మట్లా జూదము అనేది రాష్ట్రములో చాల సంవత్సరాలనుంచి ఉన్నది. ఇది ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కొన్ని చోట్ల పోలీసు డిపార్టుమెంటు వారికి కూడా సంబంధం ఉన్నది అని కొన్ని కంప్లెయింట్లు వస్తే ఆ సబ్ ఇన్ స్పెక్టరుని సర్కిల్ ఇన్ స్పెక్టరుని సస్పెండు చేయడం జరిగింది. ఇది బొంబాయిలో జరుగుతుంది. అక్కడ మూడు ముక్కలు తీస్తారు. అది ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మొత్తం అంతటికి వస్తుంది. కాని ఇప్పుడు ఇంతకు ముందువలె ఇది బహిరంగంగా జరగడం లేదు. రాష్ట్రం మొత్తంలో ఈ కేసులు ఎక్కువ పట్టడం అనేటటువంటిది జరుగుతూ ఉంది. 1983లో 2767 కేసులను పట్టుకుని కోర్టుకి వాటిలో వాటి అన్నిటిపైన శిక్షలు వడదం జరిగింది. 1984లో 4175 కేసులను పెట్టడం జరిగింది. 4023 కేసులలో శిక్ష వడింది. 152 కేసులు పెండింగులో ఉన్నాయి. ఈ జూదము గ్రామీణ ప్రాంతాలలో పెద్ద ఐదుపుగా ఉన్న మాట వాస్తవమే. గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లుగా ప్రత్యేకించి ఎక్కడైనా పోలీసు అధికారులు వీరిలో కుమ్మక్క అయినారు అంటే నేను సి.బి.సి.ఐ.డి.ఐ.డి.గారి ద్వారా వెంటనే ఎంక్వయరీ చేయించడానికి చర్యలు తీసుకుంటానని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి : అధ్యక్షా, గౌరవ మంత్రిగారు ఒప్పుకున్నారు చాల మంచిదే. పోలీసులకు తెలియకుండా ఇది జరగదు. పోలీసు అన్ స్పెన్సులోనే జరుగుతున్నది. ఒక్కొక్క తాలూకాలో డెయిలీ 60,000-80,000 కలెక్టు అవుతున్నది. ఇందులో బీద ప్రజలు 10 రూపాయలు సంపాదించుకునేవారు కూడా చేరుతున్నారు. ఇది బ్రహ్మాండంగా జరుగుతున్నది. కేసులు పెట్టడం తగ్గింది అన్నా దానికి పోలీసు వాళ్ళకి మామూలు ఎక్కువగా ఇచ్చుకోవడంవల్లనేమో, కాబట్టి దానితో మనం సంతృప్తి పడవలసిన అవసరం లేదు.

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు : అధ్యక్షా, గౌరవ ప్రతిపక్ష నాయకులు చెప్పిన దానితో నేను ఏకీకరిస్తున్నాను. ఇది పేద ప్రజలకు ఇబ్బందిగానే ఉంది. దీనిని నివారించడం కోసం మేము కఠినమైనటువంటి చర్యలు తీసుకుంటున్నాము. వరంగల్లు జిల్లాలో ఇంతకుముందు ఐదే కొట్టలలో బహిరంగంగా చేసిన సంగతులు ఉన్నాయి. అట్లాగే ఇది రాయలసీమలో అనంతపురం కర్నూలు జిల్లాల్లో ఎక్కువ

గాలే ఉంది. వంద సంవత్సరాల ప్రాచీనంగా ఇది ఉన్నదేకాదు, అప్పుడూ ఇది వాస్తవమే. కరినమైన చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతోంది.

దీనిని అరికట్టడానికి చర్యలు తీసుకుంటాము. ఇప్పుడు దాగ రెడ్డిగారు, 9.30 A.M. జనార్ధన రెడ్డిగారు చెప్పినట్లు యీ మట్కా వ్యాపారం చేసే వారికి ఏమి చెప్పవచ్చును. కాని ఏదైనా శిక్ష వడడానికి తగు చర్యలు తీసుకునేవరకే కొంతమందితో కుమ్మక్క అయి శిక్ష తప్పించుకుంటున్నారు. కొంతమందికి అనుభవంగా ఇదే పడుతున్నది. ఇట్లా మట్కా జూదం చేసేవారు లేరని నేను చెప్పవలెదు. అంతే కాకుండా యీ సమాజంలో చెబులేదని కూడా నేను చెప్పవలెదు. అనంతపురంలో ఒక ఎన్.ఐ.ఐ మట్కా జూదగాళ్లతో సంబంధం ఉందని కంప్లయింటు వస్తే అతనిని నన్ పెండు చేసాము. ఎవరైనా యిటువంటి విషయాల మీద స్పెసిఫిక్ కంప్లయింట్ చేస్తే మేము తప్పక కరినమైన చర్యలు తీసుకుంటాము. సీ.బి. సి.ఐ.డి వారికి కూడా తెలియజేస్తాము. ఈ విధంగా చర్యలు తీసుకుంటామని ఖచ్చితమైన హామీ యిస్తున్నాము. ఈ మట్కా జూదమువల్ల కేవలం మీదవారు, పనిచేసేవారు చాలా యిబ్బందులు పడుతున్నారు. ఆ విషయాన్ని యీ ప్రభుత్వం గుర్తించింది.

శ్రీ వి. రామభూపాల్ చౌదరి : పోలీసు డిపార్టుమెంటు వారితో సంబంధం ఉన్నవారు ఎవరైనా మట్కా వ్యాపారం చేస్తూ ఉంటే వారి పేర్లు చెప్పమన్నారు మంత్రిగారు. కాని జూదం చేసేవారి పేర్లు చెప్పమంటే అవి ఎక్కువ సంఖ్యలో ఉంటాయి. కాబట్టి జూదములో పాల్గొనేవారి పేర్లు చెప్పలేము. సంబంధంలేనివారి పేర్లు యివ్వమంటే మాత్రము తప్పకుండా యిస్తాము. ఎందుకంటే వారు తప్పుకావ సంఖ్యలో ఉంటారు. ఇప్పుడు యీ క్లబ్ ల పేర్లతో పక్కిపక్షం తీసుకొని జూదం చేయడం జరుగుతోంది. ముఖ్యమంత్రిగారికి మా కానిస్టేబులయేన్స్ ప్రోటెక్ట్ విషయంలో రిపోర్టు యిచ్చినపుడు అందులో నేను యీ విషయం వ్రాయగా దాని మీద ముఖ్యమంత్రిగారు చర్యలు తీసుకున్నారు. పోలీసు టాస్క్ ఫోర్సు కూడా పంపించారు. యాక్షన్ అయితే తీసుకున్నారు. పోలీసు వారు అప్పుడు యాక్టివ్ గా పని చేసారు. కాని ఎక్కడయితే రెడ్ చేస్తున్నారని తెలిసిందో అక్కడ పోలీసు వారే ముందుగా ఆ జూదం చేసే క్లబ్ వారికి ఇన్ ఫర్ మేషన్ అందిస్తూ వల్ల రైడింగు సమయంలో ప్రెసా దొరకదు. ఆ విధంగా కొన్ని లక్షల రూపాయలు దొంగతనంగా అక్రమంగా సంపాదించినవి తిప్పించుకొని ఆనుభవిస్తున్నారు. ఈ విషయంలో క్లబ్ వారు జూదరులతో కొల్యాడ్ అవుతున్నారు. ఇప్పుడు మా మల్కా జిగిరి ఉన్నదంటే దానికి మట్కానగర్ అని పేరుపెట్టారు. ఎందుకంటే అక్కడ రాత్రిపూట 12, 1 గంట వరకూ కూడా యీ మట్కా నెంబర్ రిజల్టర్ కోసం రిదు గుతూ ఉంటారు. దీనివల్ల లా అండ్ ఆర్డర్ ప్రోటెక్ట్ కూడా క్రియేట్ అవుతున్నది. బస్సులు కూడా తిరగడానికి వీలులేకుండా ఉన్నది. ఇప్పుడు సరసినోరెడ్డిగారు

చెప్పినట్లు గాత్రపుట ఉపయోగం, పైజింగ్ లతోకే పరిమాలను గడిపి చేపివారు. తాలను డ్రాప్ చేసుకుంటున్నాడు. ఇప్పుడు మంత్రిగారు బాంబు చెబితూ ఉంటుంటే జూదరులను పైన్ ఇంపోజ్ చేస్తున్నారన్నాడు. లెట్టా పైన్ చేయకుండా వారికి గట్టి ఇంప్రెజన్ మెంటు వేయాలి. అంతేకాకుండా జూద గృహాలపై రిప్రెజెంటేషన్ విజిట్ వేయాలి. ఈ జూదరి గృహాల క్రైస్టెన్సు కూడా ఎదాలివే చేయాలని కోరుకున్నాడు.

శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి (ముషిరాబాద్) : మంత్రిగారు యీ మట్కా వ్యాపారం విషయంలో నెంబర్లు బొంబాయి నుంచి వస్తున్నాయన్నాడు. అంటే మంత్రిగారికి మాకంటే ఎక్కువ ఇన్ ఫర్మేషన్ తెలుసుకున్నాడు. ఈ మట్కా వారికి పోలీసువారి అందదండలు బాగా ఉన్నాయి. అయినా ఆ విషయం ఇప్పుడు కోవడానికి మంత్రిగారు నిర్ధారణ లేరని అంటున్నాడు. కానీ పోలీసువారి అందదండలు లేకుండా యీ జూదం మట్కా వ్యాపారాలు జరుగవు. కాబట్టి యీ మట్కాజూదరులతో సంబంధం పెట్టుకున్న ఆఫీసర్లను సస్పెండు చేయాలని కోరుతున్నాను. ఈ కరెప్ట్ ఆఫీసర్లను శిక్షించాలని రోరుతూ శిలపై తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. విద్యారథరావు : ఈ గాండ్లెంగు యాక్టు నిబంధనలు సరిగా లేకపోవడంవల్ల ఎవరి నైనా నేరస్థులను పట్టినపుడు వారిని కోర్టుకు తీసుకువెళ్లినపుడు వారికి కోర్టు శిక్ష పడడానికి కావలసిన రుజువులు యాక్టులో పేర్కొనవల్ల సంపాదించలేక పోవడంవల్ల చాలామంది నేరస్థులు తప్పించుకుంటున్నారు. చాలా కేసులు ఆ విధంగా పోతున్నాయి. కాబట్టి యీ చట్టాలను సవరించి, న్యాయమూర్తుల ముందు యీ నేరస్థులను సక్రమైన వర్గీకరణ రుజువులతో పెట్టడానికి యీ పోలీసు డిపార్టుమెంటువారు కృషి చేయాలి. కాబట్టి యీ విషయంలో హోం శాఖాధికారులు ఏమి చర్యలు తీసుకుంటున్నారో తెలియజేయవలసిందిగా కోరుకున్నాను.

శ్రీ కె. వెంకటేశ్వరరావు (కొల్లాపూర్) : ఈ చర్చ జరిగినపుడు పోలీసులనే ఎక్కువగా దూషించడం జరుగుతున్నది. కానీ సేను ఒక ఎస్.ఐ.సి. ఆడిగితే ఆయన చెప్పినది ఏమిటంటే మా పోలీసు డిపార్టుమెంటువారే కాకుండా యీ మట్కా వ్యాపారం కంట్రోలు చేయడానికి ప్రభుత్వం కూడా మాతో కృషిచేయడానికి రూల్స్ సక్రమంగా ఏర్పడాలని చెప్పారు. ఇంతకుముందు నిజామాబాద్ లో ఎస్.ఐ. విషయంలో స్పీక్టు ఇన్ స్పెక్షన్స్ యివ్వాలని అప్పుడే యీ మట్కా వ్యాపారం కంట్రోలు అవుతుందని నాతో చెప్పడం జరిగింది. కాబట్టి సరైన చర్యలు యిప్పటికైనా మంత్రిగారు తీసుకొని యీ మట్కా వ్యాపారానికి సంబంధించి చట్టంలో తగిన సవరణలు చేస్తారా?

శ్రీ సి.పావ. విశ్వరెడ్డి (నర్సాపూర్) : గ్రామాలలో యీ మట్కా జూదారే కాకుండా గ్రామీణ ప్రాంతాలలో యితర జూదాలు కూడా పోలీసుల

ప్రోత్సాహంతోనే జరుగుతూ ఉంటాయి. దానివల్ల బేలమంది లబ్ధి కలుగజేసి గురికావడమే కాకుండా ఆత్మహత్యలకు కూడా గురి అవుతున్నాడు. వాస్తవిక ప్రభుత్వం ఒక విధమైన మార్పు తీసుకువచ్చి బేలమనే యీ మట్లా వ్యాపారాన్ని లుక్కట్టాలి, హోమ్ మంత్రిగారిని కొడుతున్నాను.

ఒక గౌరవ సభ్యుడు : పాఠకపక్షం సభ్యులు ప్రతిపక్షం సభ్యులు కూడా వారివారి అభిప్రాయాలను చెబుతున్నారు. కానీ సమాజంలో దీనిమీద ప్రభావం పోవాలంటే ప్రభుత్వమే కాకుండా ప్రజలు కూడా తగు సాంఘిక కట్టుబాటులు అలవరచుకోవాలి. మా గ్రామంలో చూసుకుంటే ఆనలు రిజిస్ట్రేషన్ లేకుండానే మట్లా వ్యాపారం చేస్తున్నారు. ఇది ఎంత ముమ్మరంగా ఉందంటే 70 సంవత్సరాల యాదవ యువతి కూడా ఒకేనింగు, రోజింగు అంటూ మట్లా వ్యాపారం విషయమే మాట్లాడుతుంది. కాబట్టి మంత్రిగారు యీ మట్లా వ్యాపారంపైన సమగ్రమైన విచారణ జరిపి దీనిని కొంతవరకైనా గ్రామాలలో నిర్మూలించడానికి ప్రయత్నాలు చేయాలి. సృష్టించిన దగవంతునికి కూడా యీ మట్లా వ్యాపారం గ్రామాలలో అరికట్టే పరిస్థితిలో లేదని నేను అనుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. బాగా రెడ్డి : అదృశ్య, యిది ప్రతిపక్షం ప్రభుత్వ పక్షం సమన్వయ కాకుండా యీ సమస్యను అందరూ కృషి చేసి పరిష్కారమార్గం అలోచించాలి. అదే యీ గవర్నమెంటు అవీనర్లపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ఎందుకంటే ఒక పోలీసు అధికారి వస్తే యీ మట్లా వ్యాపారమే రోడ్ అవుతుంది. ఒక అవినీతి వైబ్రాహాటంగా నడుస్తుంది. ఇది లఖాదికారులో, కోడిశ్వరలో ఆడుతున్నది కాదు. లఖలాది మంది సామాన్య కూలీలు సంపాదించిందంతా దీనిలోనే పెట్టి నాశనం అవుతున్నారు. అందువల్ల గవర్నమెంట్ అవీనర్లును టైటెన్ చేసి, ఎస్.పి.లను స్క్రిప్టు ఇన్స్పెక్షన్స్ ఇచ్చి ఇలాంటి కేసెస్ వచ్చినప్పుడు అవీనర్స్ మీద స్క్రిప్టు యాక్షన్ తీసుకోవాలి. నేరస్థులను ఇంకా తీవ్రంగా శిక్షించేందుకు ఆవసరమైతే చట్టంలో అవకాశం కల్పించాలి. ఇలాంటి విషయాల్లో ప్రతిపక్షాల వారందరూ సహకరిస్తాం. ఇది కేవలం ప్రతిపక్షాలవారి సమస్యే, ప్రభుత్వ సమస్యే వాదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు : సభలో ఉన్న అన్ని పక్షాలవారు ఈ సమస్యపై ఆందోళన వ్యక్తపరిచారు. ఇది సాంఘికమైన దురలవాటు. దీనివల్ల లఖలాది కుటుంబాలు బెబ్బింటున్నాయి. ఇది సంవత్సరాల తరబడి జరుగుతున్న విషయం. ఈ విషయమై గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు చాలా సందర్భాలలో నాతోనూ పోలీసు ఉన్నతాధికారులతోనూ చర్చలు జరిపి మట్లా వ్యాపారాన్ని రూపుమాపడానికి ప్రయత్నం చేయాలని ఆదేశాలు ఇవ్వడం జరిగింది. ఇంకా చెప్పినట్టు ఈ సంవత్సరం 4,178 కేసులు పెట్టడం జరిగింది. అయితే ఇది తగ్గినా అంటే తగ్గ

లేదు. అందువల్ల గౌరవ సభ్యులు దాగారెడ్డిగారు చెప్పినట్లుగా అప్పు వెంటనే ముక్కు దాదాన్ని అరికట్టడానికి తీవ్రమైన చర్యలు తీసుకోవడం ఎదుగుతుంది. అవసరమైతే చట్టంలో మార్పు తెచ్చే విషయం కూడా పరిశీలిస్తామని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక ఇది పోలీసు అధికారుల కుమ్మక్కతో జరుగుతుందని అన్నారు. పేము దాలా గట్టి విజిలెన్సును ఏర్పాటుచేసి రాష్ట్ర న్యాయమంత్రి పి.బి.జి.లకు, ఎస్.పి.లకు గట్టి ఇన్స్ట్రక్షన్స్ ఇవ్వడం జరిగింది. ముక్కు జూపిం గురించి కంప్లెయిండ్స్ వచ్చినప్పుడు ఎస్.పి.లే స్వయంగా దాడిచేయాలని ఆదేశాలు ఇచ్చాయి. కేరఫ్టులపై తగు చర్య తీసుకొనేందుకు ఎస్.పి.లకు అధికారాలు ఇచ్చాయి. ముదాదా గౌరవ సభ్యుడు సత్యనారాయణగారు చెప్పిన కేసులో రంగారెడ్డి జిల్లా ఎస్.పి. స్వయంగా తానే ముక్కుజీగిరిలో దాడి చేయడం జరిగింది. అదే విధంగా ఇతర జిల్లాలలో కూడా ఇలాంటి సందర్భాలలో ఎస్.పి.లే స్వయంగా దాడి చేయాలని చెప్పడం జరిగింది. సంఘంలో ఉన్న ఈ దుర్వ్యసనాన్ని అరికట్టడానికి అవసరమైతే చట్టంలో కూడా మార్పు తేవడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను.

Visakhapatnam As Free Trade Zone

167—

92-Q-Sarvasri K. Nageswara rao (Kothagudem) and Gopala Krishna (Kakinada) : — Will the Minister for Small Scale Industries, Textiles, Commerce and Marketing be pleased to state :

- Whether it is a fact that the State Government have addressed the Government of India for expansion of Kakinada Port and also for establishment of a free trade zone at Visakhapatnam ; and
- If so, the nature of reply received in this regard?

అటు పరిశ్రమల శాఖా మంత్రి (శ్రీ ఎస్. రామచంద్రారెడ్డి) :

ఎ) అవునండీ.

బి) కాకినాడ ఓడరేవును పెద్దతరహా ఓడరేవుగా ప్రకటించానే ప్రతిపాదన ఉంది. 7వ వంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో ఇతర పెద్ద ఓడ రేవులతో సమానంగా కాకినాడ ఓడరేవును అభివృద్ధి చేయాలని కోరుతూ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్ర నౌకా నిర్మాణం, రవాణా మంత్రిత్వ శాఖకు లేఖ వ్రాసింది. పై ప్రతిపాదనను కేంద్ర ప్రభుత్వం, ప్రణాళికా సంఘం ఇంకా పరిశీలిస్తున్నాయి. విభజనవట్టం వద్ద స్వేచ్ఛా వాణిజ్య మండలం

ఏర్పాటు చేయడానికి సంబంధించి విశాఖపట్టణంలో లభ్యమయిన పౌరస్థాల పూర్తి వివరాలను సమర్పించి, 1970 సంవత్సరం నాటి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి లేఖ వ్రాయడం జరిగింది. కేంద్ర ప్రభుత్వం అదన్న ముద్రలను మంజూరు చేయాలని నిర్ణయం గ్రహించేటప్పుడు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ డ్రైయింగును పరిశీలించటం జరుగుతుందని వారు తెలియపరచింది.

Bogus Handloom Co-operative Societies

168—

1305-Q—Sarasri Ch. Vidyasagar Rao, A. Narendro, Baddam Bal Reddy and N. Indrasena Reddy (Malakpet) : Will the Minister for Small Scale Industries Textiles, Commerce and Marketing be pleased to state :

- whether it is a fact that a number of Bogus Handloom Weavers Co-operative Societies are operating in Venkatagiri of Nellore District ;
- if so, the number of such societies operating and the steps taken by the Government ?

లఘు పరిశ్రమల శాఖా మంత్రి (శ్రీ ఎస్. రామచంద్రారెడ్డి) :

- వెంకటగిరిలో చేనేత సహకార సంఘాల పనితీరుపై ఆరోపణలు అందాయి. నెల్లూరు జిల్లా కలెక్టరుతో సంప్రదించి ఆ విషయంలో దర్యాప్తు చేయడం జరుగుతున్నది.
- విచారణ నివేదికలోని నిర్ణయాలను బట్టి అట్టి సంఘాల సంఖ్య తెలుస్తుంది. విచారణ నివేదికలు అందిన మీదట తగిన చర్య తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

Payments to Sugarcane Growers

169—

860-Q—Sarasri M. Baga Reddy and K. Prabhakara Rao—Will the Minister for Sugar, Industries and Wakis be pleased to state :

- whether it is a fact that Nizam Sugar Factories and the Co-operative Sugar factories in the State have paid to the Sugarcane growers the State Advisory price only upto 29th January, 1985 ;
- whether it is also a fact that after 29th January, 1985, only minimum statutory price has been paid to growers by the factories which are under the control of Government ;

- c) whether it is a fact that the paper and factories have paid full amount of State Advisory price to the growers; and
- d) if so, whether the Government pay the balance amount and the total balance to be paid to the growers?

చక్కెర పరిశ్రమ, వడ్డ రాజుల మంత్రి (శ్రీ ఎన్. మహమ్మద్ హుస్సేన్) :

ఎ) అవునండీ.

బి) అవునండీ. నిజాం చక్కెర ఫ్యాక్టరీ యూనిట్లు, గడచిన సంవత్సరాల్లో నష్టాలు వచ్చినందువలన 29-1-1955 తరువాత చెరకు రైతులకు చట్ట బద్ధమయిన కనీస చెరకు ధరను చెరించాయి.

సి) ప్రయివేటు రంగంలోని 7 ఫ్యాక్టరీలలో రెండు చక్కెర ఫ్యాక్టరీలు అంటే మెన్సర్స్ కిర్లాండ్స్ షుగర్స్, మెన్సర్స్ ధర్మర్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీలు మాత్రమే రాష్ట్రం నూచించిన చెరకు ధరను చెరించాయి.

డి) సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీలు, నిజాం చక్కెర ఫ్యాక్టరీ యూనిట్లు చెరకు రైతులకు 1954-55 కాలానికి చట్టబద్ధమయిన కనీస చెరకు ధరకు రాష్ట్రం నూచించిన చెరకు ధరకు వచ్చే తేడా ఉన్న మొత్తం తాలూకు బకాయలను చెల్లించాయి.

శ్రీ యం. బాగారెడ్డి : ఆద్యక్షా, క్వశ్చన్ ఆవర్ లామ్మిడిన్నర వరకే ఉండాలని మనం బి.ఏ.సి.లో అంగీకరించాం. అయితే రిప్లయి పేవర్స్ పంపిస్తామని తమరు అంగీకరించారు కాని అపీసువారు ఇంకా పంపలేదు.

మిష్టర్ స్పీకర్ : నేను దైరెక్టు చేస్తాను.

శ్రీ యం. బాగారెడ్డి : ఈ ప్రశ్నకు సంబంధించి నేను ఒక నట్లీమెంటరీ అడుగుతాను. రిప్లయి పేవర్స్ పంపి వుంటే అడిగేవాణ్ణి కాదు.

మిష్టర్ స్పీకర్ : సో. మీకు అవకాశం ఇస్తే వేరే వారికి కూడా ఇవ్వమని వస్తుంది.

శ్రీ సి.పాచ్. విద్యాసాగర్ రావు : ఈ ఒక్కరోజు కన్వెయన్సు బ్రేక్ చేయండి.

శ్రీ యం. బాగారెడ్డి : ఇప్పుడు అవకాశం ఇవ్వండి.

మిష్టర్ స్పీకర్ : సరే.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి : నిజాం షుగర్ ప్యాక్టరీ ఇంతకు పూర్వం ఎప్పుడూ ఏరియర్స్ ఉంచలేదు. లాస్టు యియర్ గాని, యీ సంవత్సరం గాని చాలా రేట్లు దర పెట్టడం జరిగింది. ప్రభుత్వానికి యిబ్బంది వుండవచ్చు. బ్యాంకుల నుంచి షుగర్ ప్యాక్టరీస్ వారు రైతులకు డబ్బు యిప్పిస్తున్నారు. వారు లేటుగా యిచ్చారు రైతులు కూడ లేటుగా బ్యాంకుకు చెల్లించాలని, రైతులు మితికడుతున్నారు. ఏ విధంగా కలెక్టు చేస్తున్నది? అదేవిధంగా ప్రభుత్వం కూడా యిచ్చినపుడు మితితో సహా యిస్తున్నదా?

శ్రీ మహమ్మద్ ఎన్. ఫరూక్ : అధ్యక్షా, గౌరవనీయులు బాగారెడ్డిగారు సూచించినట్లుగా రాష్ట్రంలో ఆర్థిక వనరులను బట్టి లేటుగా అందజేయడం జరిగింది

శ్రీ ఎం బాగారెడ్డి : మితితో సహా యిస్తున్నదా?

మిస్టర్ స్పీకర్ : వడ్డీలా సహా.

శ్రీ మహమ్మద్ ఎన్. ఫరూక్ : అలాంటి ఆలోచన లేదు. రైతులకు మొత్తం వడ్డీ వేయడం జరుగుతున్నది. ఎటువంటి బకాయిలు కూడా లేవు.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి : పోస్టుపోస్ట్ చేయండి, అధ్యక్షా.

శ్రీ మహమ్మద్ ఎన్. ఫరూక్ : అవసరం లేదు అధ్యక్షా,

శ్రీ సి. హెచ్. విద్యాసాగరరావు : ప్రభుత్వం కోట్ల రూపాయలు నష్టపోతున్నది కాబట్టి, పోస్టుపోస్ట్ చేసి మళ్ళీ పెట్టండి.

శ్రీ మహమ్మద్ ఎన్. ఫరూక్ : అటువంటిది ఏమీ లేదు.

Control over Assistant Public Prosecutors and Public Prosecutors

170—

1343A-Q—Sarvasri D. Venkat Rao (Huzurabad), and C. Anand Rao (Karimnagar) : Will the Minister for Law and Courts be pleased to state :

- whether it is a fact that the Assistant Public Prosecutors and Public Prosecutors of the Andhra Region are under the administrative control of the District Collector and those of the Telangana Region under the District police authorities; and
- if so, the measures that are suggested to ensure uniformity in the administration of justice ?

న్యాయ న్యాయస్థానాల మంత్రి శాఖ మంత్రి (శ్రీ జి.రాజేశ్వరం గౌడు) :

ఎ) అవునండీ. ఆంధ్ర ప్రాంతంలో 1వ గ్రేడు, 2వ గ్రేడు అసిస్టెంటు పబ్లిక్ ప్రొసిక్యూటర్ల పదవులు సంబంధిత జిల్లా కలెక్టరు పాలనా నియంత్రణ క్రింద వున్నాయి. పై పదవులతో సమానమైన తెలంగాణా ప్రాంతంలోని పోలీసు ప్రొసిక్యూటర్లు అధికార, అసిస్టెంటు పోలీసు ప్రొసిక్యూటర్లు అధికార పదవులు హైదరాబాదులోని పోలీసు కలెక్టరు జనరలు-ఇన్ స్పెక్టరు జనరలు పాలనా నియంత్రణ క్రింద వున్నాయి.

బి) ప్రొసిక్యూటరు చేయడానికి సంబంధించి ఆంధ్ర ప్రాంతంలో ప్రస్తుతం వున్న విధానాన్ని తెలంగాణా ప్రాంతానికి కూడ విస్తరింపజేయాలంటే 1975, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ఉద్యోగాల (స్థానిక కేడర్ల ఏర్పాటు, నేరు నియామకపు క్రమబద్ధీకరణ) ఉత్తరువుకు సవరణ జారీచేయ వలసి వుంటుంది. దీనికి సంబంధించి, కేంద్ర ప్రభుత్వానికి లేఖ వ్రాయ దం జరిగింది. వారి తుది సమాధానం ఇంకా అందవలసి వుంది.

శ్రీ వనంత్ నాగేశ్వరరావు: 197వ ప్రశ్నకు సంబంధించిగాదు ఆరోజు రాఘవ రెడ్డిగారు యీ రామచంద్రారెడ్డిగారి కమిషన్ రిపోర్టును తెలుగులో తర్జుమా చేయాలని చెప్పారు. 400 పేజీల పై చిలుకు వుంది. అందుకే ఆ రోజు పోస్టుపోస్ట్ అయినది. యిప్పుడు యీ మూడురోజులలో సాధ్యం కాదు అధ్యక్షా.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి : నేను అనలేదు. ఇతర సభ్యులు అడిగిన మాట నిజమే కాని, మూడు రోజుల్లో కాతేదు కాబట్టి, మళ్ళీ పోస్టుపోస్ట్ చేయమంటారా.

శ్రీ చాయని నర్సింహారెడ్డి : అనలు తెలుగులో వస్తాయా సార్.

శ్రీ వనంత్ నాగేశ్వరరావు : గౌరవనీయ అధ్యక్షులు నాకు కలెక్టరు చేశారు. దాన్ని ఇంప్లీమెంటు చేయడం జరుగుతుంది. 400 పేజీలు వుంది. అంత తొందరగా ఎట్లా అవుతుంది?

శ్రీ చాయని నర్సింహారెడ్డి : అధికారం మీ చేతిలో పెట్టుకుని కూడా చిన్న పని ఎందుకు చేయరు?

L.A.Q. Postponed from 30-8-1985

Rama Chandra Reddy Commission

129-

197-Q-Sarvasri N. Raghava Reddy, A. Lakshminarayana (Miryalguda) and P. Venkatapathy : Will the Minister for Home be pleased to state :

- whether the Report of the Ramachandra Reddy's One Man Police Commission be placed on the Table of the House; and
- the details of the recommendations that were accepted and implemented : and the recommendations that were accepted but not implemented and those that were rejected ?

హోంశాఖ మంత్రి (శ్రీ వనంత నాగేశ్వరరావు) :

- అవునండీ. నివేదికను సభాసమక్షంలో ఉంచడం జరిగింది.
- ఏకనభ్య పోలీసు సంఘం చేసిన 407 సిపారసులలో నుండి, 52 సిపారసులను అంగీకరించి, ఉత్తరువులు జారీచేయడమయింది. వాటిని ఆమలు పరచడం జరుగుతున్నది. మిగిలిన సిపారసులు ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వున్నాయి. ఇంతవరకు ఏ సిపారసులను నిరాకరించలేదు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి: అంగీకరించి ఉత్తర్వులు చేసినటువంటి, సిపార్సులు ఏవేవి చేశారో స్పష్టంగా తెలియచేయాలని కోరుతున్నాను. - 52 అన్నారూ, వాటిని లిఖిత పూర్వకంగా అందించవలసి వుంటుంది. ఇది ఒక పెద్ద నివేదిక సార్. దీంతో అంగీకరించినవి ఏమి? దానివల్ల ప్రజలకు వచ్చే కష్టనష్టాలను ఆలోచించవలసి వుంటుంది. అసలు మీరు ఏ సిపార్సులు చేశారు. 429లో ఓక్కొక్కటి ఆడ గాలందే చాలా చైమ్ వడుతుంది నాకు, కాబట్టి, మిగతా ఏవేవి అంగీకరించడానికి సిద్ధపడుతున్నారు, దయచేసి రెండో ప్రశ్న కనుక వ్రాత మూలకంగా, ఎక్కువ ప్రజోపయోగకరంగా వుంటుంది ఆ విధంగా యిస్తారా?

శ్రీ వనంత నాగేశ్వరరావు : ఇప్పుడు మేము 52 సిపార్సులను అంగీకరించడం జరిగింది. వాటిలో కొన్ని మామూలుగా, అర్థికవరమైన విషయాలకు సంబంధించినవి, మాచే అంగీకరించబడేటటు వంటివి పైనాన్సియల్ డిపార్టుమెంటులో, ఇతర డిపార్టుమెంటులో పరిశీలనలో వున్నాయి. మొత్తం రామచంద్రారెడ్డి కమిషన్ రికమండేషన్స్ ఆఫ్రూవ్ చేయాలి.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి : నేను అడిగింది వేరు సార్. 52 వ్రాత మూలకంగా యిస్తారా అంటే, అది పైనాన్స్ డిపార్టుమెంటులో వుందని.

శ్రీ వనంత నాగేశ్వరరావు : వ్రాత పూర్వకంగా మేము అంగీకరించిన నూచనలు, రికమండేషన్స్ అన్నీ డేబుల్ మీద పెడతాము.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి : చాలా పెద్దగా వుంది నివేదిక. అప్పటికప్పుడు చేతికి యిచ్చారు. పరిశీలించకుండా అన్నదాని మీద వాయిదా వేశారు. సభ్యులు తెలుగులో యివ్వాలని అడిగారు.

శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు : అంగీకరించినవి అమలు పరచేవి టేబుల్ మీద పెడతారు. రామచంద్రారెడ్డి కమీషన్ లో ఒక ముఖ్యమైన సూచన చేశారు. రెకమండేషన్ చేశారు. అది ఏమిటంటే, పోలీసులు తమ కస్టడీలో తీసుకున్న నిందితులను హింసించటం, దండించడం ఏమాత్రం సబబుగా లేదు. నాగరికత ప్రపంచంలో పూర్తిగా మానుకోవాలని చెప్పారు. దాని గురించి ప్రభుత్వం ఏమి చర్య ఆలోచించింది, నిర్ణయించింది. దాన్ని అంగీకరించిందా?

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు : వారి కమీషన్ రెకమండేషన్స్ అన్నీ పరిశీలించడం, అందులో గౌరవనీయులు చెప్పిన విషయం వుంది. దానిపైన మేము పరిశీలించి ఆ రకంగా పోలీసు లాకప్ లో యిలాంటి హింసకు గురై చనిపోయే పరిస్థితిపై విచారణ ఉన్నతాధికారులతో జరిపించమని సూచనలు చేశారాయన.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి : కాదండి, 24 గం.లకు బదులు 48 గం.లు పరిశీలించండి.

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు : అధ్యక్షా, రేపే శాసనసభలో మేము అంగీకరించిన విషయాలు అన్నీ టేబులు మీద పెడతాను.

శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు : స్పెసిఫిక్ క్వశ్చన్, మంత్రిగారు అంగీకరించడం.

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు : అధ్యక్షా, రేపటికి పోస్టుపోస్ట్ చేయండి. అన్ని టికి సమాధానం చెప్పతాను.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి : రేపు పోస్టుపోస్ట్ అయినా వీటి అన్నిటి గురించి ప్రశ్నల సమయంలో చర్చించాలంటే కష్టం అవుతుంది. ఒక అర్థగంట డిస్కషన్ చేస్తే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : అది రేపు ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి : రేపు మళ్ళీ అనేదానికంటే, అర్థగంట పెట్టుకుంటే బాగుంటుంది. 407 సెషన్స్ వున్నాయి. కొన్ని అంగీకరించారు, కొన్ని అంగీకరించలేదు.

శ్రీ ఓంకార్ : దయచేసి, రాజేశ్వరరావుగారు రిలవెంటు ప్రశ్న అడిగారు. యీ పోలీసు లాకప్ లో చిత్రహింసలు, కేవలం చంపడం కాదు ఇది అంతా వుంది. యీ కమీషన్ రిపోర్టు వచ్చిన తరువాత కూడా యీ రోజు వరకూ కొనసాగుతున్నవి అంటే, మంత్రిగారి దృష్టిలో వుందా? అది కూడా దృష్టిలో వుంచుకుని సమాధానం చెప్పాలని యీ రోజు వరకూ కొనసాగుతున్నాయని తెలుపుతున్నాను. రేపు సమాధానం చెప్పాలని కోరుచున్నాను.

SHORT NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS

170-A

Pollution of water in Perecherla Village, Guntur District

SNQ 1350-J-Sarvasri Ch. Jayaram Babu (Guntur-II), S. Sambasiah (Chilakaluripet), Mohd Jani (Guntur-I) and A. Dharma Rao (Duggirala) : Will the Chief Minister be pleased to state :

- whether it is a fact that the water is polluted due to release of wastage water of Jayalaxmi Cotton and Oil Mills Ltd. in Perecherla village in Guntur District ;
- whether it is also a fact that the wastage water is connected to Sagar Branch Canal which is an irrigation canal : and
- if so, the action taken by the Government ?

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు) :

ఎ) అవునండీ.

బి) కాదండీ.

సి) కాలుష్య నియంత్రణ మండలి ఆదేశాల మేరకు వ్యర్థపు నీటిని శుద్ధి చేసే ప్లాంటును ఆ పరిశ్రమ ఏర్పాటు చేసింది. అయినప్పటికీ, కాలుష్య నియంత్రణ మండలి నిర్దేశించిన ప్రమాణాల మేరకు వ్యర్థపు నీటిని ఆ ప్లాంటు శుద్ధి చేయలేకపోతున్నది. పాక్షికంగా శుద్ధి చేసిన వ్యర్థపు నీరు మురుగు కాల్వ ద్వారా వెళ్లి పేరిచెర్ల గ్రామంలోని కొన్ని జావులలోని నీరు కలుషితమవుతున్నది. కాలుష్యం సేంద్రీయ పదార్థాలవల్ల అవుతున్నది కాని విషపూరితమైన రసాయనాల వల్ల కాదు. వ్యర్థపు నీటిని శుద్ధి చేసే ప్లాంట్‌లో లోపాలను త్వరగా బాగు చేయించుకోవలసిందిగా పరిశ్రమను ఆదేశించటం జరిగింది.

శ్రీ ఎన్. సాంబయ్య (చిలుకలూరిపేట) : అద్యక్షా, పేరిచెర్ల గ్రామంలో సహజంగా మంచినీరు దొరికే అవకాశం వుంది. ఆ గ్రామస్థులు అందరూ బావి నుంచి నీరు తీసుకుంటారు. 10 వేల జనాభా కలిగిన గ్రామం. యీ ప్యాక్టరీవల్ల మురికి నీరు అక్కడ నుంచి కాల్వలో కలపడం వల్ల గేదేలు త్రాగడం వల్ల 10 గేదేలు చనిపోవడం జరిగింది. ఈ విషయంలో ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానం చెప్పాలి. ఆ గ్రామస్థులలోను, ప్యాక్టరీ మేనేజ్‌మెంట్‌లోను ఒక జాయింట్ మీటింగ్ మొదట ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా గుంటూరు కలెక్టరుగారికి ఆదేశాలు యివ్వవలసిందిగా తమ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు : అధ్యక్షా, ఆ విధమైనటువంటి నీటి కాలుష్యం వలన దురదృష్టకరమైన పరిణామాలు జరుగుతున్నందుకు ప్రభుత్వవరంగా బాధను వ్యక్తం చేస్తున్నాను. దీని విషయంలో కట్టుదిట్టమైన చర్యలను తీసుకోవడం జరుగుతుందని గౌరవనీయులకు తమ ద్వారా మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ : అధ్యక్షా, దీనిలో రెండు విషయాలు యిమిడి వున్నాయి. బావులలోని మంచినీరు కలుషితం కావడం అనేది ఒకటి, ఈ కాలుష్యం కాలువల ద్వారా పోవడం వలన గ్రామస్థులకు సంబంధించిన పశువులు కొన్ని మరణానికి గురి కావడం అనేది రెండవది. మిత్రులు జయరాంబాబుగారు అడిగినట్లు గ్రామ ప్రజలను పిలిచి ఫ్యాక్టరీ యాజమాన్యం మరియు గ్రామస్థులు చర్చించి ఒక పరిష్కారానికి రావడం గురించి ప్రభుత్వం ఏమయినా ఆదేశాలు యిస్తుందా అనేది స్పష్టమైన ప్రశ్న. దయచేసి ముఖ్యమంత్రిగారిని సమాధానం చెప్పమనండి.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు : అధ్యక్షా, కలుషితం అవుతున్న మాట యద్వార మేనని నేను స్వయంగా మనవిచేశాను. కట్టుదిట్టమైన చర్యలను తీసుకోవడం అనేది ప్రభుత్వ బాధ్యత. ఇంతవరకూ జరిగిన దానికి నా బాధను వ్యక్తం చేస్తూ, వెంటనే దీని విషయమై కట్టుదిట్టమైన చర్య తీసుకుంటామని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రజలకు ఏ మాత్రం అనారోగ్యకరమైన వాతావరణం సృష్టించకుండా, తగు శ్రద్ధాసక్తులతో వెంటనే దీని విషయంలో చర్య తీసుకోవడం జరుగుతుందని తమ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ : అధ్యక్షా, కలెక్టర్ గారిని ఈ విషయంలో ఆదేశించడం అడగడం జరిగింది.

శ్రీ యన్. టి. రామారావు : కలెక్టరు కూడా మనిషే. ప్రభుత్వం ఆదేశాలు యిస్తుంది, వివరాలు తెలుసుకుంటుంది. తక్షణం అమలు చేయడానికి కృషి చేస్తుంది.

శ్రీ పి. వెంకటపతి (నత్తెనపల్లి) : అధ్యక్షా, ఈ కాలుష్యం పెరేచర్లలోని కాటన్ అండ్ ఆయిల్ మిల్స్, నెల్కలాయిడ్ యానిడ్ ఫ్యాక్టరీ నుండి వస్తూ వుంది. 1982లో ఈ విషయం గురించి ఫిర్యాదు యివ్వడం జరిగింది. కానీ అప్పటి నుండి యిలాగే కొనసాగుతోంది. గట్టి చర్యలను తీసుకోవడానికి యాక్టులో అటం కాలు వున్నాయని చెబుతున్నారు. ఫ్యాక్టరీని మూసి వేయడానికి నోటీస్ కూడా యివ్వడం జరిగింది. కానీ ఏ చర్యలూ అమలు జరగడం లేదు. అందుకని తమ ద్వారా ముఖ్యమంత్రి గారిని కోరేది ఏమిటంటే, 1982లో నోటీస్ యిచ్చిన అనంతరం తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి అనేది సభకు తెలియజేయాలి.

శ్రీ యన్. టి. రామారావు : అధ్యక్షా గౌరవసభ్యులు వెంకటవతిగారు మనవి చేసినట్లుగా ఆ యాక్టులో, పూర్తిగా, సవగ్రమైన అధికారాలు యివ్వడం జరుగలేదు. ఈనాడు పున్న నీటి కాలుష్యం లేదా గాలి కాలుష్యం నివారించడం ప్రభుత్వం తమ వంతు ద్వైయంగా భావిస్తున్నది కనుక దాని విషయంలో తగు చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుందని తమద్వారా నవినయంగా మనవిచేస్తున్నాను. మామూలుగా వారికి నోటీస్లు యివ్వడం, ఫ్లాంట్లు పెట్టాలనడం, ఆ ఫ్లాంట్లు పరిశుద్ధం చేయలేకపోవడం, మురుగు కాల్వను ప్రత్యేకంగా త్రవ్వి తీసుకువెళ్లాలనే విధానాలు కల్పించడం చేశారు. అయినా పని సంతృప్తికరంగా లేదు. దీని విషయంలో తగు గట్టి చర్యలు వెంటనే తీసుకోవడం జరుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ : అధ్యక్షా, కాలుష్య నివారణ కొరకు ఫ్యాక్టరీ యాజమాన్యం వారు ఏమయినా మిషనరీ తెచ్చారా?

శ్రీ యన్. టి. రామారావు : అధ్యక్షా, నేను తమకు మనవి చేసిన విధంగా మిషనరీ లేవడం జరిగింది. కానీ అనుకున్నంత జయప్రదంగా చేయలేకపోతున్నది. దాని విషయంలో కట్టుదిట్టమైన చర్య తీసుకోవడం జరుగుతుందని కూడా మనవి చేస్తున్నాను.

One Man Commission Report about Misappropriation in LIDCAP

170—B

SNQ. 1348—P—Sarvasri C. Vittal Reddy, V. Narayana Rao, D. Chinamallaiyah, B.T. Pakirappa (Kalyandurg), C. Ramachandra Reddy (Adilabad), A. Govinda Naik (Khanapur), G. Yadagirireddy (Ramannapet), G. Mallesh (Asifabad), Ch. Rajeshwar Rao (Sircilla), and Mohd. Rajab Ali : Will the Minister for Small Scale Industries, Textiles, Commerce and Marketing be pleased to state :

- whether it is a fact that a One Man Commission has been appointed by the previous Government to enquire into the allegations made during the last Assembly regarding the misappropriation of 42 lakhs of rupees by the Ex-Chairman, Directors and officers in the L.I.D.C.A.P.
- whether a report of the Commission has been received by the Government ;
- if so, whether the report will be placed on the Table of the House; and
- the action taken and the action proposed to be taken ?

విన్న తరహా పరిశ్రమల శాఖామంత్రి (శ్రీ యస్. రామచంద్రారెడ్డి) :

- ఎ) ఆంధ్రప్రదేశ్, రెడర్ ఇండస్ట్రీస్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషను పనితీరు లోని కొన్ని అంశాలను విచారించడానికి గత ప్రభుత్వం ఏకనభ్య సంఘాన్ని నియమించిన మాట వాస్తవమే.
- బి) అవునండీ.
- సి) అవునండీ.
- డి) సంఘం సమర్పించిన నివేదికతోపాటు ప్రభుత్వం ఆ నివేదికపై తీసుకొన్న చర్యలను తెలిపే వివరణను కూడా సభాసమక్షంలో ఉంచుతుంది.

శ్రీ సిహెచ్. విఠల్ రెడ్డి : అధ్యక్షా, ఈ ప్రశ్నకు సంబంధించిన విషయంలో కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వంలో రెండు కోట్ల రూపాయలకు సంబంధించిన కుంభకౌణం గురించి ఆనాటి సభలో చర్చించడం జరిగింది. దానికి ఆప్పటి ప్రభుత్వం విచారణకు శ్రీ యం. ఆర్. పాయ్ గారితో ఏకనభ్య సంఘాన్ని నియమించింది. వారి రిపోర్ట్ కూడా ప్రభుత్వానికి వచ్చింది. ఆ రిపోర్టును సభ ముందు పెడితేనే ఈ ప్రశ్నకు అనుగుణంగా ప్రశ్నలు వేసే అవకాశం వుంటుంది. ఎందుకంటే నివేదిక పెట్టకపోతే ఉప ప్రశ్నలు వేసే అవకాశం వుండదు. కనుక వెంటనే యం. ఆర్. పాయ్ గారి రిపోర్టుకు తెలుగు అనువాదం చేసి మీరు వెంటనే సభముందు పెట్టి అర్థగంట చర్చకు అవకాశం యిస్తేనే ఈ సమస్య పరిష్కారం అవుతుంది కనుక అనుమతించాలి. ఈ విషయం సుదీర్ఘంగా చర్చించవలసిన అవసరం వుంది. ఇది రెండు కోట్ల రూపాయలకు సంబంధించిన విషయం. మంత్రిగారు దీని గురించి పునరాలోచించి, క్వశ్చన్ పోస్ట్ పోన్ చేసి హాప్యూన్ అవర్ డిస్కషన్ కు మినిష్టర్ గారు అంగీకరిస్తారా?

శ్రీ యస్. రామచంద్రారెడ్డి : అధ్యక్షా, సభా సమక్షంలో నివేదికను పుంచడానికి ప్రభుత్వానికి ఏ మాత్రం అభ్యంతరం లేదు.

శ్రీ సిహెచ్. విటల్ రెడ్డి : తెలుగు అనువాదం కావీలు కూడా కావాలి. ఇంతవరకు ఎందుకు రాలేదు?

శ్రీ యస్. రామచంద్రారెడ్డి : 1983లో ప్రభుత్వంలో మార్పులు రావడం వల్ల ఇంగ్లీష్ నుండి తెలుగులోకి అనువాదానికి సైక్లెటియంలో వుంది, సమావేశాలు ముగిసే లోపల సభా సమక్షంలో పుంచబడుతుంది. పరిశీలించిన మీదట నమూనా ఏ రకమైన ప్రశ్నలు వేసినా కమిషన్ ఆదేశాల మేరకు.

శ్రీ యన్. లామవరెడ్డి : నివేదిక లేకుండా యిక ప్రశ్న వేయడం ఏమి పుండుంది?

శ్రీ జి. మల్లేష్ : నేను ప్రశ్న యిచ్చింది ఒకటి, యిక్కడ వచ్చింది మరొకటి. సిబ్బంది తర్జుమా చేయడంలో తేడా వచ్చింది. నేను వేసిన ప్రశ్న హరిజనులకు, లిడ్ క్యాప్ కు సంబంధించింది. రూ. 2.60 లక్షల నష్టంతోను, అనేక అవినీతి, ఆక్రమాలతో కూడిన, ఈ విషయాన్ని గురించి ప్రశ్న వేయడం జరిగింది. దీని మీద సెనెసిఫిక్ క్వశ్చన్స్ వేశాను. అవి లేకపోవడం కరెక్టు కాదు. మంత్రిగారు అందరితో చర్చించాలనే వుద్దేశంతో వున్నారు. సమగ్ర రిపోర్ట్ వచ్చాక తప్పక చర్చకు అనుమతి యివ్వాలి. తారీకును నిర్ణయిస్తే బాగుంటుంది. ఇప్పడే నిర్ణయం చేసినా అభ్యంతరం లేదని మంత్రిగారికి షుభవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ సి. హెచ్. విఠల్ రెడ్డి : మేము ప్రశ్నించింది - యం. ఆర్. పాయ్ గారి రిపోర్టును బట్టి మీద పెడతారా? కానీ క్వశ్చన్ లో వేరే విధంగా మార్చారు. నా చేతిలో వుంది. మా ప్రశ్న వేరు, యిక్కడ వచ్చింది వేరు. ఇప్పటికీ అయినా యం.ఆర్.పాయ్ రిపోర్టు తెలుగులోకి అనువాదం చెయించి వెంటనే సభ ముందు పెట్టి దాని పైన సుదీర్ఘమైన చర్చ జరపడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయం చేయవలసిన అవసరం వుంది. కనుక ఆ దృష్ట్యా మీ ద్వారా మంత్రిగారిని అందుకు అంగీకరించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. అర్థగంట చర్చకు అంగీకరించవలసిందిగా మీ ద్వారా వారిని ప్రశ్నిస్తున్నాను

శ్రీ ఎస్. రామచంద్రారెడ్డి : తెలుగులో అనువాదం చెయడానికి కార్యక్రమం ప్రారంభించి ఉన్నాము. నివేదిక సభాసభములో ఉంచమన్నా, హౌస్ సెలర్ డిస్ కషన్ అన్నా నాకు ఎలాంటి ఆక్షేపణ లేదని మీ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను.

Mr. Speaker : Since the Minister has agreed for half-an-hour discussion on the subject as well as placing the Telugu translated Report on the Table of the House, this question is postponed.

BUSINESS OF THE HOUSE

డా. వై ఎస్. రాజశేఖరరెడ్డి (వులివెందుల) : నాలుగు రోజుల క్రితం విషయం ముఖ్యమంత్రిగారికి 103 డిగ్రీల జ్వరము వల్ల ఆ రోజు హావుస్ కి రాలేదు అన్నారు. 103 డిగ్రీల జ్వరం ఉందో లేదో మాకు తెలియదు కాని వారు కొన్ని మేరేజెసిక్, పబ్లిక్ వంక్షన్స్ అటెండ్ చేశారని తెలిసింది. ఈ మాదిరి చేశారని చెప్పి హావుస్ ని మిస్ లీడ్ చేశారని ఒక ప్రీవీలీజ్ మోషన్ ముఖ్యమంత్రిగారి మీద ఇన్ ఆది డిజెలా చేశారు. ఏ కారణం చేత డిజెలా చేశారు?

Mr. Speaker : That is all over. I will not answer your question. Speaker does not answer such questions. If I have disallowed, I have used my discretion. You must know this; you are well-versed in parliamentary practice.

డా. వై. ఎస్. రాజశేఖర రెడ్డి : స్పీకర్ రూలింగ్ క్వశ్చన్ డియరూడదని లేదు.

Mr. Speaker : I have given enough time. I will now take up 329.

డా. వై. ఎస్. రాజశేఖర రెడ్డి : స్పీకర్ రూలింగ్ మంచిదా కాదా అనేది మాట్లాడే అవకాశం ఉంది.

Mr. Speaker : That subject is over. Already I have disallowed the motion. I am not bound to give any answer.

Dr. Y. S. Rajashekara Reddy : You have to give reason డెమోక్రటిక్ రైట్స్ని సప్రెస్ చేయడానికి మీరు చూస్తున్నారు. హవుస్కి తప్పుడు సమాచారం ఇచ్చినప్పుడు మా డెమోక్రటిక్ రైట్స్ను తీసి వేయడం అవుతుంది.

Sri A. Dharma Rao (Duggirala) : You must tell us what action have you taken; why have you rejected, you must give reason.

Mr. Speaker : I have already stated, and it has been rejected.

Sri S. Vijayarama Raju : What action have you taken ?

డా. వై. ఎస్. రాజశేఖర రెడ్డి : మాకు ఈ హవుస్లో డెమోక్రటిక్ రైట్స్ ఉన్నాయా, లేదా?

Mr. Speaker : I am here to protect the rights of all the Members here. Mr. Baga Reddy may please take care of the situation. This is not the way to conduct oneself in the House. I was tolerant of remarks even yesterday. Can a lone Member be allowed to disturb the proceedings. He is using certain words which are not dignified and parliamentary.

శ్రీ ఎం. బాగా రెడ్డి : గౌరవసభ్యులకు సభయొక్క ప్రతిష్ఠ గౌరవం కాపాడవలసిన బాధ్యత ఉంది. తమరి పైన కూడా ఉందని గౌరవసభ్యులు చెబుతున్నారు. అప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారికి జ్వరం వచ్చిందని చెప్పి రాంగ్ ఇన్ ఫర్ మేషన్ తమకు వచ్చి ఉండవచ్చు. ఆ ఇన్ ఫర్ మేషన్ ఎట్లా వచ్చింది అనేది ఉన్నా అది కరక్టు కాదని గౌరవసభ్యులు చెబుతున్నారు. ఈ విధంగా కాకుండా సభా గౌరవం కాపాడవలసిన బాధ్యత సభ్యులపైన, తమరిపైన ఉంది. మనము కాపాడుకుంటు

దాము. హవుస్ ని మిగిలీడ్ కాని, మిస్ గెడ్ కాని చేయకూడదని మా మనవి. ఒకవేళ అవిధంగా ఇన్ఫర్మేషన్ వచ్చినట్లు ఉంటే ప్రభుత్వం వైపు ఏమైనా ఉంటే మీరు చెప్పించండి. మీ వైపు నుంచి మీరు చెప్పకపోయినా దీనిమీద రెస్పాన్స్ బిలిటీ క్లియర్ అయ్యేది కాలేదు.

Mr. Speaker : That I will answer Mr Baga Reddy has raised a question. My answer is that the Speaker has discretionary power to disallow or admit. I have disallowed the Adjournment Motion, without assigning any reasons.

శ్రీ ఎన్. విజయరామరాజు : కనీసం క్షమాపణ చెప్పించండి.

Mr. Speaker : I have already given my decision.

శ్రీ ఎం. బాగా రెడ్డి : ప్రీవిలేజ్ మోషన్ ఉందా లేదా అనేది కమిటీకి వంపిస్తే తేలిపోతుంది.

శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు : ప్రీవిలేజ్ క్రింద మీ దృష్టికి తెచ్చినప్పుడు సర్వాధికారాలు మీకు ఉన్నాయి. మీరు ఏక్సెప్ట్ చేయవచ్చు లేదా రిజెక్టు చేయవచ్చు. దీనికి ప్రొసీజరు ఉంది. 171 (2) క్రింద 2వీ మంది సభ్యులు ప్రీవిలేజ్ కమిటీకి వంపించాలని కోరితే వంపించాలి అని ఉంది. Let us go according to Rules.

డా. వై. ఎస్. రాజశేఖరరెడ్డి : మీరు డిజెలా చేసినా 2వీ మంది మెంబర్స్ మేము రెడీగా ఉన్నాము. ప్రీవిలేజ్ కమిటీకి వంపించవలసిన అవసరం ఉందని చెబుతున్నాము.

మిష్టర్ స్పీకర్ : రూల్స్ ఉంటే నేను కాదని చెప్పను. రూల్స్ ప్రొవైడ్ చేస్తే అవరణలో పెట్టించండి.

We are following the rules laid down. Now I will quote Rule 168 : "A member may, with the consent of the Speaker raise a question involving a breach of privilege either of a member or of the House or of a Committee thereof".

డా. వై. ఎస్. రాజశేఖరరెడ్డి : మేము అడిగినది అదే అనవసరంగా ఏదో అనుకొన్నారు.

శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి (ముషిరాబాద్) : రాజశేఖరరెడ్డిగారు ఏదో అడిగితే తమరు ఏదో చెబితే అది పరిష్కారమయినట్లైనా?

Mr. Speaker : I have not said anything. I am quite clear in my mind. The question firstly is, whether it is in order? If it is in order, then I will do the needful.

Dr Y.S. Rajasekhara Reddy : What have you done upto now?

Mr Speaker : Whether it was in order or not, I had to see. I went through records, and as it was not in order, I have rejected it

Sri M. Baga Reddy : May I know, Sir, what is wrong in that?

Mr. Speaker : You cannot go on asking what is wrong. If you so desire, yourself and Mr. Rajasekhara Reddy may come to my chambers, and may discuss. Then that will be looked into.

(I n t e r r u p t i o n)

Now, let us go to matter under Rule 329. At the request of the Minister, I have postponed the first item under Rule 329.

Sri N. Indrasena Reddy : The Minister has to inform the Member first, about postponement.

మిష్టర్ స్పీకర్ : గాంధీ కోపరేటివ్ ఆర్బన్ బ్యాంక్ విజయవాడ, దుర్గా కోపరేటివ్ ఆర్బన్ బ్యాంక్ విజయవాడలపై రూలు 329 క్రింద ఇచ్చిన నోటీసులు సంబంధించి అది పోస్టుపోస్ట్ చేస్తున్నాను.

శ్రీ సి హెచ్. విరల్ రెడ్డి : విజయవాడ నుండి ఇప్పటివరకూ రిపోర్టు రాలేదా?

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి : మంత్రిగారు డైరెక్టుగా మెంబర్స్ను రిక్వెస్టు చేసి పోస్టుపోస్ట్ చేయవచ్చు. ఇన్వర్మేషన్ రాలేదు, జ్వరం వచ్చింది, టెబ్లెడ్ వెల్లారు అంటూ చెప్పడం సరైనదా?

శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి : 329 క్రింద 24 గంటల ముందు ఇస్తే చాలా న్నారు. 24 దాటిన తరువాత మాత్రా ఇన్వర్మేషన్ రాలేదంటే ఎలా?

Mr. Speaker : I received notice only at 12-00 noon, yesterday.

శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి : రూల్ ప్రకారం ఆరగంట ముందు కూడా ఇవ్వవచ్చు. కాని మేము 24 గంటల ముందు ఇచ్చాము.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి : ఒకసారి హౌస్ ముందుకు వచ్చిన తరువాత పోస్టుపోస్ట్ చేయడం అనేది లేదు.

శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు : 24 గంటల లోపు 329కు రిప్లయి రావాలనుకున్నాము. అది రానప్పుడు ఎజెండాలో ఎందుకు వేశారు?

శ్రీ వై. రామకృష్ణుడు (సహకారశాఖమంత్రి) : అద్యక్షా, ఇందులో గాంధీ

కోపరేటివ్ ఆర్బన్ బ్యాంక్ విజయవాడ, దుర్గా కోపరేటివ్ ఆర్బన్ బ్యాంక్ విజయవాడ అని రెండు బ్యాంకుల గురించి అడిగారు. కొంతమంది మెంబర్స్ ఒక బ్యాంక్ గురించి, మరికొంతమంది మరొక బ్యాంకు గురించి అడిగారు. రెండూ కలిపి ఈ రోజు రావడం జరిగింది. గాంధీ కోపరేటివ్ ఆర్బన్ బ్యాంకుకు సంబంధించి నాకు నోటీసు వారం రోజుల ముందే వచ్చింది కాని దుర్గా కోపరేటివ్ ఆర్బన్ బ్యాంకు గురించి నాకు నిన్న సాయంత్రం మూడు గంటలకు నోటీసు అందింది. 24 గంటల తోపు ఇన్ఫర్మేషన్ రావడం కష్టం అయింది. గాంధీ కోపరేటివ్ ఆర్బన్ బ్యాంకుకు సంబంధించి ఇన్ఫర్మేషన్ నా వద్ద సిద్ధంగా వున్నది. దానికి సమాధానం చెబుతాను. దుర్గా కోపరేటివ్ ఆర్బన్ బ్యాంకుకు సంబంధించి నిన్ననే నాకు నోటీసు వచ్చింది కనుక ఆ ఇన్ఫర్మేషన్ రాలేదు. కనుక ఇప్పుడు గాంధీ కోపరేటివ్ ఆర్బన్ బ్యాంకు గురించి సమాధానం చెబుతాను.

మిష్టర్ స్పీకర్ : రెండింటిని పోస్టుపోస్ట్ చేయడం జరిగింది. రెండూ కలిపి ఒకేసారి సమాధానం ఇవ్వండి.

Mr. Speaker : I cannot bifurcate it, and take one item today, and another tomorrow.

(item No. 1 is postponed)

Mr. Speaker : The Hon'ble Minister and Members have asked for postponement of this item, which is now a question before this House. I am not bifurcating this into half and prefer the half afterwards. What I am trying to tell to the House is that I cannot permit half of the answer to be given now and to permit for the remaining half at a future date. That too, the remaining half information has not been received from the concerned persons. A letter is before me for postponing the matter. I cannot bifurcate the issue and allow to answer now and the remaining half afterwards. Rightly or wrongly, the questions are clubbed and decided as one. So I am postponing this matter.

(item 2 also postponed)

The next item is also postponed at the request of the Minister. Now let us take third item.

MATTER UNDER RULE 329

re : ' Murder of Dr. Ramanadham, Children Specialist
and Vice-President, Civil Liberties, on 3.9.85
at Warangal.

శ్రీ ఎస్. విజయరామరాజు: అందరూ మాట్లాడనివ్వండి:

re : Murder of Dr. Ramanadham,
Children Specialist and Vice President,
Civil Liberties at Warangal

శ్రీ సి.పెచ్. రాజేశ్వరరావు : పార్టీకి ఒకరికి మాట్లాడే అవకాశం ఇవ్వండి

శ్రీ ఎం. జాగారెడ్డి : మిగిలినవారికి నష్టిమెంటరీలకు అవకాశం ఇవ్వండి.

శ్రీ వి. రామభూపాలచౌదరి : అధ్యక్షా, నిన్ననే దీనిపై చర్చించడం జరిగింది. వరంగల్లులో రామనాథంగారు ప్రసిద్ధ పిల్లల వైద్య నిపుణులు. ఎస్.ఐ. యాదగిరిరెడ్డిగారి శవాన్ని ఊరేగింపుగా తీసుకువిడుతూవుండగా డాక్టర్ రామనాథంగారి క్లినిక్‌లోకి, ప్రవేశించి దారుణంగా వారిని చంపడం జరిగింది. ఇక్కడ వారిని పోలీసులు చంపారా లేక ఎస్ఐమిట్స్ చంపారా అనేది వ్యధాన విషయం. ఎవరు చంపినా ఇటువంటి హత్యలు ఎందుకు జరుగుతున్నాయో, ఇవి పునర్పాత్రం కాకుండా ఏమి చర్యలు తీసుకోవాలో ప్రభుత్వం తీవ్రంగా ఆలోచించాలి. హోమ్ కాని మంత్రిగారు వీటిని ఆరికడలామని చాలెంజ్ చేశారు. వారు ఇటువంటి హత్యలు పునరావృతం కాకుండా చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి.పెచ్. రాజేశ్వరరావు : అధ్యక్షా, ఇది హృదయవిదారకమైన సంఘటన. డాక్టర్ రామనాథంగారు ఏ పద్ధతులలో మరణానికి గురి చేయబడ్డారో చూస్తే ఇది యాదృచ్ఛికం అనుకోటానికి వీలులేదు. వయొరెస్స్ బ్రిడ్ వయొరెస్స్. ఒక హత్యకు బదులు ప్రతి హత్య చేసే పద్ధతులు ఈ రాష్ట్రంలో అనేక సంవత్సరాల నుండి కొనసాగుతున్న దుర్మతి. ఇటీవల పడగరెత్తి విశృంఖలంగా ఏ సమయంలో ఏ ఊణంలో ఎవరి ప్రాణానికి ఏ ప్రమాదం వస్తుందో తెలియని పరిస్థితిలో వున్నాము. రాష్ట్రంలో శాంతిభద్రతల పరిస్థితి పూర్తిగా దిగజారిపోయి కొంతమంది దుర్మార్గులు, కొంతమంది దుష్టులు తన చేతుల్లో హత్యా రాజకీయ సిద్ధాంతాలు పెట్టుకొని వారి చేతుల్లో అత్యధిక ప్రజల యొక్క మాన ప్రాణాలు వుంటున్న దౌర్భాగ్య పరిస్థితి వచ్చింది. ఇది నిజంగా రాష్ట్రానికి హానికరం, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతిజ్ఞ చేయవచ్చు. వారు ప్రతిజ్ఞచేసినంత సులభంగా పరిస్థితి లేదు. ఈ రాష్ట్రప్రజాస్వామ్యాన్ని నమ్ముకొని, పార్లమెంటరీ యంత్రాగాన్ని మొత్తం ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలన్నింటిని పూర్తిగా వినియోగించే ప్రజల సమన్వయం పరిష్కరించే పద్ధతిలో, అలాంటి అంకితభావంతో, రాజకీయవేత్తలు, రాజకీయ కార్యకర్తలు దీక్షాకంఠం కట్టుకొని పనిచేస్తే తప్ప దేశం బాగుపడదు. వరంగల్లులో డాక్టరుగారి మరణం తప్పనిసరిగా ప్రతిహత్య పద్ధతిలో సాగినట్లు, ఉద్దేశపూర్వకంగా చేసినట్లు కన్పిస్తున్నది. హత్యలను సిద్ధాంతంగా ఒక కార్యక్రమంగా పెట్టుకున్న వారికి ఈ శాసనసభా ముఖం ఒక విషయం స్పష్టం చేయదలచుకున్నాను. ఏ పరిస్థితిలో కూడా భాతదేశం, ముఖ్యంగా ఆంధ్రదేశం ఇటువంటి హత్యా పద్ధతులకు దిగజారే ఆర్థిక, సాంఘిక పరిస్థితిలో లేదు. ప్రజాస్వామిక పరిణామాలు వున్నాయి. ప్రజాస్వామిక అవకాశాలు వున్నాయి.

1e · Murder of Dr. Ramanadham.

Children Specialist and Vice
President, Civil Liberties at
Warangal

ప్రజాస్వామిక యంత్రాంగాన్ని ఉపయోగించుకొని ఈ రాష్ట్రంలో బడుగు వర్గాల పేద వర్గాల ప్రజలను అభివృద్ధిలోనికి తేవటానికి, వారిపై జరుగుతున్న దోపిడీని అరికట్టటానికి పోరాడగలిగే అవకాశాలు ఎక్కువగా వున్నాయి. వాటిని సంపూర్ణంగా వినియోగించుకోవాలి. తప్ప సాయుధ హింసాకాండకు, సాయుధ పోరాటానికి ఆస్కారం లేదనేదీ గుర్తుంచుకోవాలి. అది గుర్తించకపోతే ఈ రాష్ట్రంలో, ఈ దేశంలో చెడుపరిణామాలు ఏర్పడి సర్వనాశనానికి దారితీస్తాయని హెచ్చరిస్తున్నాను. అయితే ప్రభుత్వ యంత్రాంగం కాని, పోలీసులు కాని, వ్యక్తులు కాని ఇటువంటి హింసా వాదాన్ని ఆణచకుండా ప్రతి హింసా ఆయుధాన్ని ఉపయోగిస్తే తమంతట తామే హింసా సిద్ధాంతాన్ని ప్రోత్సహించిన వారు అవుతారు, హింసా సిద్ధాంతాన్ని నీరు పోసి పెంచిన వారు అవుతారు. దౌర్జన్యంతో ఎంత హింస జరిగినా దానిని అరికట్టటానికి ప్రజా తత్వ పద్ధతులతో, ప్రజాశక్తుల సమీకరణంతో దానిని ఎదుర్కోవాలి. సబ్ ఇన్స్ పెక్టరు శవాన్ని ఉరేగింపుగా తీసుకువెళుతున్న సమయంలో ప్రతి హింసా సిద్ధాంతంతో దాక్షరుగారిని హత్య చేసినట్లు కనిపిస్తోంది. మేము దీనిని సంపూర్ణంగా ఖండిస్తున్నాము. ఇది పద్ధతి కాదు. సిద్ధాంతం కాదు. సమస్య పరిష్కార మార్గం కానే కాదు. కాబట్టి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యీ లోతుపాతులను అర్థం చేసుకొని అవసరమైతే అఖిలపక్ష సమావేశాన్ని పిలిపించి సుదీర్ఘంగా చర్చించి అవసరమైన ఎత్తుగడలతో హింసా విధానానికి ప్రతిహింసా విధానం క్రమంగా తగ్గింపు చేసి కొలది కాలములోనే తుదముట్టించడానికి పూనుకోవాలి. యద్ధ ప్రాతిపదిక మీద చర్య తీసుకుంటే తప్ప మన రాష్ట్రములో శాంతిభద్రతలు బాగుపడవు, ప్రజా జీవితము నడవదు. అటువంటి తీవ్రమైన పరిస్థితులు వున్నవి. ఈ పరిస్థితిని గమనించి తీవ్రమైనటువంటి ఆలోచన చేసి వెంటనే తగు చర్య తీసుకోవాలి మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రామవరెడ్డి : అధ్యక్షా, సన్ననే చెప్పాను. ఏ పార్టీ అనకుండా, ప్రజలు అనకుండా, ఒక వర్గం లేకుండా ఒక పద్ధతి లేకుండా వ్యక్తిగత హింసా విధానం చేస్తున్నారు - నక్సలైట్లు గ్రూప్స్ లో కొన్ని గ్రూప్స్. ఏ విధంగా అరికట్టాలి, ఏ విధంగా చర్య తీసుకోవాలి అనేది ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి అక్కడ ఎస్.ఐ హత్య జరిగి, తరువాత పూరేగింపులో మరొకరు హత్య గావించబడినప్పుడు, ఎవరు చేశారనెడి తెలియకుండా, ఎవరో అన్ నోన్ వర్సన్ చేశారు. యిప్పటికీ వస్తూ వుంటే ఏమి అనుకోవాలి? దీనివల్ల పోలీసులపైన జరిగిన అన్యాయానికి ప్రజల నుండి సీంపతి వచ్చే బదులు వేరే అభిప్రాయం వచ్చే విధంగా యీ సంచుటన వుంది. దీనిలో వున్న దోషులను బయట పెట్టకపోవడం విచిత్రంగా వుంది.

re : Murder of Dr. Ramanadham,
Children Specialist and Vice
President, Civil Liberties at
Warangal

పట్టవగలు జరిగినటువంటి మర్దం. తప్పనిసరిగా దోషులను బయటపెట్టాలి. ఈ పద్ధతిని ఆపకుండా మిగతా దానిని అరికడుతాము అనుకుంటే సరిపోదు దీనిని పూర్తిగా అదుపులో పెట్టవలసిన అవసరం వుంది. ఎవరు తప్పు చేశారో వారిని బయట పెట్టాలి. దానిలో పాటు యీ వ్యక్తిగత హింసా విధానం పూర్తిగా అరికట్టబడాలి. ఎవడికి తోచింది వారు చేస్తున్నాడు, చంపుతున్నాడు. ఇంట్లో భద్రత లేదు, వీధిలో భద్రత లేదు. ఎక్కడ భద్రత లేని పరిస్థితి వుంది. ఈ పరిస్థితిని అరికట్టడానికి ప్రభుత్వం చర్య తీసుకోవాలి. మీకు నష్టం జరిగిందని నా అభిప్రాయం. ఇప్పటికైనా హోం మినిష్టరుగారు యీ హత్యకు ఎవరు బాధ్యులు అనేది బయట పెట్టాలి. మొత్తం విషయాన్ని తేల్చాలి. అసలు పోలీసుల మీదకు వస్తున్నది, అసలు పోలీసులూ? ఎవరు? వారు ఎలాంటివారు అయినా బయట పెట్టి కఠినమైన టువంటి చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

డా. ఎన్. చంద్రమౌళి (చీరాల) : ఆధ్యక్షా, ఈ సంఘటన చాలా దారుణమైనటువంటిది. డాక్టరు రామనాదంగారు చిల్డ్రన్ స్పెషలిస్టు, పేదలకు అనుకూలమైనటువంటి మనిషి. ప్రజా వుపయోగకరమైనటువంటి జీవి. ఎకరు తుదముట్టించారనేది ప్రశ్న కాదు. పోలీసులా హింసావాదులా అనేది కాదు. ఇప్పుడు కావలసింది, రాష్ట్రములో శాంతిభద్రతల పరిరక్షణ. హింసావాదాన్ని ఏ విధంగా తుదముట్టించాలి, ఏ విధంగా హత్యా రాజకీయాలు లేకుండా చేయాలనేది ఆలోచించాలి. హింసావాదం బొటు చేసుకుంటే కష్టం ప్రజాస్వామ్యం గాకుండా టెర్రరిజం వైపు పోతున్నారా అనేది అర్థం కావడం లేదు. పంజాబ్ లోనే వుందనుకుంటున్నాము. కాని టెర్రరిస్టులు తుపాకులు తీసుకు పట్టవగలే ఆయన్ క్లినిక్ లో వున్నప్పుడు కాల్చి చంపారు అంటే పరిస్థితి ఏమిటి? పలానా వారు అని కాదు. దోషులు ఎవరైనా నిర్దాక్షిణ్యంగా శిక్షించాలి. ముఖ్యంగా డాక్టరుగారు చాలా మంచివారు. ఆయన అనేక రకాలైనటువంటి సర్వీసులు చేస్తుండేవారు. ముఖ్యంగా పేదవారికి సన్నిహితంగా వుండి ఉచిత వైద్య సహాయం చేస్తున్నారనే నెపముతో పేద ప్రజలకు అండగా వున్నారనే నెపముతో ఒక ప్లాను వేసుకొని చంపారు. తుపాకులు వుపయోగించి దగ్గల నుండి కాల్చారు. వారి కుటుంబాన్ని ఆదుకోవలసిన అవసరం వుంది. వారి కుటుంబానికి ప్రభుత్వం తరఫున ఆర్థిక సహాయం అందించాలని కోరుతున్నాను.

Sri Mohd. Mukaramuddin (Charminar) : Sir, it was most unfortunate that Mr. Yadagiri Reddy was killed and it is still unfortunate that while his funeral procession was being taken, another

re : Murder of Dr. Ramanadham,
Children Specialist and vice
President, Civil Liberties at
Warangal

Doctor was killed by the processionists and it is said in the news papers that Inspector was one of the assailants. This is exactly the point where I have been trying to point out that the conduct of the Police is going unchecked. It could have been a cause of retaliation by somebody else but not by the disciplined force of Police. I am sure the Government will have this matter investigated by an independent agency to come to the real truth. If the Government gets only a report from the police they may not get the truth. So, an independent agency should investigate into the matter and arrive at the truth and take necessary action.

Mr. Speaker : I am allowing party-wise please and afterwards you can ask supplementaries.

శ్రీ యు. సాంబయ్య : అధ్యక్షా, హింసకు ప్రతిహింస అనే విధానాన్ని జనతా పార్టీ వ్యతిరేకిస్తున్నది. వరంగల్ జిల్లాలో జరిగిన యీ సంఘటన-డాక్టరు రామనాథం సంఘటనవల్ల స్పష్టంగా అగుపడుతున్నది. హింసకు ప్రతిహింస విధానము సమాజములో చెలరేగుతున్నది. అంతేగాకుండా, యాదగిరిరెడ్డి బౌతికకాయాన్ని వారి గ్రామానికి తరలించే సమయములో ఎస్.పి.స్వయంగా నాయకత్వం వహిస్తున్న సందర్భములో - ఆహ్వానంపై వెనుకాల వున్న కొంతమంది పోలీసు వర్గానికి సంబంధించిన వారు-వారి క్లినిక్‌లో జొరబడి రామనాథం గారిని చంపినట్లు ఆరోపణలు వున్నవి. ప్రజలకు రక్షణ కల్పించవలసిన వారు పోలీసులు. కాని హింసకు ప్రతిహింస అనే చర్య ఏదైతే తీసుకున్నారో - రామనాథం గారి హత్య వార్త తెలియగానే వరంగల్ ప్రజానీకము వేల స్థానాల్లో వెల్లువ వలే బయటపడి 144వ సెక్షను పెట్టడానికి కారకులు అయినారు. కాబట్టి సమాజములో వున్నటువంటి దుశ్చర్యలు - ఏ ప్రభుత్వం వున్నా, ఏ వ్యక్తులు అయినా, యిటువంటి చర్య చేయడం గర్హించవలసిన విషయము. దీని విషయములో హోం మినిష్టరుగారు వివరాలు సేకరించి అటువంటివి ముందు జరుగకుండా చూచి జరిగిన దాని గురించి కఠినమైనటువంటి చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఇంత వరకు ఎవరిని అరెస్టు చేయలేదు, వైర్‌లెస్ సెల్ లేదని పోలీసువారు ఒప్పుకోవడం జరిగింది. చాలా దురదృష్టకరమైనటువంటి విషయం. మంత్రిగారు ఆలోచించి తగు చర్య తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను.

Sri S. Vijayarama Raju : Sir, please permit me to speak.

Mr. Speaker : We have decided already that only leaders of the parties should speak and the supplementaries would be allowed.

శ్రీ ఎస్. విజయరామరాజు : అద్యక్షా, సాంప్రదాయం వుంది. ఎవరెవరైతే సిగ్నెటరీస్ వున్నారో వారికి అవకాశం ఇవ్వాలి.

Mr. Speaker : Mr. Raju, you cannot go on discussing for two to three hours on one subject. We have to make some arrangements and only half an hour time is given by me. You please ask the supplementaries,

Sri S. vijayarama Raju : Sir, we are not going to ask the supplementaries.

Mr. Speaker : Once the Leaders of the parties have accepted, it is not fair enough to argue. You cannot ask for time to speak please.

(Interruptions)

మిష్టర్ స్పీకర్ : విజయరామరాజుగారు, ఒకసారి అయినా మా మాట వినండి.

Sri S. vijayarama Raju : Then, I will stage a walk out Sir.

(Then Sri S. vijayarama Raju, after tearing the papers which were in his hands, staged a walk out)

హోమ్ కాబి మంత్రి (శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు) : అద్యక్షా, 31-9-1985 నాడు ఉదయం సుమారు గం. 10-40 నిమిషముల్లో సమయములో వరంగల్ లోని జయప్రకాశ్ నారాయణ్ రోడ్ నందుగల తన క్లినిక్ నమీపాన ప్రైవేటు వైద్యుడు డాక్టరు ఎ. రామనాథం పై దౌర్జన్యం జరిగినట్లుగా స్థానిక పోలీసులకు సమాచారం అందింది. తీవ్రమైన గాయాలు తగిలి రక్తం బాగా కారుతుండగా ఆయనను సంపత్ రాజారాం అనే మరొక ప్రయివేటు డాక్టరు తన కారులో ఎమ్బిఎమ్ హాస్పిటలుకు తీసుకొని వెళ్లారు. తక్షణం వైద్య సహాయం అందజేసినా డాక్టరు రామనాథం తనకు తగిలిన గాయాలవల్ల హాస్పిటలులో మరణించారు. డాక్టరు సంపత్ రాజారాం ఇచ్చిన పిర్యాదుపై ఐపిసి 302 సెక్షను క్రింద 209/85 నేరంగా వరంగల్ లోని మద్రైవాడ పోలీసు స్టేషనులో ఒక తేసు రిజిస్టరు చేసి దర్యాప్తు చేబట్టారు. డాక్టరు రామనాథం వరంగల్ జిల్లా పౌర హక్కుల సంఘ అద్యక్షులుగా ఉటూం దాని కార్యక్రమాలలో చురుగ్గా పాల్గొనేవాడు. ఆయన సిపిఐ/ఎమ్ఎల్/కు చెందిన ప్రజా పోరాటాలకు మద్దతుదారుడు ఆయనపై దాడిచేసిన వ్యక్తులను గుర్తించలేదు.

పోలీసులు నిందుతులను గుర్తించి కేసులో ఆహూతి తెలియజేయడానికి తీవ్రంగా ప్రయత్నిస్తున్నారు. 2-9-1985న పోలీసు నబ్ ఇన్ స్పెక్టరుగా పేరు పొందిన యాదగిరిరెడ్డి హత్య కారణంగా వరంగల్ పట్టణంలోని ప్రజలలో తీవ్రమైన ఉద్రిక్తత నెలకొని ఉంది యాదగిరిరెడ్డి శవం ఊరేగింపు డాక్టరు రామనాథం క్లినిక్ దాటి వెళ్ళిపోయిన తరువాతనే ఆయనపై ఈ దౌర్జన్యం జరిగింది. వరంగల్ పట్టణంలో ఏర్పడిన ఉద్రిక్తత మూలంగా శాంతిభద్రతల పరిరక్షణకోసం క్రిమినల్ ప్రొసీజరు 144వ సెక్షను క్రింద నిషేధాజ్ఞలు విధించారు. ఈ రెండు కేసులలో దర్యాప్తు చర్యలు సాగుతున్నది. నిందితులను పట్టుకొనడం కూడా జరుగుతుంది.

శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి : చనిపోయిన డాక్టరు రామనాథం సిపిఐ/ఎమ్ ఎల్ పార్టీకి చెందిన వాడని ముక్రతిగారు చెబుతున్నారు. ఆయన నిజంగా ఎమ్ ఎల్ పార్టీకి చెందినవాడు అయితే ఆయనయొక్క హాస్పిటలు ముందునుంచి ఊరేగింపు పోతూ ఉంటే ఆ హాస్పిటలు దగ్గర కట్టుదిట్టమైన ఏర్పాట్లు ఎందుకు చేయలేదు? ఇందులో పోలీసులు కుమ్మక్కయి పోలీసులే వారిని చావగొట్టినట్లు ఆక్కడ ప్రజలు చెబుతున్నారు. పోలీసులే ఈవిధంగా ప్రజలను చావగొట్టే కార్యక్రమాలు తీసుకుంటే ప్రజలకు రక్షణ ఎక్కడ ఉంటుంది? ఏ పోలీసు అధికారులయొక్క ప్రేరేపణతో డాక్టరు రామనాథం చనిపోయారో ఎంక్వయరీ చేయించి దానికి బాధ్యులైన వారిపై చర్య తీసుకుంటారా?

శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు : డాక్టరు రామనాథంగారి మరణం గురించి ముక్రతిగారు చెప్పిన వివరాలు చూస్తూ ఉంటే అంతకుముందు జరిగిన ఘటన చూస్తూ ఉంటే ఇందులో పోలీసుల పాత్ర లేదని అసాధానికి ఆస్కారం లేదు. పాత్ర ఉందని చెప్పడానికి నేను సిద్ధంగా లేను. కాని 90% ప్రత్యక్షంగానో, పరోక్షంగానో పోలీసులు గానో పోలీసులు ప్రతికక్ష సాధించినట్లు అనుమానం వస్తున్నది. ఈ సందర్భంలో పోలీసులు ఎంక్వయరీ చేస్తే న్యాయం జరుగదు. తనుక కనీసం సిబిసిఐడికి అప్పగించి విచారణ చేయిస్తారా?

శ్రీ వనంతు నాగేశ్వరరావు : గౌరవసభ్యులు శ్రీ రాజేశ్వరరావుగారు చేసిన సూచనను నేను అంగీకరిస్తున్నాను. వారు ప్రతిహింస అని భావించవలసి వస్తుందని అంటున్నారు. వాస్తవానికి అటువంటి ఆధారాలు లేవు. ఏమైనప్పటికీ శ్రీ రాజేశ్వర రావుగారు చెప్పిన సూచనను అంగీకరించి ఈ కేసును స్థానిక పోలీసులకు కాకుండా సిబిసిఐడి చేత దర్యాప్తు చేయించడానికి వ్రతుత్వం సిద్ధంగా ఉందని మనవిస్తున్నాను.

re : Murder of Dr. Ramanadham,
Children Specialist and Vice President,
Civil Liberties at Warangal

శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి : డాక్టరు రామనాథంగారి హాస్పిటలు ముందు నుండి ఊరేగింపు పోతూ ఉండే ఆ హాస్పిటలు దగ్గర కట్టుదిట్టమైన ఏర్పాట్లు ఎందుకు చేయలేదు?

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు : డాక్టరు రామనాథంగారికి అక్కడ పోలీసులు భద్రత చేకూర్చలేదని గౌరవనీయులు అంటున్నారు. అక్కడి నుంచి వెళ్లే ఊరేగింపులో వరంగల్ రేజి డివిజన్ అక్కడే ఉన్నారు. వరంగల్ ఎస్పీ గారు అక్కడే ఉన్నారు. తీవ్రమైన భద్రాచార్యలు తీసుకొనడం జరిగింది. ఈ ఊరేగింపు వెళ్ళే జయప్రకాశ్ నారాయణ రోడ్డు దారి పొడవునా చాలామంది పోలీసులను పెట్టడం జరిగింది. అక్కడ పోలీసులను పెట్టకపోవడం జరుగలేదు. అక్కడ 10 గంటలకు ఊరేగింపు దాటింది. ఇది 10-45 నిమిషములకు జరిగినట్లు సమాచారం ఉంది. అందుచేత ఈ సందర్భంలో పోలీసులు అప్రమత్తంగా ఉన్నారని స్పష్టంగా తెలుస్తున్నది.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ : అక్కడ సబ్ ఇన్ స్పెక్టరును చంపినదానికి ప్రతీకారంగా పోలీసులు ఆ ఊరేగింపులో పాల్గొని డాక్టరు రామనాథంను చంపారని ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో అందరూ అనుకుంటున్నారు. ఇది వాస్తవమా? ఇది సీబీఐడికి అప్పగిస్తామని మంత్రిగారు అంటున్నారు. సీబీఐడి కూడా పోలీసులే కనుక వారితో న్యాయం జరుగదు. అందుచేత కనీసం ప్రైవేట్ న్యాయమూర్తిచేత విచారణ జరిపిస్తారా?

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు : గౌరవ నీయులు శ్రీ రాజేశ్వరరావుగారు, శ్రీ రామవరెడ్డిగారు మాట్లాడుతూ ఇది ప్రతిహింస అని అన్నారు. శ్రీ రాజేశ్వరరావుగారు ఇది సీబీఐడికి అప్పగిస్తారా అని అన్న తరువాత నేను ప్రభుత్వ పక్షాన ఈ కేసును సీబీఐడికి అప్పగించడానికి అభ్యంతరం లేదని అన్నాను. ఈ కేసులో న్యాయ విచారణ జరిపించవలసిన ఆవసరంలేదు, జరిపించవలసిన పరిస్థితికూడలేదు.

శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి : న్యాయ విచారణ జరిపించవలసిన పరిస్థితి లేదని అంటే ఎలాగ? ఇది చాలా సీరియస్ విషయము. ఒక పట్టణంలో ఒక డాక్టరు, ఒక సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు చనిపోవడం జరిగింది. అందుచేత దీనిమీద న్యాయ విచారణ చేయించడానికి అంగీకరించాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్ : నోటీసు ఇచ్చినవారి పేర్లలో నరసింహారెడ్డిగారి పేరు లేదు కనుక నరసింహారెడ్డిగారు కూర్చోవాలి.

CALLING ATTENTION MATTERS

re : Fire Accident in Tangutur Village,
Prakasam District.

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు :

1. 24-7-1985 న టంగుటూరులో ఎలక్ట్రిక్ షార్టు సర్క్యూటువల్ల తీవ్రమైన అగ్నిప్రమాదం సంభవించి ఆరుగురు ఎంటర్ ప్రైజిస్‌కు చెందిన రూ. 18, 00,000- ల విలువచేసే పొగాకు కాలిపోయింది.

2. 16-8-1985న టంగుటూరులోని శ్రీ కృష్ణా టూబాకో గ్రేడింగు పంపిణీ కార్యాలయంలో మధ్యాహ్నం 1-10 గంటలకు పనివారలు భోజనం చేస్తుండగా దారుణమైన అగ్నిప్రమాదం జరిగింది. భోజనం చేస్తున్న కొందరు పనివారలు నిర్లక్ష్యంగా పొగ త్రాగడంవల్ల అగ్నిప్రమాదం జరిగి వుండవచ్చునని భావించడం జరిగింది. వశ్చిమ దిశ నుండి తూర్పుకు పెనుగాలులు వీచడం వల్లను, పొగాకు గ్రేడింగు పందిట్ల తొందరగా అంటుకునే సామాగ్రి అంటే తాటాకులు, వాసాలు, గుంజలతో నిర్మించిన టంపల్ల మంటలు చాలా తొందరగా వ్యాపించాయి.

3. ఆ కంపెనీ పనివారు మధ్యాహ్నం 1-15 గంటలకు మంటలను చూచి 1-20 గంటలకు అగ్నిమాపక కేంద్రానికి తెలియపరచారు. ఒంగోలులోని అగ్నిమాపక కేంద్రానికి చెందిన పైరు ఇంజనీర్లు ప్రమాదస్థలానికి హుటాహుటిన బయలుదేరి 1-55 గంటలకు టంగుటూరు చేరి మంటలు ఆర్పడం ప్రారంభించాయి. తరీమిలా, కందు కూరు, నెల్లూరుల నుండి కూడా పైరు ఇంజనీర్లు ప్రమాద స్థలానికి వచ్చాయి.

4. ప్రమాదానికి గురి అయిన ఆస్తి సుమారు రూ. 10కోట్లు ఉంటుందని అంచనా. ఈ ప్రమాదంలో గ్రేడింగు పందిట్లు, గిడ్డింగులితోపాటు తొమ్మిది పొగాకు కంపెనీలు. మూడు సినిమా హాలులు, ఇరవై దుకాణాలు, ఒక బ్యాంకు, ఏడు ఇళ్లు, రెండు టెలిఫోన్ డిపోలు మొదలైనవి ఉన్నాయి. నష్టపోయిన ఆస్తి ఒక కోటి 87 లక్షల 15 వేల రూపాయలు లేదా సుమారుగా రెండు కోట్లు ఉంటుందని యజమానుల అంచనా. నష్టం వివరాలు ఇలా ఉన్నాయి.

1. శ్రీ కృష్ణా టూబాకో కంపెనీ	రూ. 65,000.00
2. ఇండియన్ టూబాకో ట్రేడర్సు	రూ. 22,00,000.00
3. అంజనేయ టూబాకో ట్రేడర్సు	రూ. 2,30,000.00
4. ప్రకాశం టూబాకోస్	రూ. 1,45,000.00
5. వెస్టరన్ ఇండియా టూబాకో కంపెనీ	రూ. 8,00,000.00
6. విజయ టూబాకో కంపెనీ	రూ. 2,65,000.00

7. సదరన్ లీప్ బొబాకో కంపెనీ	రూ. 1,31,70,000.00
8. ది బొబాకో ట్రేడింగు కంపెనీ	రూ. 15,00,000.00
9. ఇతరములు	రూ. 3,40,000.00
మొత్తం	రూ. 1,87,15,000.00

6. అగ్నిమాపక దళంవారు సాధ్యమైనంత త్వరగా మంటలను ఆర్పి, సుమారు 8 కోట్ల విలువగల అగ్నిని కాపాడారు. దీనిలో మూడు సినిమాహాళ్లు, సదరన్ లీప్ బొబాకో కంపెనీకి చెందిన ప్లాంటు, మిషనరీలో చాలా భాగం, నిల్వలలో ఉన్న నాలుగు పొగాకు గిడ్డంగులు, ఇరవై దుకాణాలు, ఒక బ్యాంకు కొన్ని ఇళ్లు ఉన్నాయి.

6. పొగాకు కంపెనీలు ముందు జాగ్రత్తగా తగినన్ని అగ్నిమాపక వర్కలు తీసుకునేటట్లు చూడవలసిందని, అగ్నిమాపకశాఖ, జనరలు ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీకి, హైదరాబాదులోని ఫ్యాక్టరీల డైరెక్టరుకు లేఖలు వ్రాసింది.

7. టంగుటూరు, దాని పరిసర ప్రాంతాలలో జరిగిన పెద్ద అగ్నిప్రమాదాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని 1985-86లో టంగుటూరులో ఒక అగ్నిమాపక కేంద్రాన్ని మంజూరు చేసే విషయాన్ని ప్రభుత్వం చురుకుగా పరిశీలిస్తున్నది.

11-00 A.M.

శ్రీ కె. ఆదెన్న (సంతకూతలపాడు) : టంగుటూరు చుట్టుప్రక్కల బొబాకో గోడోవన్ను ప్రతి గోడోవన్న్ ఉంటాయి. ప్రతి సంవత్సరం ఈ ప్రాంతంలో అగ్ని ప్రమాదాలు జరుగుతున్నాయి. ఎంతటి ఈ విషయంలో నేను లెటర్ వ్రాయడం జరిగింది. 1985-86లో అగ్ని మాపక కేంద్ర ఏర్పాటు చెస్తామని తెలిపారు. వెంటనే ఏర్పాటు చేసే విషయం తెలపాలి. చిన్న చిన్న బంగళాలు కాలిపోయిన వారికి కూడా సహాయం చేయాలి.

శ్రీ వసుంతి నాగేశ్వరరావు : టంగుటూరులో రు. 10 లక్షల ఖర్చుతో 1985-86లో ఫైర్ స్టేషను పెట్టే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఉంది.

శ్రీ జి. అచ్యుతకుమార్ (కొండపి) : 1975లో ఒకసారి అగ్ని ప్రమాదం జరిగింది. ఈ టంగుటూరు ప్రజలు చేసుకున్న పాపం ఏమిటో - తుపాను, అగ్ని ప్రమాదాలు జరుగుతున్నాయి - వీటివల్ల చాలా నష్టపోతున్నారు. అక్కడ ఫైర్ స్టేషన్ పెట్టే ఆలోచన ఉంది అంటున్నారు. కొండపిలో కూడా ఒక ఫైర్ స్టేషను ఏర్పాటు చేసే బాగుంటుంది - అక్కడి ప్రత్తి, పొగాకు రైతులు చాలా నష్టపోతు పోతున్నారు. కొన్ని కంపెనీలకు ఇన్సూరెన్స్ ఉంటుంది - అక్కడి నుంచి డబ్బు వస్తుంది - చిన్న కంపెనీలకు ఇన్సూరెన్స్ ఉండనందున వాటికి డబ్బు రాదు.

ప్రభుత్వం ఇచ్చే రు. 250తో తాటాకులు, బొంగులు కూడా రావు. కాబట్టి కొండ పిల్లో 'పైర్ స్టేషన్' ఎప్పటిలోగా ఏర్పాటు చేస్తారో తెల్పాలని కోరుతున్నాను. టంగుటూరులో దాదాపు 10 వేల మంది శ్రీ కార్మికులు ఉపాధి కోల్పోయారు కాబట్టి వారికి కూడా ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా ఏమన్నా పరిశ్రమ ఏర్పాటు చేస్తుందా?

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు : ఇది అగ్ని ప్రమాదానికి సంబంధించిన ప్రశ్న. టంగుటూరులో 1983-84లో కొత్త పైర్ స్టేషను ఏర్పాటు చేసే ఆలోచన ఉంది. కొండపిల్లో పైర్ స్టేషను ఏర్పాటు చేయడం విషయంపరిశీలిస్తాను.

శ్రీ పి. రాంభూపాల్ చౌదరి : ఈ అగ్ని ప్రమాదాలు ఎక్కువగా పొగాకు కంపెనీలు, కాటన్, జిన్నింగ్ మిల్స్ ఉండే ప్రాంతాలలో జరుగుతున్నాయి. పైర్ స్టేషను ఏర్పాటు చేయడానికి ప్యాక్టరీల వారికి ఏమన్నా ప్రభుత్వం సదుపాయాలు కల్పిస్తుందా? ఇక్కడ ఎంతోమంది ఉపాధి కోల్పోయారు - ప్రభుత్వం ఏమన్నా సహాయం చేస్తుందా?

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు : అది వేరే ప్రశ్న.

శ్రీ కె. పి. కొండారెడ్డి (మార్కావూర్) : 17 కంపెనీలలో పనిచేసేవారు నిరాశ్రయులయ్యారు - పది వేల మంది. వారికి ఉపాధి కల్పించడానికి ప్రభుత్వం ఏమన్నా చేస్తుందా?

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు : అది సవరేట్ క్వశ్చన్. ఇందులో అద్యుత కుమార్ ఎమ్మెల్యేగారికి ఎక్కువ నష్టం జరిగింది. టంగుటూరులో పైర్ స్టేషన్ పెడతామని చెప్పాను.

re : Collection of Parking Fees for the vehicles on the Roads Vijayawada and failure to remit the amount to Municipal Corporation by the police.

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు :

విజయవాడలో మునిసిపల్ పరిపాలన కాఖకు చెందిన రోడ్లపై పోలీసు అధికారులు పార్కింగు రుసుమును వసూలు చేయడం లేదు. అందుచేత, పోలీసులు వసూలు చేసిన రుసుమును దుర్వినియోగపరుస్తున్నారన్న విషయానికి తావులేదు.

శ్రీ వి. మోహనరంగారావు : (విజయవాడ తూర్పు) : అక్కడ పార్కింగ్ ఫీజు వసూలు చేయడం లేదని అధికారులు వ్రాసి ఇచ్చిన ప్రకటన చదువుతున్నారు. నా దగ్గర ఆధారాలు ఉన్నాయి. వసూలు చేస్తున్నట్లు అన్ని పత్రికలలోను

Calling Attention Matters
re : Collection of Parking fees on the
Roads in Vijayawada and failure
to remit the amount to Municipal Corporation

వచ్చాయి. వారు వసూలు చేసిన కోపన్స్ కూడా ఉన్నాయి. విజయవాడలో పూర్తిగా పోలీసు రాజ్యం నడుస్తున్నది. అక్కడ ఎలక్ట్రెడ్ బాడీ ఉన్నా - ఎస్.పి. అనే ఒక్క వ్యక్తి పాలన తప్ప వేరే అంతా శూన్యం. సాక్షాత్తు ముఖ్యమంత్రి ఆయనకు అభయహస్తం ఇచ్చిన తరువాత ఎలక్ట్రెడ్ బాడీ ఉండగా కూడా ఆయన ఇలా చేస్తున్నాడంటే - ఏ పని చేయాలన్నా, పండగ చేసుకోవాలన్నా కూడా ఆయన పర్మిషన్ ఉండాలి. ఆయన అస్తులు, సప్లై విషయం ఎందుకు దర్భాపు చేయించరు? కోపన్స్ ఉన్నాయి నా దగ్గర. మీరు ఎందుకు వెనకేసుకుని వస్తున్నారు ఆయన్ని?

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు : పార్కింగ్ పీజు వసూలు చేయడం లేదు అన్నాను. ఓవర్ స్పీడ్ గానీ ఓవర్ లోడ్ గానీ లేదా ఏదైనా ట్రాఫిక్ రూల్స్ వయలేట్ చేసినా, అలాంటి ట్రాఫిక్ అపెన్సెస్ కు కాంపౌండ్ పీజు పోలీసులు వసూలు చేయడం జరుగుతున్నది. పార్కింగ్ పీజు క్రింది కాదు. ఆ వసూలు చేసిన కాంపౌండ్ పీజుకు మూడు రసీదులు ఇస్తారు. ఈ రకంగా కాంపౌండ్ పీజు వసూలు చేస్తున్న మాట వాస్తవం. 1984-85లో రూ. 14 లక్షల 97 వేలు వసూలు చేసిన మాట నిజం. అదేవిధంగా 1985లో యిప్పటివరకు రూ. 10 లక్షల 60 వేలు వసూలు చేసిన మాట నిజం. మొత్తం రూ. 29 లక్షలు ట్రిప్లికేట్ ఫారమ్ లో చక్కగా అక్కడ ట్రాఫిక్ అపెన్సెస్, వైలేట్ యితర కార్యక్రమాల పైన జరిమానా వేసి వారికి కూడా ఫారమ్ యిస్తున్న మాట నిజం. అక్కడ పార్కింగ్ వసూలు చేయడం లేదు అన్నాను.

శ్రీ పి. మోహనరంగారావు : పార్కింగ్ పీజుకు కాంపౌండ్ పీజుకు నాకు తేడా తెలియదా? పార్కింగ్ పీజు వసూలు చేసిన దానికి నా దగ్గర కోపన్స్ ఉన్నాయి. ప్రొడ్యూస్ చేస్తాను

శ్రీ వసంత నాగేశ్వరరావు : మేము పార్కింగ్ పీజు వసూలు చేయడం లేదు.

శ్రీ వి. మోహనరంగారావు : లేదండి అక్కడ ఎలక్ట్రెడ్ బాడీ ఉన్నాకాని అక్కడున్న ఎస్.పి. వాటిని వసూలు చేస్తున్నారు. దానిని కంట్రీలు చేస్తారా? లేదా?

(జవాబు లేదు)

శ్రీ బి. టి. పకీరప్ప : విజయవాడలో ట్రాఫిక్ రూల్స్ అమలుజరపడానికి అక్కడ పోలీసు ఉంది. ముఖ్యంగా అక్కడ కార్పొరేషన్ లోకల్ బాడీ ఒకటి

1e : Collection of Parking fees
on the Roads in Vijayawada
and failure to remit the amount
to Municipal Corporation

ఉంది. ఏదైనా ఒక రోడ్ ఒన్ వే ట్రాఫిక్ గా మార్చడం వేరు. సహజంగా బిసెండ్ రోడ్డులో ప్రత్యేకంగా బేరీకేడ్స్ నిర్మించి యే బండి వెళ్లడానికి వీలులేకుండా చేయడం, సహజంగా అక్కడ కార్పొరేషన్ కు ఉన్నటువంటి అధికారం. ఒక ఎంక్రోచ్ మెంట్ కు లైసెన్స్ ఇవ్వడం కాని లేదా రిమూవల్ చేయడం కాని అది కార్పొరేషన్ యొక్క అధికారం. కమీషనర్ కు దానిమీద అధికారం ఉంది. కాని కమీషనర్ తోను, కార్పొరేషన్ తోను నిమిత్తం లేకుండా ఎలాడ్ చేస్తున్నటువంటి పరిస్థితి విజయవాడలో సాగుతోంది. ఈ ట్రాఫిక్ రూల్స్ పేరుతో ముఖ్యంగా కెనాల్ రోడ్డులో రూ. 2,000ల విలువ ఉన్నటువంటి ఒక బల్క్ లారీ పల్స్ లో ఉన్నటువంటి ఒక లారీని గ్రద్దించి. దానికి ట్రాఫిక్ వైలేషన్ క్రింద లేక యాక్సిడెంట్ క్రింద పోలీసు వారు రూ. 30 లు ఫైన్ గా వసూలు చేసినారు. అదే సమయంలో యీ పోలీసు వారు ఫైన్ వేసే అధికారం కాకుండా జరిగినటువంటి నష్టాన్ని న్యాయం స్థానం ముందుకు తీసికొని వెళ్లిన మీదట మొత్తం జరిగిని నష్టాన్ని పోలీసు వారు బాధ్యత వహించవలసి ఉన్నది. కాని ఆ విషయంలో పోలీసు అధికారులు అది తమకు సంబంధం లేనటువంటి విషయంగా వ్యవహరించడం వాస్తవం అవునా కాదా? అట్లాగే యీనాడు బిసెండ్ రోడ్డులో అక్కడ జీవిస్తున్నటువంటి అనేకమంది హాకర్స్ కు పోలీసు వారే ఆ స్థలాన్ని ఎలాడ్ చేసినారు. కాని దానిని మొత్తం కమీషనర్ రిమూవల్ చేయమన్నారా? అక్కడ ఎలాడ్ చేసినవి కాకుండా అక్కడున్నటువంటి వేరే షాప్స్ వారు మొత్తం 300 కుటుంబాల వారిని ఖాళీ చేయించి వారు పక్షులుగా మారిపోయే ప్రమాదం లేకుండా చేయాలని కమీషనర్ కు రిప్రజెంట్ చేస్తే తాను దానిని రిమూవ్ చేయమని అనలేదని ఆ విషయం పోలీసువారినే అడగమని వారన్నప్పుడు యెవరిది యీ అధికారం? అక్కడ ద్వంద్వధికారం ఉందా? రోడ్డులో ట్రాఫిక్ కు అడ్డం ఉన్నప్పుడు లైసెన్స్ ఇవ్వడమా? ఇవ్వకపోవడమా అనేది కమీషనర్ కు ఉన్నప్పుడు, కమీషనర్ యేదైనా రిమూవ్ చేయడానికి సహాయం కోరినప్పుడు సహజంగా పోలీసు ఎంటర్ అవుతుంది. అట్లా కాకుండా పోలీసు వారు తమకు తామే ఎంటర్ అవుతున్నారనే విషయం మంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను.

శ్రీ వనంఠ నాగేశ్వరరావు : నేను చెప్పినాను కదా, కాంపౌండింగ్ పీజు విజయవాడలో వసూలు చేసింది చెప్పినాను. పార్కింగ్ పీజు వసూలు చేయలేదు. ఇకపోతే వారు చెప్పింది వేరు.

re : Bogus Engineering Colleges in the State

సాంకేతిక విద్యాశాఖా మంత్రి (శ్రీ సి.హెచ్. ఆయ్యన్న పాత్రుడు) :

ఈ క్రింది తెలియజేసిన మూడు సంస్థలు తమ సంస్థలకు అమెరికాలోని మిస్సోరి అంతర్జాతీయ విశ్వవిద్యాలయం గుర్తింపు వుందని తమ సంస్థలో ప్రవేశానికి అభ్యర్థుల నుండి దరఖాస్తులు చేసుకోవలసిందిగా కోరుతూ పత్రికా ప్రకటనలు జారీ చేస్తున్న విషయం 1984లో ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చింది.

1. హైదరాబాదు ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ అండ్ నైన్సు, హైదరాబాదు

2. మారుతి కాలేజి ఆఫ్ ఇంజనీరింగు నెల్లూరు-చిత్తూరు రహదారిలో గల పల్లూరు.

3. ఆంధ్రప్రదేశ్ కాలేజి ఆఫ్ బిజినెస్ ఆడ్మినిస్ట్రేషన్, పోరంకి, విజయవాడ.

ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యా చట్టంలోని 20, 22 సెక్షన్ల క్రింద పై సంస్థలను ఎందుకు నిషేధించరాదో సంజాయిషి యివ్వవలసిందిగా పై సంస్థల మేనేజర్లకు బోకాజా నోటీసులు జారీ చేయడం జరిగింది. అయితే, ఆ సంస్థల యాజమాన్యం వారు తాము రాష్ట్రంలోని ఏ విశ్వవిద్యాలయం సర్వహించే పరీక్షల కోసం విద్యార్థులకు తాము కోచింగ్ ఇవ్వడం లేదనీ అందువల్ల చట్ట నిబంధనలు తమకు వర్తించవనీ యాజమాన్యం వారు విన్నవించుకొన్నారు. హైదరాబాదు, చిత్తూరు, విజయవాడలోని స్థానిక పాలిటెక్నిక్ ప్రెస్సిఫైళ్ళు ఈ సంస్థలను తనిఖీ చేసి ఆ మూడు సంస్థలు కూడా రాష్ట్రంలోని ఏ విశ్వవిద్యాలయం నిర్వహించే పరీక్షల కోసం విద్యార్థులకు కోచింగ్ ఇవ్వడం లేదని తెలియ జేసారు.

ఈ విషయంలో న్యాయశాఖ ఈ క్రింది విధంగా తెలియజేసింది. ఆ కళాశాలలు సహాయక గ్రాంటు పొందడం లేదు. విద్యా చట్టం క్రింద నిర్వహించే బోధనా కోర్సులో ఏ పరీక్షలకు అభ్యర్థులను పంపడం లేదు. అందువల్ల చట్టంలోని 22వ విభాగపు నిబంధనలు సంస్థలు పాటించనట్లయితే, వారిపైన చర్య తీసుకోవడానికి పీలుగా విద్యా చట్టంలోని నిబంధనలను వర్తింప చేయడానికి గాను ఆ సంస్థలను పైన తెలియపరచిన నిబంధనల క్రిందకు తీసుకొని రావడానికి పీలు కాదు. ప్రజాశ్రేయస్సు దృష్ట్యా ఇటువంటి స్వభావం గల సంస్థలను కూడా చట్టం వరిధి క్రిందకు తీసుకొని రావడానికి పీలుగా చట్టానికి అవసరమైన సవరణలు చేయాలనే విషయాన్ని ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నది.

1985-86 సంవత్సరానికి మొదటి సంవత్సరం బి.ఇ/బి.టెక్/బి.ఆర్కి-టెక్ కోర్సులలో ప్రవేశం కోసం రిజిష్టరు చేసుకోదలచిన అభ్యర్థులనుండి దరఖా

స్తులను కోరుతూ హైదరాబాదులోని ఆంధ్రప్రదేశ్ క్రిష్టియన్ మెడికల్ ఎడ్యుకేషను సొసైటీ వారు 30.6.1985 తేదీన ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్ ఇంగ్లీషు దినపత్రికలో ఒక ప్రకటనను చేశారు. అయితే, ఈ ప్రకటనను పురస్కరించుకొని సాంకేతిక విద్యాశాఖ డైరెక్టరు ఆ కళాశాలకు ప్రభుత్వం అనుమతి ఇవ్వలేదని, అది అనధికృత సంస్థ అని, అందుచేత ఆ ఇంజనీరింగు కళాశాలలో ప్రవేశానికి ఎవరైనా దరఖాస్తు చేసుకొన్నట్లయితే అందుకు వారే బాధ్యులౌతారని, అట్టి ప్రవేశాలను ఈ ప్రభుత్వం గుర్తించబోదని అందరి పేరుక నిమిత్తం 9-7-1985 తేదీన ఒక పత్రికా ప్రకటనను జారీ చేశారు. ప్రభుత్వ పూర్వమోదం పొందకుండా ఒక ఇంజనీరింగు కళాశాలను ప్రారంభించి విద్యావట్టంలోని 20వ విభాగం నిబంధనలను ఉల్లంఘించి నందున సంజాయిషీ తెలుపవలసిందిగా కోరుతూ సాంకేతిక విద్యాశాఖ డైరెక్టరు యాజమాన్యానికి పోకాజు నోటీసును జారీ చేశారు. ఆనధికృత ప్రకటనను ఉపసంహరించుకోవలసిందిగా కూడా ఆయన నలహా ఇచ్చారు.

ప్రయివేటు యాజమాన్యం వారు అనుమతి లేకుండా కళాశాలలను ప్రారంభించడానికి విశ్వవిద్యాలయ అనుమతి పొందకుండా వుండేట్లు చూడటానికై ఈ విషయం గురించి సాంకేతిక విద్యా శాఖ డైరెక్టరు రాష్ట్రంలోని విశ్వవిద్యాలయాల రిజిస్ట్రార్లందరికీ లేఖలు వ్రాశారు. విశ్వవిద్యాలయానికి అనుబంధించవలసిందిగా కోరుతూ ప్రయివేటు ఇంజనీరింగు కళాశాల వారు ఎవరైనా దరఖాస్తు పెట్టుకొన్నట్లయితే అట్టి దరఖాస్తును అనుమతించరాదనీ, ఇంజనీరింగు కళాశాలను ప్రారంభించడానికి అనుమతి ఇస్తూ ప్రభుత్వం జారీ చేసిన ఉత్తరువులను సమర్పించాల్సిందిగా వారిని ఒత్తిడి చేయాలనీ ఆ లేఖతో ఆయన పేర్కొన్నారు. కళాశాల అనుబంధీకరణకు విశ్వవిద్యాలయ చట్టాలలోను, శాసనాలలోను ఎట్టి నిబంధన లేదని, అందువల్ల ఆ కళాశాల అనుబంధీకరణను మంజూరు చేయలేక పోతున్నందుకు విచారిస్తున్నానని, హైదరాబాదులోని ఆంధ్రప్రదేశ్ క్రిష్టియన్ మెడికల్ ఎడ్యుకేషన్ సొసైటీ కార్యదర్శికి తెలియజేస్తూ హైదరాబాదు విశ్వవిద్యాలయం రిజిస్ట్రారు 22-7-1985 తేదీన ఒక లేఖ వ్రాశారు.

ప్రయివేటు ఇంజనీరింగు కళాశాలను ప్రారంభించడానికి అనుమతి ఇస్తూ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం జారీ చేసిన ఉత్తరువులను సమర్పిస్తేనే ప్రయివేటు కళాశాలకు అనుబంధీకరణను మంజూరు చేసే విషయాన్ని పరిశీలించడం జరుగుతుందని తిరువతిలోని శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం రిజిస్ట్రారు చిత్తూరు జిల్లాలోని పల్లూరు మారుతీ ఇంజనీరింగు కళాశాల యాజమాన్యానికి తెలియజేశారు.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ (మహబూబ్ నగర్) : అధ్యక్షా, యిప్పుడు మంత్రిగారు

సమాధానం చెబుతూ బోగస్ కళాశాలలు యేవేలే ఉన్నాయో యీ మూడు కళాశాలలు విజయవాడలో, హైదరాబాదులో, చిత్తూరులో ఉన్న వాటి విషయం అడిగితే అందులో యెవరూ కోచింగ్ ఇవ్వడం లేదు కనుక ఎడ్యుకేషన్ యాక్టు ప్రకారం వారిమీద చర్య తీసుకోవడానికి వీలులేదన్నారు. వారు కోచింగ్ ఇవ్వకపోతే యీ కళాశాలలు యెందుకు ఉన్నట్లు? ఈ కళాశాలల పేరుతో వారు విద్యార్థులకు పిలుస్తూ వారి దగ్గర రూ. 10,000 రూ 15,000 పీజు వసూలు చేస్తూ మోసం చేస్తున్నారు కదా. దాని ప్రకారం ఐ.పి.సి 420 క్రింద పోలీసు వారికి మనమే ఫిర్యాదు చేయవచ్చును కదా. ఇంతవరకు ఆ పని చేయలేదు. డిపార్టుమెంటు వారు వారిని చర్య యెందుకు తీసుకోకూడదని సంజాయిషీ అడుగుతున్నారు కాని పోలీసుకే రిపర్ చేస్తే దానిమీద పోలీసు ద్వారా ఎంక్వయరీ జరిగి చర్య తీసుకోవడానికి వీలుంటుంది. ముఖ్యంగా యీ సంస్థలన్నింటికీ ఏజంట్ బొంబాయిలో ఉంటాడుట. అతను యేమి చేస్తున్నాడంటే తమకు అమెరికాలోని మిస్సోరి యంటర్నేషనల్ యూనివర్సిటీ గుర్తింపు ఉంది కనుక దీనిలో చేరే వారికి యెక్కడయినా ఉద్యోగంలో చేరడానికి ఇంజనీరింగు, ఎం.జి.ఏ, సర్టిఫికేట్స్ ఇచ్చామని బోగస్ ఆడ్వర్టైజ్మెంటు చేయడం జరుగతోంది. ప్రభుత్వం ఎడ్యుకేషన్ యాక్టు ప్రకారం పిలుకోకపోతే పోలీసుకు రిపర్ చేయండి. లేకపోతే దీనిపై చాలామంది యిబ్బంది వదుతున్నారు కనుక అతనిని మోసం చేస్తున్నాడనే దానిమీద కేస్ బుక్ చేసి వెంటనే చర్య తీసుకుంటారా?

శ్రీ సి.హేచ్. అయ్యన్నపాత్రుడు : ఈ మూడు జిల్లాలో యీ సంస్థలు స్థాపించడం వాస్తవమే. మా దృష్టికి వచ్చిన వెంటనే అక్కడ పాలిటెక్నిక్ సైన్సి పాల్స్ ద్వారా ఎంక్వయరీ చెయించడం జరిగింది. ఆ ఎంక్వయరీలో వారు తెలియజేసింది యేమిటంటే వారి అమెరికా మిస్సోరి యంటర్నేషనల్ యూనివర్సిటీలో గుర్తింపు లేదని తెలియజేయడం జరిగింది. కాని ఇక్కడ ఉన్నటువంటి వాస్తవం ఏమిటంటే ఇవి విశ్వవిద్యాలయాల వరిధిలోకి రావు. ఇవి చట్టమిశ్లేషరీలోనికి రాని కారణముగా ఏమీ చేయలేకపోతున్నాము. కానీ ఇప్పుడున్నటువంటి చట్టానికి కొన్ని సవరణలు చేస్తే గాని వీటి మీద చర్య తీసుకోవడానికి వీలు లేదు. కాబట్టి ఈ చట్టానికి కొన్ని సవరణలు చేయాలనే నిర్ణయం తీసుకున్నాము అది ప్రోవర్గా చేస్తున్నాము. చట్టములకు సవరణలు తీసుకుని వచ్చేందుకు తగిన చట్టాలు తీసుకుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ యం. నరసింహులు (అలేరు) : గత కొన్ని సంవత్సరాలుగా విజయవాడ, హైదరాబాదు, తిరుపతి, కర్నూలు, నెల్లూరు, అనంతపురం, మొదలైన ఎనిమిది స్థానాలలో దళారీలు ప్రయివేటు ఇంజనీరింగు బోగస్ కళాశాలలు వేరి

ములు వేస్తూ ఆమెరికాలో ఇంటర్నేషనల్ యూనివర్సిటీస్ ముస్సోరీ అండ్ కాన్ సాన్లలో కళాశాలలు ఉన్నట్లు కొన్ని వేల రూపాయలు వసూలు చేస్తూ కాలేజీలు నడిపిస్తున్నట్లుగా కనపడుతున్నది. దీనికి సంబంధించిన ఏజెంట్ బొంబాయిలో ఉన్నారని ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వ్రాయడం జరిగింది. అట్లాగు వ్రాసినందుకు విలేఖరికి బెదరింపు తెటరు వ్రాసినట్లుగా తెలిసింది. మీరు ఎందుకు దళారీలను అరెస్టు చేయరు అని అడిగితే మంత్రిగారు మనకు సంబంధము లేదని అన్నారు. ఇమిడి యెట్లాగా ఎందుకు ప్రొసీక్యూట్ చేయరు?

శ్రీ సిహెచ్. అయ్యన్న పాత్రుడు : నెను సంబంధము లేదని అనలేదు. చట్ట పరిధిలోనికి రావు అని చెప్పాను. చట్టములో కొన్ని సవరణలు ఇందుకు సంబంధించి చేస్తేగాని పీలు కాదు కాబట్టి అందుకు సంబంధించి కొన్ని సవరణలు తీసుకుని రావాలని నిర్ణయించినట్లుగా మనవిచేశాను. దీనికి త్వరలోనే సవరణలు తీసుకుని వస్తామని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ బోగస్ వ్యవహారములో ప్రతికల ద్వారా హెచ్చరిక చేయడం జరిగింది. పోలీసు స్టేషన్సు కూడా తెలవడం జరిగింది వారి మీద చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా విజయవాడ యస్.పి.గారు బోగస్ ఇన్స్టిట్యూషను ప్రెస్నిపాల్ ను అరెస్టు చేయడం జరిగింది. కేసు పెట్టారు. ప్రాసిక్యూషను నడుస్తుంది. వీటిమీద సాధ్యమైనంత అన్ని చర్యలు తీసుకుంటామని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ : విజయవాడలో చర్య తీసుకున్నారు. అక్కడ ఎస్.పి. గారు చాలా చురుకైన వారు, వెంటనే యాక్షను తీసుకున్నారు, చాలా సంతోషం. పోలీసు బలగం అంతా ప్రాదరాబాదులో ఉంటుంది కాని అక్కడ ఎందుకు చర్య తీసుకోలేదు? మీదగ్గర మూడు కాలేజీల ఇన్స్పెక్టరు ఉంది. చూ దగ్గర ఎక్కువది కాలేజీలు అని ఇన్స్పెక్టరు ఉంది. మీరు దీనిని నిబినిబికిన రిఫరు చేసి నిబినిబికిన చీఫ్ ఎంక్వైరీ చేయించండి. నిబినిబికిన రిఫర్ చేయండి.

శ్రీ సిహెచ్. అయ్యన్న పాత్రుడు : తిప్పనిసరిగా రిఫరు చేస్తాను.

శ్రీ యం. సరిశింహలు : బోగస్ సర్టిఫికేట్స్ యిచ్చే ఏజెంట్ బొంబాయిలో ఉన్నట్లుగా చంద్రశేఖర్ గారు చెప్పారు, మీరు వారి మీద ఎందుకు యాక్షను తీసుకోరు?

మిస్టర్ స్పీకరు సి బి సి ఐ డి చీఫ్ ఎంక్వైరీ చేయించుతాము అని చెబుతున్నారు. వారి చీఫ్ ఎంక్వైరీ చేయించినప్పుడు అంతా బయటపడుతుంది.

PETITION

re : Service Problems of the Aided School Teachers
in Agency Area - Presented

శ్రీ పి. వెంకటపతి : ఈ రోజున ఉపాధ్యాయుల దినోత్సవ సందర్భముగా ఏజెన్సీ ప్రాంతములో ఉన్న ఎయిడెడ్ ఉపాధ్యాయులు తమ సర్వీసుల విషయం గురించి 50,000 మంది సంతకములు చేసిన విజ్ఞాపన పత్రాన్ని తమ ద్వారా సభకు అందజేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకరు : నాకు అందజేయండి. రికార్డుస్లోనికి వెళ్లుతుంది.

(విజ్ఞాపనపత్రాన్ని స్పీకరుగారికి అందజేసిరి)

ANFOUNCEMENT

re : Constitution of Financial Committes

PUBLIC ACCOUNTS COMMITTEE

Mr. Speaker : I am to announce to the House that the following members are declared to have been duly elected as members of the Committee on Public Accounts for the financial year 1985-86 :

1. Sri Kudipudi Prabhakara Rao
2. B. Sunderram Reddy
3. Sri M V Mysoora Reddy
4. Sri N. Kalva Ramakrishna Reddy
5. Sri T S.L. Narcker
6. Sri Y. Narayana Swamy
7. Sri P. Koteswara Rao
8. Sri Goutu Shyam Sunder Shrivaji
9. Sri Pitta Venkararatnam
10. Sri B. Durga Prasada Rao
11. Sri M. Sikkhamani
12. Sri Ch. Rajeswara Rao
13. Sri Jakka Venkaiah
14. Sri C. Narsi Reddy

Under Rule 178 (1) of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, I hereby nominate Sri Kudupudi Prabhakara Rao to be the Chairman of the above Committee

COMMITTEE ON ESTIMATES

I am to announce to the House that the following members are declared to have been duly elected as members of the Committee on Estimates for the financial year 1985-86 :

1. Sri J. R. Pushpa Raju
2. Sri B.V. Mohan Reddy
3. Dr. N. Janardhan Reddy
4. Sri B. janardhan
5. Dr. Sajja Chandramouli
6. Sri K. venkata Rao
7. Sri T. Penchalaiah
8. Sri B. Rama Rao
9. Sri S v.C. Appala Naidu
10. Sri Ch. Ramachandra Rao
11. Sri K. venkateswara Rao
12. Sri j.C. Divakara Reddy
13. Sri S. vijayarama Raju
14. Sri Mohd. Rajab Ali
15. Sri N. Raghava Reddy

Under Rule 178(1) of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, I hereby nominate Sri j.R. Pushpa Raju to be the Chairman of the above Committee.

COMMITTEE ON PUBLIC UNDERTAKINGS

I am to announce to the House that the following members are declared to have been duly elected as members of the Committee on Public Undertakings for the financial year 1985-86 :

1. Dr. K. Veeraiah
2. Sri G. Madhusudhan Reddy
3. Sri Servey Satyanarayana
4. Sri Duggirala Venkata Rao
5. Sri D. Veerabhadra Rao
6. Sri Thota Subba Rao
7. Sri N.R. jayadev Naidu
8. Sri S. venkata Reddy
9. Sri A. Chandrasekhar
10. Sri M. Chandrasekhar
11. Sri Ch. Jayaram Babu
12. Sri A. Narendra

13. Sri Mohd. Amanullah Khan
14. Sri M. Omkar
15. Sri A. Govind Naik

Under Rule 178(1) of the Rules of Procedure and Conduct of business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, I hereby nominate Sri G. Madhusudhan Reddy to be the Chairman of the above Committee.

PAPERS LAID ON THE TABLE

Mr. Speaker : All the Papers included in the Agenda are deemed to have been laid on the Table.

Report of the Commission of inquiry on the incidents during Ganesh immersion Procession on 9-9-1984

“A copy of the Report of the Commission of Inquiry on the incidents of large scale looting, arson and stabbing that occurred on 9-9-1984 in Hyderabad city during Ganesh Immersion Procession, together with memorandum of the action thereon, as required under sub-section (4) of section 3 of the Commissions of Inquiry Act, 1952”

Annual Reports of the A.P. State Financial Corpora- tion for the Years 1983-84 & 1984-85

“Copies of the Annual Reports of the Andhra Pradesh State Financial Corporation for the years 1983-84 and 1984-85 in compliance with section 38 (3) of the State Financial Corporation Act, 1951.”

G.O.Ms. No. 284, P R. (Sam.I) Department, d/ 30-5-1985
“A copy of the notification issued with G O. Ms. No. 284. P.R. (Sam.I) Department, dated 30-5-1985 and published in rules supplement to Part-VII of the Andhra Pradesh Gazette dt. 27-6-1985, as required under sub-section (5) of section 217 of the Andhra Pradesh Gram Panchayat Act, 1964.”

Amendments to the Andhra Pradesh Co-operative Societies Rules, 1964

“Copies of the amendments to the Andhra Pradesh Co-operative Societies Rules, 1964 issued in the following G.Os.

as required under sub-section (20) of section 130 of the Andhra Pradesh Co-operative Societies Act, 1964

1. G.O.Ms.No. 274, F&A (Coop IV) Dept., dt. 26-6-1984
2. G.O.Ms.No. 563, F&A (Coop IV) Dept., dt. 8-11-1984
3. G.O.Ms.No. 186, F&A (Coop IV) Dept., dt. 25-3-1985
4. G.O.Ms.No. 217, F&A (Coop IV) Dept., dt. 8-4-1985
5. G.O.Ms.No. 354, F&A (Coop IV) Dept., dt. 2-7-1985
6. G.O.Ms.No. 355, F&A (Coop IV) Dept., dt. 2-7-1985
7. G.O.Ms.No. 388, F&A (Coop IV) Dept., dt. 19-7-1985

G.O.Ms.No. 332, F&A. dt. 24-6-1985

“A copy of the Special Order issued with G.O.Ms. No. 332, F&A. dated 24-6-1985 annulling the orders of the Andhra Pradesh Administrative Tribunal as required under clause (6) of Article 371-D of the Constitution of India.”

GOVERNMENT BILL

The Hindu Succession (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1985

Minister for Law and Courts Sri G. Rajesham Goud : Sir, I beg to move :

“That leave be granted to introduce the Hindu Succession (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1985.

Mr. Speaker : Motion moved

శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వరావు : ఈ బిల్లును గురించి నేను అబ్జక్షను తెలపడం కాదు గాని- ఈ బిల్లు ఇదివరలో ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. ఆ తరువాత దీనిని జాయంట్ సెలెక్ట్ కమిటీకి రిఫరు చేయడం జరిగింది. తరువాత దాని గురించి ఏమి జరిగిందో తెలియదు. మీరు యిచ్చిన అబ్జక్షన్లు అండ్ రీజన్సు ఇదేమీ ప్రస్తావించలేదు. దీని పూర్వ చరిత్ర ఏమీ వివరించలేదు. కేంద్రానికి పంపించారు. దీనిని కేంద్ర ప్రభుత్వము నిలిపివేసినదని ప్రచారములో ఉంది. దీని పూర్వచరిత్ర గురించి మీరు యిచ్చిన అబ్జక్షన్లు అండ్ రీజన్సులో పెట్టవలసిన అవసరం ఉంది. అట్లా ఎందుకు తెలియపరచలేదో మంత్రిగారు వివరిస్తారా?

మిష్టర్ స్పీకర్ : అప్పుడు అసెంబ్లీ డిజాల్వ్ అయినది కాబట్టి మరల అప్పుడు ఇంట్రడ్యూస్ చేశారు.

శ్రీ సి.పె.చ. రాజేశ్వరరావు : దీనిని అసెంబ్లీ ఆమోదించకపూర్వమే డిజార్డ్ అయినది. యిదివరకు దీని గురించి చర్చ జరిగింది. కానీ యిప్పుడు మీరు దీనిని మరల ఏ పరిస్థితులలో తీసుకుని రావలసి వచ్చిందో మీరు యిచ్చిన ఆబ్జెక్టు అండ్ రీజన్స్ వివరించలేదు. కాబట్టి దీనికి మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పాలి.

11-30 A.M. శ్రీ జి. రాజేశం గౌడు : ఈ బిల్లును గత అసెంబ్లీలో ప్రవేశపెట్టాము. అప్పటి శాసనసభ సెలెక్టు కమిటీకి పంపాలని రెకమెండ్ చేసింది. అలాగే సెలెక్టు కమిటీకి పంపడం జరిగింది. కానీ అప్పటి అసెంబ్లీ రద్ద కావడంతో తిరిగి కొత్త ప్రభుత్వము ఏర్పడిన తరువాత ఈ బిల్లును మరల ఇంట్రడ్యూస్ చేయాలని తలచి ఇప్పుడు తీసుకురావడం జరిగింది. ఈ బిల్లు పాసయిన తరువాత, కేంద్రానికి పంపాలని ప్రభుత్వముయొక్క ఆలోచన అందువల్ల ఆ వివరాలన్నీ ఆబ్జెక్టు అండ్ రీజన్స్ లో తెలుపవలసిన అవసరం లేదని అనుకొని తెలుపలేదు.

Mr. Speaker : Motion Moved.

The question is :

“That leave be granted to introduce the Hindu Succession (Andhra Pradesh Amendment) Bill, 1985.”

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was introduced.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR 1985-86 Demands for Grants

Demand No. XI - Transport,
No. XVI - Public Works
No. XLVIII - Road Development &
Demand No. XLVII - Minor Port Development.

రవాణాకాళా మంత్రి శ్రీ కె. జానారెడ్డి :

అభ్యర్థన నెం. 11 - రవాణావద్దు క్రింద రు. 17,76,43,000 లకు మించకుండా ప్రభుత్వానికి మంజూరు చేయడానికి ప్రతిపాదించడమైనది.

అభ్యర్థన నెం. 16 - పబ్లిక్ వర్క్స్ క్రింద రు. 45,77,66,000 లకు మించకుండా ప్రభుత్వానికి మంజూరు చేయడానికి ప్రతిపాదించడమైనది.

అభ్యర్థన నెం. 48 - రోడ్ల అభివృద్ధి వద్ద క్రింద రు. 136,95,11,000 లకు మించకుండా ప్రభుత్వానికి మంజూరు చేయడానికి ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

(MR. DEPUTY SPEAKER IN THE CHAIR)

Minister for Small Scale Industries (Sri S. Ramachandra Reddy) :

Sir, I beg to move :

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 2,86,67,000 under Demand No. XLVII - Minor Port Development.”

Mr. Deputy Speaker : Motions moved

I now request the Members to move their cut motions.

Demand No. XI Transport Department Rs. 17,76,43,000/-

Sri M. Baga Reddy : Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 17,79,43,000/- for Transport Department by Rs. 100/-

- For not providing sufficient number of buses to rural areas
- for not running the APSRTC efficiently.
- for unnecessarily splitting the Corporation into various Corporations.

Sri N. Raghava Reddy : Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 17,76,43,000/- for Transport Department by Rs. 100/-

మిర్యాలగూడ, నియోజక వర్గం కలమలచెర్వు గ్రామానికి వక్కారోడ్డు ఏర్పడినా, ప్రజలు అనేక సందర్భాల్లో విన్నవించుకున్నప్పటి ప్రభుత్వము వారు ఈనాటి వరకు బస్సును యివ్వనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 17,76,43,000/- for Transport Department by Rs. 100/-

రాష్ట్రములో గత ప్రభుత్వాలు ఉరూరా యిచ్చిన బస్సునినాదాన్ని ప్రక్కకు నెట్టి ఉన్న బస్సులనే తగ్గించిన దానికి నిరసనగా.

Dr. R. Ravindranath Reddy : Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 17,76,43,000/- for Transport
Department by Rs. 100/-

మహబూబ్ నగర్ జిల్లా ఆలంపూర్ తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్లకు హైదరాబాదు నుంచి ఎక్స్ ప్రెస్ బస్సు నడవనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 17,76,43,000/- for Transport
Department by Rs. 100/-

మహబూబ్ నగర్ జిల్లా ఆలంపూర్ తాలూకా రాజోలి గ్రామానికి వయా రాయచూరు ఎక్స్ ప్రెస్ ద్వారా హైదరాబాదు నుండి ఎక్స్ ప్రెస్ బస్సు నడవనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 17,76,43,000/- for Transport
Department by Rs. 100/-

మహబూబ్ నగర్ ఆలంపూర్ తాలూకాలో ఆలంపూర్ పట్టణంలో శాంతి నగర్ లో మరియు రాజోలిలో రాయచూరు ఎక్స్ ప్రెస్ లో బస్సు స్టేషన్స్ నిర్మాణం చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 17,76,43,000/- for Transport
Department by Rs. 100/-

మహబూబ్ నగర్ జిల్లా ఆలంపూర్ తాలూకాలో నేషనల్ హైవే 7 మీద ఉన్న అన్ని బస్సు షాపులలో బస్సు షెటర్ నిర్మాణం చేయనందుకు నిరసనగా.

Sri B. Bal Reddy : Sir, I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 17,76,43,000/- for Transport
Department by Rs. 100/-

వరంగల్ లో ఆర్.టి.సి ప్రాంతీయ కార్యాలయాన్ని స్థాపించుట ప్రస్తావన లేనందుకు నిరసనగా.

Sri P. Venkatapathi : Sir, I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 17,76,43,000/- for Transport
Department by Rs. 100/-

నల్లెనపల్లి టూ ఫిరంగిపురం బస్సు రూట్ లో రెండు బస్సులకు గాను ఒక్క బస్సునే త్రిపుతున్నందున నిరసనగా.

Sri K. Venkateswara Rao : Sir, I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 17,76,43,000/- for Transport department by Rs. 100/-

Irregular movement of RTC. Buses from Mahaboobnagar to Kollapur callous attitude of RTC. Management to pay attention to the representatives of Public.

To reduce the allotment of Rs. 17,76,43,000/- for Transport department by Rs. 100/-

Irregular movement of RTC. Buses from Dilsukhnagar Bus Depot to Kollapur.

To reduce the allotment of Rs. 17,76,43,000/- for Transport department by Rs. 100/-

Failure of the RTC. Management to start RTC. Buses from Achampet to Kollapur via Lingal, Ambatpally, Yapatla.

To reduce the allotment of Rs. 17,76,43,000/- for Transport department by Rs. 100/-

Failure of the RTC. Management to restore buses on V.L.T. Routes in Kollapur Assembly Constituency.

To reduce the allotment of Rs. 17,76 43,000/- for Transport department by Rs. 100/-

Failure of the RTC. management to ply buses on the route from Wanaparthi to Kollapur via Toomkunta and Yemmenbetla.

To reduce the allotment of Rs. 17,76,43,000/- for Transport department by Rs. 100/-

Failure of the RTC. Management to start buses from Hyderabad to Kollapur via Gopalpet, Remoddula, Singampally, Turkadinne, Nagulpally, Menthireddipally, Yettaram, Singotam, inspite of pucca road.

To reduce the allotment of Rs. 17,76,43,000/- for Transport Department by Rs. 100/-

Callous attitude of RTC. Management in paying attention to the request of Kollapur Samithi President and the concerned MLA for plying buses on new routes. D.V.M. Mahboobnagar has failed to move in the matter.

To reduce the allotment of Rs. 17,76,43,000/- for Transport department by Rs. 100/-

Failure of the RTC management to acquire the site and take up construction of bus station at Kollapur

Sri B. Bal Reddy : Sir, I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 17,76,43,000/- for Transport department by Rs. 100/-

ప్రైవేటు బస్సులలో ముఖ్యముగా కార్వాన్ నియోజక వర్గముతో బస్సులను తగినన్ని ఏర్పాటు చేయనందులకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 17,76,43,000/- for Transport department by Rs. 100/-

రాష్ట్రప్రభుత్వ ఉపాధికల్పనకు నిరుద్యోగ సమస్యను దూపుమాపటానికి ఆటో డ్రైవర్స్‌లకు ఆటోలను బ్యాంక్ ద్వారా అమ్మిన యింపించనందుకు నిరసనగా.

Sri B. Venkateswara Rao : Sir, I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 17,76,43,000/- for Transport department by Rs. 100/-

1. ఖమ్మం జిల్లా మధిర నుండి భీమవరం నడుస్తున్న ఆర్.టి.సి బస్లను బాగా ట్రాఫిక్ వున్న వట్టికి నిల్పివేసి నందుకు నిరసనగా.

2. ఖమ్మం నుండి వల్లభివరం నడుస్తున్న ఆర్.టి.సి బస్లను ప్రైవేటు ఆపరేటర్లను ప్రోత్సహించుటకుగాను నిల్పివేసినందుకు నిరసనగా.

Demand No. XVI Public Works Rs. 45,77,66,000/-

Sri M. Baga Reddy : Sir, I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 45,77,66,000/- for Public Works by Rs. 100/-

- a) for not doing quality and durable work in construction of the Roads and Buildings.
- b) for not avoiding the middle man contractor in executing the works

Dr. R. Ravindranath Reddy : Sir, I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 45,77,66,000/- for Public Works by Rs. 100/-

మహబూబ్ నగర్ జిల్లా అలంపూర్ నియోజక వర్గములో రాయచూర్ లోడ్డులో ఒక ట్రావలర్స్ బంగ్లా నిర్మాణము చేయనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 45,77,66,000/- for Public Works by Rs. 100/-

మహబూబ్ నగర్ జిల్లా, అలంపూర్ నియోజక వర్గములో శాంతినగర్ మానవపాడు ఇటిక్యాల, రాజోలి, బీవచల్లి, కోదండపురము దగ్గర ట్రావలర్స్ బంగ్లా నిర్మాణము కానందున నిరసనగా.

Sri B. Bal Reddy : Sir, I beg to move

To reduce the allotment of Rs. 45,77,66,000/- for Public Works by Rs. 100/-

పరకాల నియోజక వర్గములోని నార్లాపూర్ గ్రామం వద్ద కాక్జేను నిర్మాణ ప్రస్తావన లేనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 45,77,66,000/- for Public Works by Rs. 100/-

ప్రైదరాబాద్ లోని చార్మీనార్ బస్సుడిపోను కట్టతలాబ్ కు మార్చినందులకు నిరసనగా.

Sri K. Venkateswara Rao ; Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 45,77,66,000/- for Public Works by Rs 100/-

Delay in taking up improvements on the road from Wanaparthi to Kollapur via Pangal.

To reduce the allotment of Rs. 45,77,66,000/- for Public works by Rs. 100/-

Failure to take up construction of bridge across Tellarallapally vagu on the road from wanaparthi to Kollapur.

Sri D. Chinamalliah ; Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 45,77,66,000/- for Public works by Rs. 100/-

హుస్సాబాదులో గెస్టుహౌస్ నిర్మింజుం చేపట్టలేనందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 45,77,66,000/- for Public works by Rs. 100/-

మల్లనూరులో గల గెస్టుహౌస్ను పూర్తి రిపేరు చేయనందుకు నిరసనగా.

Demand No. XLVII Minor Fort Development Rs. 2,86,67,000/-

Sri M. Baga Reddy : Sir, I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 2,86,67,000/- for Minor Port Development by Rs. 100/-

For not giving adequate attention to improve the Port Development Schemes.

Demand No. XLVIII Road Development Rs. 136,95,11,000/-

Sri M. Baga Reddy : Sir, I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 136,95,11,000/- for Road Development by Rs. 100/-

(a) For not keeping roads in proper condition.

(b) For executing the works through department agencies instead of contractors.

Sri N Raghava Reddy ; Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 136 95,11,000/- for Road Development by Rs. 100/-

మిర్యాలగూడ నియోజక వర్గంలో ముఖ్యమైన రహదారి, రోడ్డు బాదలా పురం, బందము కళవారి గూడెంరోడ్డు బ్రిడ్జి, రామి గూడెం రోడ్డు బిడ్జిలను యింతవరకు చేపట్టక ప్రతి సంవత్సరము ప్రాజెనషాలు పర్వకాలంలో వారాల తరబడి రస్తాబందుకావటానికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 136,95,11,000/- for Road Development by Rs. 100/-

హుజూర్ నగర్ తాలూకా, చేతట్ల నుండి కొండాపురం, మధ్యలో రోడ్డు బ్రిడ్జి లేక చాలా యిబ్బంది పడుతున్నందుకు నిరసనగా.

Sri B. Bal Reddy : Sir, I beg to more :

To reduce the allotment Rs. 136,95,11,000/- for Road development by Rs. 100/-

పరకాల నియోజక వర్గములోని పరకాల నుండి బిట్టాల వరకు గల జడ్.పి రోడ్డును పి.డబ్ల్యు.డికి మార్చునందుకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 136,95,11,000/- for road development by Rs. 100/-

పరకాల నియోజక వర్గములోని రాఘవరెడ్డి పేటవద్ద కావే నిర్మాణం లేనందుకు నిరసనగా

To reduce the allotment of Rs. 136,95,11,000/- for road development by Rs. 100/-

హైదరాబాద్ లో పతేనగర్ రైల్వేగేట్ ను యంతవరకు ఓవర్ బ్రిడ్జిగా నిర్మించ నందులకు నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 136,95,11,000/- for road development by Rs. 100/-

హైదరాబాద్ లోని సనత్ నగర్ రైల్వేగేట్ ను యంతవరకు ఓవర్ బ్రిడ్జిగా నిర్మించనందులకు నిరసనగా.

Sri J. Venkaiah : Sir I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 136,95,11,000/- for road development by Rs. 100/-

కృష్ణాజిల్లా, మంటసాల మండలం, ఎండకుదురు గ్రామంవద్ద ఆయినంపూతి డ్రైర్ మీద నిర్మిస్తున్న పక్కావంతెన పని అపిన ఫలితంగా, ఆ గ్రామం మరియు చుట్టుప్రక్క గ్రామాల్లోని పొలాలు డ్రైర్ కు ఏర్పడు గండ్లద్వారా పాడుగుటయే గాక అర్థికంగా మరమ్మత్తులకై రైతులు వెచ్చించవలసిన విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చి అపిన పనిని పునరుద్ధరించుమని డిమాండు చేయుటకు నిరసనగా.

Sri K. Venkateswara rao ; Sir I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 136,95,11,000/- for road development by Rs. 100/-

Failure of the Government to take up diversion road from Kollapur to Malachintapally as the original road has submerged in Srisaillam Project.

To reduce the allotment of Rs. 136,95,11,000/- for road development by Rs. 100/-

Failure of the Government to accord administrative scheme for plan scheme to improve the road from Wanaparthy to Kollapur via Pargat.

Sri D. Chinamallaiiah ; Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 136,95,11,000/- for road development by Rs. 100/-

ముల్లనూర్ నుండి వయా ఇంద్రుర్తి కాపాడవరకు రోడ్ రిపేరింగులోని జాప్యం హుస్సాబాద్ నుండి ఆషిన్నప్లాటు రోడ్ రిపేరు చేయుటలో వివరత ఆక్షన్నప్యాటు నుండి కుందేన వాని పల్లికు రోడ్ వేయలేకపోయినందుకు జనగామ వొర్రెపై పారువల్ల వొర్రెపై వంతెనల నిర్మాణము చేయుటలో వివరత చెందినందుకు నిరసనగా.

Sri Md. Mukarramuddin ; Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 136,95,11,000/- for road development by Rs. 100/-

The roads in the city which are p.w.d roads are badly neglected.

Mr. Deputy Speaker : Cut motion moved.

శ్రీ సి.పాద్. వెంకటరావు (మైలవరం) : అధ్యక్షా, రోడ్ల డిమాండ్సు గురించి కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకొన్నాను. మన రాష్ట్రములో వున్న రోడ్లను కిలో మీటర్లలో చూస్తే చాలా తక్కువ. రాష్ట్రం మొత్తం వైశాల్యములో 2 లక్షల 77 వేల కి.మీ.లు వుండాలి. దానిలో రోడ్లు వున్నవి 34/ కి.మీ. మాత్రమే. చాలా తక్కువ. ఇది కూడా 1974-75లో పంచాయతీ రాజ్ శాఖ వారు తీసుకొన్న 9,800 కి.మీ. రోడ్లు కలుపుకుంటే ; ఇంత వుంది. 1978 నుండి ఇంతవరకు పంచాయతీరాజ్ శాఖ వేరే రోడ్లను తీసుకోలేదు. మన రాష్ట్రములో కమ్యూనికేషన్ సిస్టమ్ అభివృద్ధి చాలేదు. దేశం మొత్తం మీద చూస్తే మన రాష్ట్రములోని రోడ్ల సంఖ్య తక్కువగా వుంది. దానికి తోడు బడ్జెటు ఎలోకేషన్ కూడా తక్కువే. ఈ సంవత్సరం ప్లాను ఎలోకేషన్ రు. 13 కోట్లు మాత్రమే వుంది, చాలా తక్కువగా వుంది. రీవ ప్లాన్ లో మన రాష్ట్రము ఇతర రాష్ట్రాలలో పోల్చితే చాలా తక్కువ స్థాయిలో వుంది. రీవ ప్లాన్ ఎలోకేషన్ 1.77 శాతం వుంది. మొత్తం ప్లాన్ ఎలోకేషన్ రోడ్లకు సంబంధించి ఇంత తక్కువ ఎలోకేషన్ ఏ రాష్ట్రానికి లేదు. ఇది విచారించవలసిన విషయం. కొన్ని రాష్ట్రాలు 23 శాతం, 17 శాతం, 13 శాతం, 10 శాతం పైన కూడా ఎలోకేషన్ చేసినవి వున్నాయి. ఆల్ ఇండియా రెవెల్ లో యావరేజీ మీద 5 శాతం వుంది. 5 శాతం వుండాలని ప్లానింగ్ కమిషన్ ఐ.ఆర్.సి రెకమెండేషను చేసింది. ప్లాన్ ఎలోకేషన్ లో ప్రోగ్రెస్ లో ఇంక్రిజ్ ఉండాలి. ప్లాన్ వైజ్ చూచినపుడు రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ప్లాన్ ఎలోకేషన్ రు. 31.86 కోట్లు వుండే మూడవ ప్లాన్ లో రు. 31.35 కోట్లు ఉంది. నాలుగ

ప్లానులో ఒకేసారి రు. 10 కోట్లు ఐదవ ప్లాన్ లో ఒకసారి 10.31 కోట్లకు పెంచు కోగలిగాము. దాని ప్లాన్ ప్రచారం వచ్చింది. ఎలాకేషన్ ప్రోగ్రెస్సులో ఇంక్రిజ్ మాత్రం లేదు. 6వ ప్లాన్ లో రు. 15.46 కోట్లు మాత్రమే ఉంది. ఈ ఇంక్రిజ్ అంతయూ ఎక్స్ ప్లా వర్ క్ న్నా ఎస్కలేషన్ కే పోతుంది. ప్రతి సంవత్సరం లేబరు చార్జీలు, మెటీరియల్ చార్జీలు పెరుగుతున్నాయి. డెవలప్ మెంట్ లేదు. ఈ విధంగా వుంటే రోడ్లు ఎలా డెవలప్ అవుతాయి? 34 వేల కి.మీ. ప్లాన్ లో వేసు కోన్న పుడు రు. 13 కోట్లు ప్లాన్ ఎలాకేషన్ అయింది. నేషన్ వైజ్ మానే నేషనల్ హైవే మన రాష్ట్రములో 2,500 కి.మీ. మాత్రమే వుంది. ఈ నేషనల్ హైవేకు కేంద్రం వారు రు. 13 కోట్లు ప్లాన్ ఎలాకేషన్ ఈ సంవత్సరం యిచ్చారు. స్టేట్ రోడ్లకు, నేషనల్ హైవేస్ కు చాలా తేడా వుంది ; ఎలాకేషన్ లో లిమిటెడ్ వండ్సు ఎందుకు వుండాలి? రోడ్ల డెవలప్ మెంటుల్ యాక్టివిటీస్ చాలా అవసరము. రోడ్లు వున్న గ్రామానికి, రోడ్లు లేని గ్రామానికి ఎంతో తేడా వుంది. గ్రామాల్లో పండిన దాన్య మంతయూ మార్కెట్టుకు రావాలంటే, లేదా సామాన్య మానవుడు తన నిత్యావసర వస్తువులు తెచ్చుకోవాలన్నా రోడ్లు అతి ముఖ్యము. రోడ్లు ప్రాధాన్యతను ప్రతి గౌరవ సభ్యుడు అంగీకరిస్తారు. అయితే ప్రభుత్వము అందుకు తగిన ప్రాధాన్యత యివ్వడం లేదు, ఎలాకేషన్ కూడా చాలా తక్కువగా వుంటున్నది. ఆన్ ప్రొడక్టివ్ ఎక్స్ పెండిచర్ ప్లాన్ లో ఎక్కువయిపోయింది. చాలా మంది సభ్యులు కూడా చెప్పారు. గత 20 సంవత్సరాల నుండి రోడ్లకు యివ్వవలసిన ప్రాధాన్యత యివ్వ డం లేదు. నేషనల్ లెవెల్ లో రోడ్లను కాంప్రెహెన్సివ్ గా డెవలప్ చేయాలనే వుద్దేశముతో, లేదా స్థూలంగా, 1981 నుండి 2001 వరకు ట్వంటీ ఏట్ ఇయర్ లక్నా ప్లాన్ ను ఒకటి తయారు చేశారు. దాని ప్రకారం మనం చూస్తే, ఇంకా రోడ్లు తీసుకోవలసిన అవసరం వుంది. ఆ ప్లాన్ చాలా యాంబిషియస్ గా వుంది. సింగిల్ లైనును డబుల్ లైను చేయాలని, డబుల్ డి ఫోర్ లైన్స్ చేయాలని, బాగా ఇంప్రూవ్ చేయా లని ఆ ప్లాన్ యొక్క ఉద్దేశము. అయితే ట్వంటీ ఏట్ ఇయర్ ప్లాన్ లో ఈ ఎలాకేషన్స్ చూసుకుంటే చేయగలమా అనే సందేహము వస్తుంది. చేయలేమనేది స్పష్టంగా చెప్పకూరలేదు. వున్నటువంటి 34 వేల కి.మీ.లలో 99000 కి.మీ. దాకా ఆన్ మెటర్డ్, మెటర్డ్ రోడ్లు నర్వస్ వుంది. మెటర్డ్ రోడ్లు బ్లాక్ టూప్ చేయ వలసిన అవసరం వుంది. అలాగే ఆన్ మెటర్డ్ రోడ్లు మెటర్డ్ రోడ్లు చేయవలసిన అవసరం వుంది. ప్లాన్ ఎలాకేషన్ రు. 13 కోట్లు వుంది. దీన్ని బట్టి మనం అచీవ్ చేయలేమనేది కనబడుతున్నది. ఆన్ గోయింగ్ స్కిములకే మీరిచ్చిన నోటులో 67వ ప్లాన్ కే స్పీల్ ఓవర్ వర్క్సుకు రు. 33 కోట్లు అన్నారు. 7వ ప్లాన్ మొత్తము అన్నిటిని కలుపుకుంటే రు. 200 కోట్లు ప్లాన్ ఎలాకేషన్ కావాలంటే

ప్లానింగ్ రిమిషన్ రు. 90 కోట్లు చూరమే అని అన్నారు. రు. 90 కోట్లలో రు. 33 కోట్లు పోతాయి, ఇక 60 కోట్లు వుంటాయి. ఈ రు. 60 కోట్లతో రాబోయే 3 సంవత్సరాలలో ఎన్ని సింగిల్ రోడ్లను డబుల్ రోడ్లుగా చేస్తారు? ఎన్ని మెటల్ రోడ్లను బ్లాటాప్ చేస్తారు? ఎన్ని ఆన్ మెటల్ రోడ్లను మెటల్ రోడ్లుగా చేస్తారు? కేటాయింపు చాలా తక్కువగా వుంది.

రోడ్ల క్వాలిటీ చూడవలసిన అవసరము చాలా వుంది. పెండరు కాస్టు ఎక్కువ అవుతున్నది. క్వాలిటీ డిటరియరేట్ కాకుండా, ఎంత కాస్టు అయినా క్వాలిటీ మెయింటెయిన్ చేసినదో, రోడ్లు చాలా కాలం వుంటుంది.

రోడ్లు బాగా పున్నప్పుడు, వాహనాలు బాగా నడుస్తాయి, చాలా కాలం మన్ను తాయి కూడా. కోడ్లు సరిగ్గా లేకపోవడంవల్ల నేషనల్ లెవెల్ లో క్యుమలేటివ్ లాప్ కొన్ని వందల కోట్లు రూపాయలు వుంటుంది. ప్యూయల్ విషయంలో గాని, స్పేర్ పార్ట్స్ విషయంలో గాని లాస్ జరుగుతుంది. నేషనల్ లెవెల్ లో 200 కోట్లు రూపాయలు లాస్ వుంటుందని వర్కింగ్ గ్రూపు సూచన చెసింది. సరియైన రోడ్లు వుంటే 2 వేల కోట్ల రూపాయలు సంవత్సరానికి ఆదాయం వస్తుందని అంటే రోడ్ల యొక్క ప్రాధాన్యత ఎంత వుందో అలోచన చేయండి.

రోడ్ టాక్సు కూడా అంతకుముందు మామూలుగా బడ్జెటు ఎలోకేషన్స్ కాకుండా ఈ రోడ్ల క్రింద మోటార్ వెహికల్స్ ట్రాన్సుపోర్టు విషయంలో కూడా చూసినప్పుడు దాదాపు 112 కోట్ల రూపాయలు టాక్సు ఆర్.టి.సి దగ్గరనుంచి అయితేనేమి ఇతర ఆపరేటింగ్ దగ్గరనుంచి అయితేనేమి కలెక్టు చేస్తున్నాము. కలెక్టు చేసిన టాక్సు అంతా కూడా రోడ్లకే పోవాలి అన్న అభిప్రాయం ఒకటి ఉన్నప్పటికీ అంతా కాకపోయినా కనీసం సగానికి పైన అయినా ప్లాను ఎలోకేషన్ లేకపోలే మనం న్యాయం చేయలేము అని నేను ప్రత్యేకంగా చెప్పనవసరము లేదు. డిపార్టుమెంటు ఎంత ఉత్సాహంగా పని చేయాలి అన్న మంత్రిగారు ఉత్సాహంగా పని చేయాలి అన్న ఇంజనీర్లు ఉన్నా సరి అయిన ఏలోకేషన్ను లేనప్పుడు మనం ఏమి కార్యక్రమాలు చేయలేము. దానికి చేయవలసిన న్యాయమైన ఏలోకేషన్ను చేయాలని చెప్పి మరొకసారి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. షుగర్ సెక్సునుంచి కూడా తగినన్ని ఏలోకేషన్ను రోడ్డుకి చేయాలి. మనకు కోలు బెల్టు రోడ్లు మణుగుతు నుంచి రామగుండం వరకు కరీంనగర్, ఖమ్మం, ఆదిలాబాదు జిల్లాలను కలుపుతూ ఉన్న రోడ్లు చాలా ముఖ్యమైనది. ఇది ఎంతవరకు కంప్లీటు అయిందో తెలియదు. కృష్ణానదిపైన రామగుండం బ్రిడ్జి కూడా కట్టిడి ఉంది. ఇవి అన్నీ సత్వరము పూర్తి చేయాలి అంటే ఏడిక్వైట్ గ్రాంట్లు లేకపోలే వీలుపడదు. ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ ప్రాజెక్టుల లాగ ఇవి సంవత్సరాల తరబడి గడిచిపోతూ ఉంటే మనకు వీటివల్ల రావల

సిన పలితాలు రావు. మన పౌరుగురాష్ట్రం అమిశనాడులో బ్రిడ్జిల విషయంలో గాని ముఖ్యమైన కోస్టల్ బెల్టుల రోడ్ల విషయంలో గాని వారు వరల్డు బ్యాంకు ఎసిస్టెన్సు తీసుకుని చేస్తున్నారు. మన దగ్గర ప్రొజెక్టులు ఎట్లా చేస్తున్నారో తెలియదు. కోస్టల్ బెల్టు రోడ్డు-లోగడ దానికి రూ. 100, 120 కోట్లు అవుతుందనుకుంటే ఈ వేళ అది రూ. 400 కోట్లు 500 కోట్లకు పెరిగింది. చాల ఎస్కలేటు అయింది. మనకు వెయ్యి కిలోమీటర్లు కోస్టల్ ఏరియా ఉంది. చాల హైడ్రోషియర్ ఉంది. దానిని ఎక్స్ప్లాయిట్ చేయాలి అన్న సైక్లోను అవి వచ్చినప్పుడు అక్కడ ప్రజలకు వెంటనే సహాయపడాలి అన్న అక్కడ రోడ్లు సరిగా ఉండేనే సాధ్యం అవుతుంది. కోస్టల్ బెల్టురోడ్లు సత్వరంగా తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. సివిల్ రన్ రీజినల్ కౌన్సిలులో పెట్టి దానికి ఎఫ్ఎల్ తీసుకుంటాము అని నోటులో ఇచ్చారు. అంతా కాకపోయినా బిట్లుగా అయినా దీనిని డేకప్ చేయాలి. ముందుగా ఒంగోలు-కాకినాడ బిల్ను డేకప్ చేస్తే చాల ఉపయోగము ఉంటుంది. బ్రిడ్జిస్ విషయంలో కూడా అవి అన్నీ కావాలి అనుకున్నప్పుడు కోట్ల కొలిది రూపాయలు కావలసి ఉంటుంది. నర్సాపూర్లో బ్రిడ్జి కట్టాలి అన్నప్పుడు లోగడ 1974-75లో ఎస్టేమేటు చేస్తే నాలుగున్నర కోట్లు ఉంటే ఈవేళ పన్నెండున్నర కోట్లు అవుతుంది కాబట్టి మనం ఎక్కువలోగా డబ్బు ఏలోకేట్ చేసుకుని చేసుకునేటప్పుడు ఎన్నికోట్లు అవుతుందో నేను వేరే చెప్పనవసరం లేదు. ప్రతి సంవత్సరం పెరుగుతుంది మరి ఇవి ఎప్పటికైనా సాధించగలమా అంటే సాధించలేము అనిపిస్తుంది. మరి ఈ బ్రిడ్జిలు అన్నీ కూడా కావాలి అనుకుంటే వందల కోట్ల రూపాయలు ఒక బ్రిడ్జికే కావాలి అంటే ఈ బడ్జెట్లో అవకాశం లేదు. ప్రయివేటు వ్యక్తులకు బ్రిడ్జిస్ ఇవ్వాలి అని ప్రపోజలు పెట్టారు. ఇట్లా స్టేటు గవర్నమెంటు దగ్గర సరిపడ్డ పండ్లు లేనప్పుడు ప్రయివేటు ఎంటర్ప్రయజెస్ను మనం ఎన్కరేజి చేయడంలో తప్పులేదు అని నా వ్యక్తిగత అభిప్రాయం. కాని అది నిర్దష్టంగా ఉండాలి. దానికి టార్జెట్ వాల్యూము ఏమిటి? ఆవసరం ఎంత ఉన్నది. ఎన్ని సంవత్సరాలలో వారు పెట్టిన డబ్బు వస్తుంది, ఏ రేటులో వారు వసూలు చేసుకోవాలి అనేది ఆలోచించి నిర్దష్టంగా పెట్టుకోవాలి. మన స్టేటులో బ్రిడ్జి కన్స్ట్రక్షన్ కార్పొరేషనుని ఒకదానిని పెట్టుకుంటే బాగుంటుంది. మనం కొంత కేపిటల్ ఇచ్చి నేషనల్ లెజుడు ఖ్యాంక్యునుంచి కొంత తీసుకుని చేయడానికి అవకాశం ఉంది. ప్రభుత్వం దీనిని ఆలోచించి బ్రిడ్జి కన్స్ట్రక్షన్ కార్పొరేషనును ఒకదానిని ఇండిపెండెంటుగా ఆటానమస్ బాడిగా ఉండేటట్లు చేసి దానికి ఎక్కువ లోన్సును అందచేసి వారు మేజరు బ్రిడ్జిస్ను కట్టి అవకాశం ఇస్తే బాగుంటుంది. అట్లాగే టోలు టాక్సును కూడా ఆందోళన ఎక్కువ అవుతోంది అదాయం రావడం లేదు అనే ఉద్దేశంతో దీనిని

ఎజేయన్సులో పెట్టారు. ఏ ప్రభుత్వానికి అయినా సరే ఉన్న అవసరాలు తీరాలి అంటే ప్రభుత్వంలో డబ్బు చాలదు కాబట్టి మనం ప్రయత్నాలు చేరే ఎవెన్యూస్ ఎక్స్‌ప్లొయట్ చేయాలి అన్నదాంట్లో తప్పులేదు అని నా విశ్వాసము. అలాగే బ్రిడ్జి కన్‌స్ట్రక్షన్ విషయంలో లాభం పొందే గ్రామాలను కూడా ఇన్‌వాల్వ్ చేసి వారి దగ్గర కొంత కంట్రీబ్యూషన్ తీసుకుని చేస్తే వాళ్ళకు కూడా లాభం ఉంటుంది. వారిని ఎన్ కరేజీ చేసి కొంత కంట్రీబ్యూట్ చేయమంటే ముందుకు వచ్చే గ్రామాలు ఉన్నాయి. ఇది నేను నా గత అనుభవంతో మనవిచేస్తున్నాను. ఇది లోగడ జరిగింది. అదే విధంగా చేయవచ్చు. రైల్వేగేట్ల విషయం కూడా డేకప్ చేయాలి. విజయవాడ-నత్తువలి ఇంటర్ డిస్ట్రీక్టు రోడ్డు. ఇది ఖమ్మం, కృష్ణా జిల్లాలను రెండినీ కలిపే రోడ్డు. దీనిని కూడ వెంటనే ఇన్‌వెస్టిగేట్ చేసి డేకప్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. ముఖ్యంగా ఈ రోడ్ల విషయంలో లాండు ఎక్విజిషన్ పెద్ద సమస్యగా ఉంటుంది. అది రివెన్యూ డిపార్టుమెంటు కంట్రోలులో ఉంటుంది రోడ్డు కంప్లీటు అయిపోయి, 4, 5 సంవత్సరాలు అయి తారు రోడ్లు వేసి బస్సులు నడుస్తున్నా కూడా లాండు ఎక్విజిషన్ చేసినదానికి కాంపెన్సేషన్ పే చేయనటువంటి ఇన్సిడెంట్లు చాల ఉన్నాయి. లాండు ఎక్విజిషన్ తహసీల్దారు ఆ డిపార్టుమెంటుకి సంబంధించిన ఎన్.ఇ.సి.ఇ.ల కంట్రోలులో ఉంటే దానికి ఒక టైము జాండు పెట్టుకుని పూర్తి చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది. వెంటనే కాకపోతే డిస్మిస్సరీ ఎక్షను తీసుకుంటారు అనే భయము కూడా తహసీల్దారుకి ఉంటుంది. అవసరమైతే రూల్సు మార్చి అయినా లాండు ఎక్విజిషన్ తహసీల్దారుని డిపార్టుమెంటుకి ఎటాచ్ చేస్తే మంచిది. ఈ ఎన్క్రోచ్ మెంట్లు విషయంలో లాండు చాల ఖరీదు అవడంవల్ల ప్రతి వారు రోడ్డునైడు మార్జిన్ లో ఖాళీగా ఉన్న ఏరియాను ఆక్రమించుకుంటున్నారు. దానివల్ల చాలా అనర్థాలు జరుగుతాయి. ఈ ఎన్క్రోచ్ మెంట్లు రివెన్యూ వాళ్లు చూస్తారు. దానిలో చాల డిలే అవుతుంది. ఈ లోపుగా ఆక్రమించుకున్న వారు పొలిటికల్ ప్రెజరు తీసుకురావచ్చు. దానిలో అందరము ఇంటర్ ఫియర్ అవుతూ ఉంటుము. ఆ పార్టీ ఈ పార్టీ అని కాదు. అందరికీ ప్రెజర్ వస్తూ ఉంటుంది. కాబట్టి అసలు ముందు ఈ ఎన్క్రోచ్ మెంట్లు జరగకుండానే జాగ్రత్త తీసుకోవడం కోసం ప్రభుత్వం ఒక డెనిషన్ తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. రివెన్యూ డిపార్టుమెంటుకి బదులు దానికి సంబంధించిన డిపార్టుమెంటుకే పవరు ఇస్తే ఇవి జరగకుండా చూడవచ్చు. ఇమీడియట్ గా రిమూవ్ చేయడానికి వీలుంటుంది. దీంట్లో పెద్ద ఇబ్బంది కూడా ఉండదు. రూల్సులో మార్పు చేసుకోవాలి. ఫీల్డ్ ఆఫీసర్స్ కి బాధ్యత పెట్టి ఎన్క్రోచ్ మెంట్లు జరగకుండా చూడవచ్చునని మనవిచేస్తున్నాను.

ఇట్లా చేయడంవల్ల యిబ్బంది కూడా ఏమీ ఉండదు అనుకుంటాను. కాబట్టి వెంటనే రూల్సును మార్పు చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇక రోడ్స్ అండ్ బ్రిలింగుల

డిపార్టుమెంటువారి రోడ్డు వేయడానికి ఏమైనా యిబ్బందులు ఉంటే వాటికి కూడా గూల్సును మాడిపై చెసుకోవలసిన అవసరం చాలా ఉంది. ఇప్పుడు చెక్పోస్టులు ప్రతీ డిపార్టుమెంటువారికి ఒక చెక్ పోస్టు రోడ్లకు ప్రక్కగా ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. అన్ని డిపార్టుమెంటులకు కలిపి ఇంటగ్రేటెడ్ చెక్పోస్టులు కావాలి. ఎందుకంటే మెన్ రోడ్లలో లారీల బస్సుల ట్రాఫిక్ రద్దీ ఎక్కువగా ఉన్నపుడు యీ చెక్ పోస్టులవద్ద లారీలు సిల్చి ఉండడంవల్ల బస్సు ప్రయాణీకులకు, చిన్న కార్ల ప్రయాణీకులకు చాలా యిబ్బందులు గలుగుతున్నవి. అంతేకాకుండా చెక్పోస్టుల వద్ద లారీలు ఎక్కువ రద్దీవల్ల గుంటలు పడి రోడ్డు పాడైపోయి పద్దాకాలం వచ్చేసరికి రోడ్లలో నీరు నిలచి ఆ రోడ్డు బస్సుల, లారీల యాక్సిడెంట్లకు దారి తీస్తున్నవి. కాబట్టి యీ చెక్పోస్టులు లారీలు నిలవడానికి వీలుగా రోడ్లప్రక్క కాకుండా రోడ్లకు కొంత దూరంలో రెస్టు హౌస్లు ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత లారీల, క్లినర్ల, డ్రయివర్లకు విశ్రాంతికారకు కొన్ని రూములు చెక్పోస్టు దగ్గరనే కడితే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ విధంగా దూరప్రయాణాలు చేసే లారీ డ్రయివర్లకు సదుపాయాలు కలుగజేయాలని కోరుతున్నాను. తరువాత రోడ్ డేవలప్మెంటు కార్పొరేషన్, ట్రాన్స్పోర్టు కార్పొరేషన్స్ రెండూ కూడా కో.ఆర్డినేషన్తో కార్యక్రమాలు నిర్వహించాలి. ఇప్పుడు ఆర్.టి.సి వారు కొన్ని ప్రయివేటు రూట్లను కూడా జాతీయం చేస్తున్నారు. కాని రోడ్ల వరిస్థితి బాగుండకపోవడంవల్ల ఆర్.టి.సి బస్సులు తరచు ప్రమాదాలకు గురి కావడమే కాకుండా బస్సులు రిపైర్స్కు కార్పొరేషన్కు చాలా ఖర్చు అవుతున్నది. కొన్ని గ్రామాలలో రోడ్డు లేక ఆర్.టి.సి. బస్సులు నడవడం లేదు.

ఆర్.టి.సి, వారు రోడ్లు బాగాలేవని విక్ట్రా చేస్తున్నారు. సేషనలైజేషన్ చేసే ముందు 77,000 బస్సులు ఆర్.టి.సి. వారికి ఉండేవి. మరల రెండువేల బస్సులు యీమధ్యనే ఇంటర్డ్యూస్ చేసారు. ఇప్పుడు ఆర్.టి.సి వారికి చాలా నష్టం వస్తున్నది. అయితే యీ సంవత్సరం బాగా లాభం వచ్చింది. ఇప్పుడు ప్రెసిడెన్షియల్ బడ్జటు చూసినట్లయితే రెండు కోట్లు లాభం చూపించారు. కాని క్యూమిలేటివ్ లాసెస్ 2 కోట్ల రూపాయలదాకా ఉంది. మొత్తం అంతాపోయి ప్రోఫిట్ ఎప్పుడు యీ ఆర్.టి.సి వారికి వస్తుందో చూడాలి. ఆర్.టి.సి వారికి ప్రోఫిట్ వస్తే తప్పకుండా వారిని కంగ్రాట్సులేదే చేస్తాను. ఇప్పుడు యీ ఆర్.టి.సి. బస్సుల నిర్వహణ విషయంలో కూడా వర్క్ టరన్ తెలియకుండా అధికారులు కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తున్నారు. ప్రయివేటువారి బస్సులు నిర్వహణకు ఖర్చులు చాలా తక్కువ ఉంటాయి. ఎందుకంటే తక్కువ జీతాలతో ఎక్కువ శ్రద్ధతో బస్సులను చూసుకుంటారు. ఇప్పుడు హెదరాబాదు-విజయవాడ సేషన్లో హైవేలో చూసుకుంటే సంది

గామ దగ్గర నేను ఒకసారి ట్రాఫిక్ ఆగినప్పుడు చూస్తే రెండు ఆర్.టి.సి బస్సులు ఉండే రీ ప్రయివేట్ కాంట్రాక్టు గారేజ్ బస్సులు ఉన్నాయి. అంటే 2:30 రేషియోలో ఆర్.టి.సి., ప్రయివేటు బస్సులు యీ రోడ్ల మీద తిరుగుతున్నారని, కాబట్టి యీ వద్దటిని అరికట్టాలి. దీనికి జాగ్రత్తగా చూసుకొని ప్రోవీడ్ మెండ్ గల అపీసర్లను వేస్తే తప్పకుండా ఆర్.టి.సికి లాభం వస్తుంది. ఇప్పుడు ప్రయివేటు బస్సు ఓనర్లు కాంట్రాక్టు కారేజీస్ క్రింద లెనెన్సు ఫ్రీసుకొని స్టేజీ కారేజీలుగా వాటిని నడుపుతున్నారు. ఇటువంటి పరిస్థితులను అరికట్టాలి. పబ్లిక్ సెక్టార్ తో పాటు ప్రయివేటు సెక్టారును కూడా కంట్రోలు యీ ప్రభుత్వమే చేయాలి. తరువాత పాసింజర్స్ ఎమ్మిటీసుకు రు. 15 కోట్లు కేటాయించామన్నారు. కాని యీ 15 కోట్ల రూపాయలు పాసింజర్ల ఎమినిటీస్ కు చాలదు. A lion's share is going towards purchase of buses but not for bus shelters. The bus shelters are very essential. అని ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. ఇప్పుడు యీ బస్సులు దైముకు స్టాప్ లకు రాకుండా ఉండడంవల్ల కూడా పాసింజర్ల బాధలు పడుతున్నారు. అంతే కాకుండా బస్సు షెల్టర్లు లేవు. ఈ బస్సు షెల్టర్లు కట్టడానికి ఆడికేర్డ్ మనీ యివ్వాలి. మామూలుగా చూస్తే యీ ఆర్.టి.సి బాగా లాభాలు వచ్చి బస్సు షెల్టర్స్, పాసింజర్స్ ఎమినిటీస్, బాగా లాభాలు వచ్చినప్పుడు ఏర్పాటు చెస్తారని ఆశిస్తారు. రోడ్లు కూడా అదే పరిస్థితిలో ఉండే ఆర్.టి.సి వారికి నష్టం వస్తున్నప్పుడు రోడ్ల అభివృద్ధికి ఆర్.టి.సి వారు ఏమి సహాయం చేయగలదు? కాబట్టి రూట్ల మీద పాసింజర్స్ రద్దీ చూసుకొని మాత్రమే బస్సులు వేయాలి. మొత్తం రాష్ట్రం అంతా కూడా యీ విధంగా ఎక్కడ బస్ ట్రాఫిక్ అధికంగా ఉందో నర్సే చేయించాలి. అటువంటపుడే పాసింజర్లకు యిబ్బంది ఉండదు. ఇప్పుడు రోడ్లమీద నడిచే లారీలలో ప్రతీ లారీలో 4.50 మంది డ్రయివరు సీటు ప్రక్కన కూర్చొని ప్రయాణాలు చేస్తున్నారు. అందువల్ల లారీలు ఏక్సిడెంట్లకు గురి అవుతున్నాయి, అంతే కాకుండా ఆర్.టి.సి వారికి ఆ విధంగా కూడా నష్టం వస్తున్నది. కాబట్టి యీ విషయంలో విజిలెన్స్ సెల్ పెట్టి లారీలలో పాసింజర్స్ ప్రయాణం చేయకుండా చూడాలి. తరువాత డ్రయివర్లకు ప్రోవర్ గా బ్రయినింగు యివ్వాలి. అప్పుడే పాసింజర్లకు సేస్తి ఉంటుంది. లారీలకు ఆర్.టి.సి బస్సులకు రోడ్లమీద ఎక్కువ యాక్సిడెంట్లు ఆవుతున్నాయి. అటువంటి వాటిని అరికట్టాలి. తరువాత బిల్డింగుల మెయిన్ టెనెన్స్ గ్రాంటు విషయంలో ఓల్డ్ సిస్టమ్ బాగుంది. సీమెంటు ఇసుక పొట్ల ఎంతో సెంట్రల్ రీసెర్చి ఇనిస్టిట్యూటువారు నిర్ణయించాలి. లేదెన్ను డిజైన్స్ వచ్చాయి. వాటికొరకు ఇంజనీర్లను బ్రయినింగుకు పంపాలి. సి.ఎ.డి అని ఉంది. వరల్డు బ్యాంక్ ఎయిడ్ క్రింద ఆక్కుడ రోడ్స్ను డెవలప్ చేస్తున్నాం. వగల్స్ బ్యాంక్ రిపోర్టులో చాలామటుకు రోడ్స్ను డెవలప్ చేస్తూ వచ్చారు. 21

మెయిన్ బ్రాంచ్ కెనాల్ క్రింద దాదాపు 220 కిలో మీటర్లు ఐడెంటిఫై చేయవలసిన అవసరం ఉంది. నేను కోరేది ఏమిటంటే లెఫ్ట్ కెనాల్ క్రింద 200 కిలో మీటర్లు లమ్నమ్మగా వరల్డ్ బ్యాంకు రిపోర్టులో వున్నట్లు ఐడెంటిఫై చేసి-ఇన్ ఎడిషన్ టు ఆర్.అండ్ బి రోడ్స్ డెవలప్ చేయవలసిన అవసరం ఉంది. ఇప్పుడే రోడ్స్ను డెవలప్ చేయాలి. ఎందుకంటే అయకట్టు డెవలప్ అయిన తరువాత లాండ్ కాన్స్ పెరుగుతుంది, రోడ్ల నిర్మాణపు ఖర్చుకూడా పెరుగుతుంది. దీనిని దృష్టిలో పెట్టుకొని వెంటనే తగిన కేటాయింపులు చేసి కమాండ్ ఏరియాలో రోడ్స్ను వేయవలసిన అవసరం ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. తన నియోజకవర్గంలో అన్ని గ్రామాలకు రోడ్లు ఉండాలని ప్రతి గౌరవ సభ్యుడూ కోరుకుంటాడు. అందువల్ల రోడ్ల నిర్మాణానికి మంత్రిగారు కూడా శ్రద్ధ వహించి తగిన నిధులు ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. లోగడ అంతకముందు ఎన్నడూ తీసుకోనంతగా 9,300 కిలో మీటర్ల రోడ్లను తీసుకోవడం జరిగింది. దానిలో అన్ మెటల్ రోడ్స్ కూడా ఉన్నాయి. వాటి నిర్మాణాన్ని త్వరలో పూర్తి చేయవలసిన అవసరం ఉంది. వాటిని కేవలం రు. 18 కోట్ల ప్లాన్ గ్రాండ్తో పూర్తిచేసే అవకాశం లేదు సుమారు రు. 40, 50 కోట్ల ప్లాన్ గ్రాండ్ ఇస్తే తప్ప వాటిని పూర్తి చేయడం సాధ్యం కాదు. మెటల్ రోడ్లను ప్లాన్ గ్రాండ్తో తప్ప వేరే గ్రాండ్తో వాటిని తీసుకోవడానికి వీలులేదని రూల్స్ ఉన్నాయి. కాబట్టి ఆ రూల్స్ను సడలించి అన్ మెటల్ రోడ్లను మెటలింగ్ చేయడానికి ప్లాన్ గ్రాండ్ కాకుండా సైపల్ గ్రాండ్ ఇచ్చి, అట్లాగే మెయింటెనెన్స్కు కూడా కొంత డబ్బు ఇయర్ మార్క్ చేసి-మెటల్ రోడ్లను తీసుకోవలసిన అవసరం ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ పని సాధ్యమై నంత త్వరలో చేయాలి. ఇకపోతే ఈ సంవత్సరం కూడా కొన్ని అర్ అండ్ బి మరియు జిల్లా పరిషత్ రోడ్లను స్టేట్ హైవేస్గా తీసుకొనడానికి ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీమతి పి. సరోజ (చెక్కలి) : అధ్యక్షా, రోడ్లు రవాణా సంస్థ ఈ సంవత్సరం నష్టాల ఊబిలోంచి పైకి రావడం ఆనందించవలసిన విషయం. అనేక సంవత్సరాలుగా ఈ సంస్థ నష్టాలకు గురి అవుతూ ఉంది. తెలుగు దేశం ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత ఈ సంవత్సరం ఈ సంస్థ అఖండ విజయం సాధించి ముందుకు పొగడం మనమంతా గర్వించతగ్గ విషయం. దీని గురించి ఈ సంవత్సరం రు.67 కోట్లు వెచ్చిస్తున్నాం. ఈ లాభం ఎట్లా వచ్చింది అంటే చార్జెస్ను కొద్దిగా అంటే కిలోమీటరుకు రి. 4 పైసల చొప్పున పెంచడం జరిగింది. అది కూడా అనివార్య పరిస్థితులలో పెంచడం జరిగింది. ముడిసరకు దర వివరీతంగా పెరగడం, డిజిల్ అయిల్ మున్నగువాటి ధరలు పెరగడంవల్ల చార్జెస్ పెంచడం తప్పనిసరి అవు

తున్నది. బస్సు చార్జెస్ను తగ్గించినట్లయితే మరలా నష్టాలకు గురి కావలసి వస్తుంది. చార్జెస్ పెంచినట్లయితే అనేక అభివృద్ధికరమైన కార్యక్రమాలను చేపట్టడం జరిగిందన్న విషయం మీకు తెలుసు. కొత్త రూట్లలో బస్సులను ప్రవేశపెట్టారు, అట్లాగే ఇతర రాష్ట్రాలకు కూడా బస్సులు నడుపుతున్నారు. మొత్తం మీద మన రోడ్డు రవాణా సంస్థ దేశంలో నాలుగవ స్థానంలో ఉంది. ఈ రోజు ప్రతి ప్రయాణికుడు రైల్వేలో ప్రయాణం చేయడానికి ఇష్టపడడం లేదు, బస్సులోనే ప్రయాణించడానికి ఇష్టపడుతున్నాడంటే అది మన అభివృద్ధిని సూచిస్తున్నది. ప్రయాణికుల సౌకర్యాల విషయం తీసుకొంటే ఈనాడు ప్రతిచోటా కొత్త బస్సు డిపోలను నిర్మించడం జరుగుతోంది. అంతేకాక సిబ్బందికి కూడా అనేక ప్రయోజనకరమైన వసకాలను చేపట్టారు. సిబ్బందికి ఇళ్ల నిర్మాణానికి లోన్స్ ఇవ్వడం, వారి పిల్లలకోసం ఇండస్ట్రియల్ ట్రైనింగ్ సెంటర్స్ స్థాపించి వారికి అందులో వృత్తి విద్యా కోర్సులలో శిక్షణ ఇస్తున్నారు. అట్లాగే మెడిసిన్, ఇంజనీరింగ్ వంటి ఉన్నత విద్యాభ్యాసం చేయాలంటే వారికి డబ్బు ఇచ్చి ప్రోత్సహించడం జరుగుతోంది. అట్లాగే ఉద్యోగులకు వైద్య సదుపాయాలు కూడా కల్పిస్తున్నారు. ఈ విధంగా అనేక కార్యక్రమాలను చేపట్టడం జరుగుతోంది. ఇకపోతే జంటనగరాల్లో ఎన్ని బస్సులను నడిపినా ఎప్పటికీ రద్దీ వుంటూనే ఉంది. అందువల్ల ఇక్కడ బస్సుల సంఖ్యను ఇంకా ఎక్కువగా పెంచి ప్రయాణికులకు సదుపాయం కల్పించాలని కోరుతున్నాను. ఇకపోతే శ్రీకాకుళం జిల్లావంటి వెనుకబడిన జిల్లాలో బస్సు రూట్లను పెంచవలసిన అవసరం ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. అక్కడ రోడ్లు కూడా సరిగా లేవు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 30 సంవత్సరాలు దాటిపోయినా అనేక గ్రామాలకు రోడ్లు లేక ప్రజలు బాధపడుతున్నారు. ముఖ్యంగా శ్రీకాకుళం జిల్లా విషయం తీసుకొంటే ఒక ప్రక్క కొండప్రాంతం వుంటే మరొక ప్రక్క తీరప్రాంతం ఉంది. ఈ రెంటి మధ్య అనేక గ్రామాలలోని ప్రజలు రోడ్ల సదుపాయం లేనందువల్ల ఎక్కడో మారుమూల ప్రాంతంలో వున్నట్టు భావిస్తున్నారు. వారికి ఏ సౌకర్యము లేక, పండించిన వస్తువులను ఇతర ప్రాంతాలకు రవాణా చేయలేక, రోగాలు వచ్చినా, చికిత్సకోసం యితర ప్రాంతాలకు పోలేక నానా ఇబ్బందులకు గురవుతున్నారు. కాబట్టి ఆ ప్రాంతంలో ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించి రోడ్ల నిర్మాణం చేపట్టి, గ్రామాలకు బస్సు సౌకర్యం ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా మనవిచేస్తున్నాను. శ్రీకాకుళం జిల్లా వెనుకబడిన జిల్లా అంటున్నారు. కాని అది నిర్లక్ష్యం చేయబడిన జిల్లా అని మనవి చేస్తున్నాను. ఎందుకంటే స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత ఆ జిల్లా ఏ విషయంలోనూ అభివృద్ధి చెందలేదు. ఆ జిల్లాలో అన్ని సదుపాయాలు ఉన్నప్పటికీ దానిని అభివృద్ధి చేయడానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత అధికారంలో వుంటూ వచ్చిన పార్టీ సరైన శ్రద్ధ తీసుకోలేదు. గత ప్రభుత్వాలు గ్రామాలపట్ల శ్రద్ధ వహించలేదు

కాని తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చాక పేదవాంకోసం రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యం వధకం ప్రవేశ పెట్టి వారు మూడుపూటలా తినే పరిస్థితి కల్పించి అన్నమెారాచుచంద్రా అనే పరిస్థితి లేకుండా చేసారు. ఈనాడు ఒరిస్సా రాష్ట్రంలో ఆకలి చావులను చూస్తున్నాం. కాని మన రాష్ట్రంలో రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యం వధకం ప్రవేశ పెట్టి అన్నిదానం చేసిసబ్బుగా చేసారు. అదే విధంగా గ్రామాలలో రోడ్ల నిర్మాణాన్ని చేపట్టవలసిన అవసరం ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. చాలా చోట్ల ఏనాడో బ్రిటిష్ పాలనలో వేసిన రోడ్లై ఈనాటికి వున్నాయి తప్ప వాటి అభివృద్ధికి ప్రయత్నం జరగలేదు. రోడ్లు అభివృద్ధి చేస్తే తప్ప బస్సు సౌకర్యాలు ఏంటు చేయడం కుదరదు. అందువల్ల శ్రీకాళం జిల్లాలో రోడ్లను ఏంటు చేయాలనీ, ఇదివరకు వున్న రోడ్లను బాగుచేయాలనీ, అలాగే శ్రీకాకుళం నుంచి ఇచ్చాపురం వరకు వున్న రోడ్లను బాగు చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అంతే కాకుండా తీరి ప్రాంతంలో వంద కిలోమీటర్ల పొడవు రోడ్డు వేప్రావని ఇంటులో ఉంది. ఆ కార్యక్రమాన్ని కూడా శీఘ్రంగా చేపట్టి శ్రీకాకుళం జిల్లాను అభివృద్ధి పరచాలని మంత్రిగారికి మీద్యారా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ సి. ఆనందరావు (కరీంనగర్) : అధ్యక్షా, యీ రహదారుల గురించి గౌరవనీయులు రవాణాశాఖామంత్యులు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెట్ ను సమర్థిస్తూ కొన్ని నూచనలు చేయదలచుకున్నాను. యీ బడ్జెట్ లో రోడ్స్ మెయిన్ టెనెన్సు చేయాలంటే, దాదాపు రు. 76 కోట్లకు పైగా డబ్బు అవసరం వుంది కాని నిధులకొరత వల్ల రు. 56.31 కోట్లు కేటాయించబడింది. యీ 33,934 కి.మీ. రోడ్లు మనం మెయిన్ టెనెన్సు చేయవలసి వుంటుంది. ఒక్క విషయం నేను రవాణాశాఖామంత్యుల దృష్టికి తేదలచుకున్నాను. అనలు యీ డబ్బు చాలునా లేదా అనే సమస్య. రోడ్లు మెయిన్ టెనెన్సుపై ఖర్చు పెట్టడం అంటే, ప్రజల్లో ఒక ఆభిప్రాయం వుంది. వాస్తవంగా రోడ్లు మెయిన్ టెనెన్సు కొరకు వినయోగించబడదు. దాన్ని ఎన్నో వద్దతులుగా దుర్వినియోగం చేస్తుంటారని అనలు రోడ్లు మెయిన్ టెనెన్స్ అంటే కాంట్రాక్టర్లు, పిడబ్ల్యుడి డిపార్టుమెంటు వారి మెయిన్ టెనెన్సు అనేది ముఖ్యంగా ప్రజల్లో ఒక భావన వుంది. మాకు తెలిసినంతవరకు సరియైన వద్దతిలో జరగదని కూడా మాకు తెలుసు. అయినపుడు గౌరవనీయులైన మంత్రిగారికి నేను ఒక విషయం చెప్పదలచుకున్నాను. అనలు పాబ్ హోల్స్ నింపాలని మనం డబ్బు కేటాయిస్తే పాటు హోల్స్ బదులు గ్రోయింగు హోల్స్ కి వనికి వస్తుందని కూడా అన్నారు. అనలు పిడబ్ల్యుడి డిపార్టుమెంటు గురించి చెప్పడం బాగుదండు. అయితే యీ పరిస్థితిని అదుపు చేసినట్లయితే యీ తక్కువ కేటాయింపులో కూడా మనం రోడ్లు సరిగా నడుపుకునే అవకాశం వుంది. దానికి నేను ముఖ్యమైన నూచన చేయదలచుకున్నాను. అనలు మన రాష్ట్రంలో పిడబ్ల్యుడి సిబ్బందిలో చాల మంది

కాకుండా కొద్ది మంది అయినా మంచి అవినీతిని నివారించే కలపాడున్నారని భావిస్తున్నాను. వాట స్టేట్ కలెక్టర్లతో రెండు మూడు టీమ్స్ గా వ్యయింగు సర్కిల్స్ మాదిరిగా వారిని ఏర్పాటు చేసి రోడ్లు మెయింటెనెన్స్ కోరకు ఎక్కడెక్కడ అయితే పని జరుగుతుందో ఎక్కడి సర్క్యూల్ విజిట్ చేసి చూస్తే, అసలు యీ 51 కోట్ల రూపాయలలో ఖాదా 70 కోట్ల రూపాయల పని చేయవచ్చునని యిది నేను వారికి సూచన ప్రాయంగా మనవిచేస్తూ, యీ విషయం వాగు దృష్టిలో వుంచు కోవాలని కోరుతున్నాను. ఇటువంటి ఏర్పాటు చేసి మెయింటెనెన్స్ సరిగా చేయక పోతే దానికి సంబంధించిన అధికారులపై చర్యలు తీసుకోబడుతుందని, ప్రభుత్వ దృష్టికి వస్తుందని సమ్మతం గలిగిస్తే, యీ డబ్బు సరిగా వినియోగించబడుతుందని నేను భావిస్తున్నాను.

అదృశ్యం, రెండవ విషయం-మనం కేపిటల్ యింప్రూవ్మెంట్స్ కోరకు 13 కోట్ల రూపాయలు మూత్రమే కేటాయించబడినాయి. దబ్బు చాలుచుండా, లేదా అన్నప్పైదు-నిదుల కొరత కాబట్టి పీలున, అంతవరకే కేటాయించిన దాన్ని ఏమూత్రం వినియోగించడం లేదు. ఉన్న డబ్బులో పీసెనింత చేటాయించుట చేకూరు ఈ డబ్బులతో ఏదైనా కొత్త రోడ్లు వేయాలంటే ప్రభుత్వం ద్వారా ఏదైనా గైడురెన్సు ఫర్మూలా లేదా అని అడుగుతున్నాను. విచారణ చేసినపుడు, ముఖ్యంగా కరీం నగర్ జిల్లాకు సంబంధించిన వర్క్స్ షెడ్యూలు చూసినపుడు అసలు కాపిటల్ రోడ్లతో బాధించింది. ఎందుకంటే నిదుల కొరత వున్నది. నడుపుకోలేనపుడు మనం రోడ్డుపై వర్క్స్ రీసెటున్నపుడు, ఏ రోడ్డు ఇంప్రూవ్ మెంట్ కోసమైనా ప్రయత్నం చేశారు? యీ డబ్బు మ్యాగ్నీమం యుటిలైజేషన్ వస్తుందనే పద్ధతిలో విచారణ చేయవలసి వుంటుంది. నేను కరీంనగర్ రోడ్లు విషయం చూసినపుడు అసలు హైదరాబాదు కరీంనగర్ రోడ్లు యీ సంవత్సరం టేకప్ చేయాలనే విషయం వారి దృష్టికి ప్ర్యకతే గా తెస్తున్నాను. నిదుల కొరత వున్నప్పుడు, కొత్త రోడ్లు వేయాలన్నా ఇంప్రూవ్ చేయాలన్నా కొత్త బ్రిడ్జి కట్టాలన్నా, బ్రిడ్జివైడెన్ చేయాలన్నా ఏదైనా ఒక గైడురెన్సు వుండాలి. కాబట్టి పునర్విచారణ చేయవలసి వుంటుంది. కాంట్రాక్టర్లు, ఇంజనీర్లు వారు ఎస్టిమేట్ చేసినపుడు జిల్లాకు కేటాయించినట్లు నడుస్తుంది. కరీంనగర్ ఆ రోడ్లు ప్రాముఖ్యతనుబట్టి ప్రజల అవసరాన్ని బట్టి యీ కేటాయించుట జరిగినట్లుగా నాకు తోచడంలేదు. ముఖ్యంగా, యీ కరీంనగర్-హైదరాబాదుకు అసలు రైల్వే సౌకర్యం లేదు. వాయుదూర్ కూడా లేదు. యీ 70 కి.మీ. మేము పోవాలంటే రోడ్లు తప్ప వేరే సౌకర్యం లేదు. ఒకే ఒక రోడ్డు ముందు ఎన్నోసార్లు పోయాము. 3 గంటలు కారులో పోయినా, బస్సులో పోయినా పోయేవారము.

యిప్పుడు 4 గంటలు రీ గంటలు టైము వడుతుంది. ఆరోడ్డు పైన ప్రతి రోజు దాదాపు 15 వందల వాహనాలు నడుస్తున్నాయి. ఒకే బ్రిడ్జి వుంది. దానిపై ఒక హెవీ వెహికల్ పాస్ కాగలుతుంది ప్రతిసారి బ్రిడ్జిపై గ్రాఫ్ జామ్, కొట్లాటలు, ఇద్దరు డ్రైవర్లు ముందుకు వస్తే ఆరగంట, గంట వారు కొట్లాటలు సరిపోయేది. ఒక టి.పి. వాహనాలు వుండడం యిది అంతా జరుగుతుంది. నేను, కరీంనగర్ జిల్లాకు చెందిన 12 మంది ఎంఎల్ఏలు రంగారెడ్డి జిల్లాకు చెందిన 9 ఎంఎల్ఏలు మెదక్కు చెందిన ఎంఎల్ఏలు అందరం కలిసి మెమోరాండం యివ్వడం జరిగింది. ఆయా, యిత ప్రాముఖ్యం అయిన రోడ్డు ఫేర్టిలైజరు కార్పొరేషన్ ప్రొడక్టు యీ రోడ్డు ద్వారా రావాలి, గోదావరి ఖనికి యీ రోడ్డు ద్వారానే, ఎన్టీపిసి పెద్ద పెద్ద మెషిన్స్ తీసుకుపోతున్నారు, అవి యీ రోడ్డు ద్వారానే పోవాలి. బసంత్ నగర్ సిమెంట్ ఫ్యాక్టరీ వుంది. అక్కడికి పోవాలన్న యిదే రోడ్డు ద్వారా పోవాలి. శ్రీరామసాగర్ ప్రొజెక్టు క్రింద రీ లక్షల ఎకరాలు సాగు వచ్చింది. అది రావాలన్న యీ రోడ్డు ద్వారా రావాలి అంటే ఈ రోడ్డు తప్ప, పస్తు ప్రయాగిటీ మీరు యీ జిల్లాలో ఏ రోడ్డుకు యిచ్చే పీలు లేదు. తప్పనిసరిగా యివ్వాలని చెప్పి మేము ముఖ్యమంత్రిగారికి మెమోరాండం యివ్వడం జరిగింది. ట్రాన్సుపోర్టు మంత్రి దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. ఎన్టీమేట్ రొరకు ఇంజనీరు గారికి చెప్పడం జరిగింది ఈ నెక్టు ఇయర్ తీసుకోవాలని, వర్క్సును బట్టి చూస్తే అది మాత్రం దీనిలో కనపడడం లేదు. ముఖ్యంగా యిది మా జిల్లా విషయం, అసలు ప్రాముఖ్యతను బట్టి కొత్త వర్క్సు తీసుకోవడం లేదు అని నాకు తెలిసింది. అన్ని జిల్లాల పరిస్థితి కూడా అలాగే వుంది. రోడ్డు రవాణాకు మంత్రి నీడైనా పద్ధతి అవలంబించారా? తక్కువ ధూలు వున్న ఏ రోడ్డు తీసుకున్నా, ఏ పద్ధతిలో తీసుకోవాలి అనే పద్ధతి విచారణ చేసి పబ్లిక్ యాటిలిటీ వున్న పర్సన్లకు ప్రాముఖ్యత యిచ్చి తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఎంతైనా వుందని చెప్పి నేను వారికి మనవిచేస్తున్నాను. ఒక సూచన చెప్పుతున్నాను. ఇంకొక చిన్న విషయం, అంటే ఈ ఇంటర్ స్టేజ్ ఇంఫార్మెన్సు కల రొడ్డుకు సెంట్రల్ గవర్నమెంటు 100 శాతం సబ్సిడీ యిచ్చే పద్ధతి వుంది. చాందా టు హైదరాబాదు రూటు యిదే కరీంనగర్ లక్నోపేట ద్వారా వస్తుంది. ఇంటర్ స్టేజ్ బస్ నెట్ మన రాష్ట్రం నుంచి పోయేవి కూడా యిదే రోడ్డు నుంచి పోతాయి. అయినప్పుడు దీన్ని ఇంటర్ స్టేజ్ రోడ్డుగా డిక్లర్ చేయడానికి అవసరమైన చర్య తీసుకోవాలని నేను మనవిచేస్తున్నాను. రిపేర్ విషయం బేస్ కేటా యించి డబ్బు వినియోగించే పద్ధతిలో యిప్పటికి అయినా ఈ షెడ్యూలు చాలుగులో సూచించబడ్డది. రోడ్డు లేని వాటిని యిప్పటికైనా చేర్చి అవసరమైన ఎన్టీమేటు తీసుకుని, పస్తు ప్రయాగిటీగా మేము చెప్పిన ప్రకారంగా తప్పక చేర్చాలని మనవి

వేస్తున్నాను. ఈ ఆవకాశం యిచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుతూ నెలపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ డి. చిన్న మల్లయ్య : అధ్యక్షా, ఈ రోజు ప్రవేశపెట్టిన యీ నాలుగు పద్దులపైన మాట్లాడడం జరుగుతున్నది. ఇది రాష్ట్రం అభివృద్ధికి ప్రధానమైన భాగం ఈ రహదారుల యొక్క భాగం. రాష్ట్ర అభివృద్ధి జరగాలంటే ఈ రోడ్లు, ట్రాన్స్ పోర్టు యొక్క అభివృద్ధి జరగడం వల్ల అధికభాగం అభివృద్ధి అవుతుందని విశ్వసించే వారిలో నేను ఒకరిని. ఈ విధానం దీనికున్నటువంటి యొక్క పరిధిలో కేటాయించిన డబ్బులు దీన్ని నడిపే విధానం చూస్తే వున్న డబ్బులు పొదుపు చేసి కంచే చేసు మేసిన విధంగా యీనాడు అవినీతి, ఆక్రమాలకు ఆలయంగా యీ సంస్థ నడుస్తుంది అంటే యిది రేపు ప్రైవేటు యాజమాన్యం చేతికి అప్పగించే విధానాన్ని రూపొందిస్తున్నది. ఇది పెట్టుబడిదారి విధానంగా పూర్తిగా కొట్టవచ్చునట్లుగా కనబడుతున్నది.

అందువల్ల దీన్ని కూడా పట్టుదలతో నడిపించడానికి కృషి చేయవలసిన అవసరం వుంది. ఈనాడు జాతీయ రహదార్లు పేరుతో 2382 కిలో మీటర్లు వుంది, కానీ దానికి మనకూ సంబంధం లేదు. అది కేంద్ర ప్రభుత్వం చేపట్టే కార్యక్రమం. రాష్ట్ర రహదార్లు 8,386 కిలో మీటర్లు, జిల్లా రోడ్లు 25,547 కిలో మీటర్లు, ఇవి పోను (ఈ 33 వేల కిలో మీటర్లు) ఇంకా పంచాయతీ సమితుల ద్వారా, పంచాయతీల ద్వారా నడపవలసిన రోడ్లు అధికంగా వున్నాయి. వీటికి కేటాయించిన పద్దు చూస్తే ఈ మొత్తం ఏవిధంగానూ సరిపోదని తెలుస్తుంది. నాకు ముందు మాట్లాడిన ఆనందరావుగారు కరీంనగర్ గురించి వివరంగా చెప్పారు. కరీంనగర్ టు చాందా, రామగుండం, గోదావరి ఖని ఏరియాలలో రాకపోకల గురించి ఆసౌకర్యం గురించి వారు వివరించారు. కరీంనగర్ రోడ్డు గురించి మొత్తం బడ్జెట్ లో ఎక్కడా ఒక్క పోట కూడా ముట్టుకున్నట్లు కూడా లేదు. రోడ్లు అభివృద్ధి చేయడంలో కరీంనగర్ కావ్వడి, మరే ప్రాంతం అయినా సరే, రోడ్లు వెడెనింగ్ చేసే కార్యక్రమం, లేదా ఎడ్జ్ అభివృద్ధి గురించి గవర్నమెంట్ ఏమాత్రం సహకారం చూపడం లేదు. అంటే ఎవరి దయాదాక్షిణ్యాలకు వదిలారు? కేటాయించిన డబ్బు చాలదా? ఏ మాత్రం చాలదు. రూ. 136,95,11,000 కేటాయించారు. వర్టిక్ వర్క్ క్రింద రూ. 45,77,66,000 కేటాయించారు. మొత్తం ఆర్ టి సి. ట్రాన్స్ పోర్ట్ క్రింద 17,76,43,000 కేటాయించారు. చిన్న తరహా పరిశ్రమలలో ఓడ రేవుల క్రింద రూ. 2,86,67,000 కేటాయించారు. ఇప్పుడు కేటాయించిన డబ్బులతో మనం అనుకున్న అభివృద్ధిని సాధించగలం అన్న విశ్వాసం నాకు లేదు. అభివృద్ధిని సాధించడానికి సక్రమ కృషిని చేస్తూ, అందులో భాగంగా వుండవలసినవి విశదీకరించాలనే భావంతో ఈ క్రింది విషయాలు మీ దృష్టికి తీసుకువస్తాను.

ఆర్.టి.సి. సంస్థకు నష్టం వస్తోంది. ఈ నష్టానికి కారణాలను నేను మనవి చేస్తాను. ఆర్.టి.సి వాహనాలు 7,700 నడుస్తూ వున్నాయి. ఈ సంస్థకు ఒక విధమైన దుస్థితి, దుర్గతి వట్టిందని చెప్పక తప్పదు. ఈ వాహనాల పైన ప్రయివేట్ వాహనాలకంటే ఎక్కువ ట్యాక్స్ వేసే విధానం వుంది. ఈ వాహనాలకు కావలసిన ఎక్స్‌ప్లెమెంట్ కొనుక్కు రావాలంటే ప్రయివేట్ వాహనాల వాళ్లకు నీ ఫారం డి ఫారం ద్వారా కొనే అవకాశం వుంది. అలాకొంటే వారికి కే కే 4 శాతం ట్యాక్స్ వేస్తున్నారు. కానీ ఆర్.టి.సి వారికి 16 శాతం ట్యాక్స్ విధించి దుస్థితి వున్నది. ఆర్.టి.సి జాతీయ సంస్థ., కనుకనే రానిసి, డి, పారిమ్య్ వస్తుందని. కానీ ప్రయివేట్ గా కొనుక్కుంటే 16 శాతం దాకా ట్యాక్స్ కట్టవలసి వుంటుంది. ఇక రోడ్ల పరిస్థితిని గమనించినట్లుంటే, చాలా దుస్థితిలో వున్నాయి. ఆ రోడ్ల మీద వాహనాలు నడుస్తూ వుంటే విరిగిపోవడం, చెడిపోవడం జరుగుతోంది. అనేక దురదృష్టాల పాలు కావడం జరుగుతోంది. డ్రైవర్ రోడ్ల మీద బస్సు నడపలేని దుస్థితి వుంది. ప్రభుత్వం వారు ఈ 10 శాతం ట్యాక్స్ వసూలు నుంచి ఎందుకు మినహాయించడం లేదని అడుగుతున్నాను. అంతేకాదు డి ఫారం దీనికి వర్తించేలా చేయవలసి వుంది. ప్రయివేట్ వాహనాలకు ఇంత తక్కువ, ఆర్.టి.సి వాహనాలకు ఇంత ఎక్కువ ట్యాక్స్ వుండడం వల్ల ప్రయివేట్ వారు ఎక్కువగా బస్లు నడుపుతున్నారు. ఈనాడు ప్రయివేట్ సంస్థల వాహనాలు 51,251,206 నడుస్తున్నాయి నేను అన్నీ కలిపి చెబుతున్నాను. కంట్రాక్ట్ క్యారేజెస్ 10,350 ఈ విధంగా లెక్క వేస్తే మొత్తం వాహనాల సంఖ్య 51 లక్షల 25 వేల వైచిలుకు అన్నమాట. ఈ ప్రయివేట్ వాహనాల కంటే ఎక్కువగా నడిపి లాభాలు పొందాలంటే ఈ ఆర్.టి.సి. సంస్థకు కూడా రాయితీలు వుండాలి. తగిన పెసిలిటీస్ వుండాలి. ఈ విధమైన అసౌకర్యాలు అనేక నష్టాలకు దారి తీస్తున్నాయి. ఆర్.టి.సి ని ఏడు భాగాలుగా విభజించడానికి చూస్తున్నారు. అప్పుడు దీనికి వున్న ప్రతివత్తి ఎంతవరకు నిలుస్తుందో చూడాలి. ఇప్పటికే దీన్ని ఆరు భాగాలుగా విభజించారు. ఇలా ఏకేంద్రీకరణ చేసి అధికారాలను క్రింది వారికి కూడా కొన్ని అప్పగించి, క్రింద స్థాయిలో విషయాలను అక్కడికక్కడే పరిష్కారం చేసే అవకాశాలు వుండగా, యిప్పుడు దీన్ని పక్కకు పెట్టి చీల్చి పాలించే విధానంతో ప్రైవేట్ యాజమాన్యానికి అప్పగించే విధానం, నష్టాన్ని పూర్వకోపదానికి ప్రయివేట్ సంస్థకు అప్పగించునే దుస్థితికి కూడా పోయే ప్రమాదం వుందని మనవిచేస్తున్నాను. అలాంటి ప్రమాదం రాకుండా వుండాలంటే ఈనాడు మొత్తం రాష్ట్రంలో నడుస్తు వున్న అటువంటి ప్రయివేట్ బస్లు అన్నింటిని స్వాధీనం చేసుకొని, జాతీయం చేసి మొత్తం రూడ్స్ లోని బస్ లను రీనుకొని ఆ బస్ లకు అద్దె రూడా యిచ్చి వాటిని స్వీకరించి మొత్తం రూడ్స్ ను అన్నింటిని కూడా ప్రయివేట్, ప్రభుత్వం అనే తేడా లేకుండా ఒకే

ఒక ప్రభుత్వం ద్వారా నడవగలిగితే, పొటిలేని సంస్థగా నడవగలిగితే అప్పుడు పరిస్థితులు మెరుగుకాగలవు. కనుక ఆర్.టి.సి.ని ఆ దృష్టి నుండి తప్పించవలసిందిగా మనవిచేస్తున్నాను. ఆర్.టి.సి సంస్థకు ఎందుకు నష్టం వస్తోంది? ఆర్.టి.సిలో చెన్నా రెడ్డిగారు “గ్రామ గ్రామానికి బస్సు” అనే ప్రోగ్రామ్ పెట్టారు. ఆ ప్రోగ్రామ్ ద్వారా ఎంత నష్టం సంక్రమించిందో ఒక్కసారి లెక్కలు తీసి చూడండి., బయట పడుతుంది. అంతేకాదు యి.యల్.ఏ.లకు పాస్లు యిస్తామన్నారు. విద్యార్థులకు పాస్లు, వికలాంగులకు పాస్లు, యివన్నీ చేయవలసిందే. ఇవన్నీ ప్రభుత్వ యాజమాన్యంలో నడపాలి. వీటి వల్ల పదునాలుగు కోట్ల రూపాయల నష్టం వస్తోంది. 1978 నుండి ఈనాటి వరకు ఈ 14 కోట్ల రూపాయల నష్టాన్ని పూడ్చడానికి ప్రభుత్వం ఒక్క సయ్యాపైసా కూడా యివ్వలేదు. ఇక మునిసిపాలిటీ ఏరియాలో తిరుగుతున్న బస్లను తీసుకుందాము. ఏ దేశంలో చూసినా, అది సేవలిస్తు దేశం కానివ్వండి, సోషలిస్టేతర దేశం కానివ్వండి, ఆ సేవాన్ని ప్రభుత్వం దరిస్తోంది. ఇక్కడ మరో ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో కానివ్వండి, ఇతర రాష్ట్రంలో మునిసిపాలిటీలలో తిరుగుతున్న బస్ల మీద పన్ను నష్టాన్ని ఈనాటికి ప్రభుత్వం ఆర్.టి.సి సంస్థకు యివ్వడం లేదు ఈ విధంగా సంవత్సరానికి దాదాపు 20 కోట్ల రూపాయల చొప్పున నాలుగు సంవత్సరాలలో దాదాపు 80 కోట్ల రూపాయల నష్టం సంస్థకు వస్తే దానికి ప్రభుత్వం బాధ్యత లేదా? ప్రభుత్వం ఆ నష్టాన్ని యివ్వకూడదా? అలా యివ్వకుండా నష్టం వస్తున్నదంటూ సాక్షను చూపుతూ వుంది. రాకపోకల సౌకర్యాలను మెరుగుపరచవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానికి వుంది. ఆ దృష్ట్యా నడవడానికి ప్రభుత్వం కృషి చేయాలి. ఈ నష్టం నుంచి తప్పించడానికి ప్రభుత్వం కృషి చేయాలి. ఈ సంస్థలో పని చేస్తున్న కార్మికుల మన్నన పొందవలసిన అవసరం వుంది. దోపిడీ, పెత్తందారీ విధానం అగాలి ఉదాహరణకు ఒక ద్రయివరు వుంటాడు. చాలా చక్కగా వాహనాలు నడపాలంటాము. దానికి సీల్ పెస్తాము. అయిల్ సరిగా రావాలని అంటాము. రాకపోకల విధానంలో యిబ్బందులవల్ల అం చెకిపోతే ఆయన మీద జూల్మానా వేసే విధానం వుండడం వల్ల, ఏమి జరిగినా నష్టం వస్తోంది అనే విధానంలో పనిచేయడం జరుగుతోంది. 1-1-1984 నాడు సమన్యల పరిష్కారం గురించి ప్రభుత్వంతో మాట్లాడతామని ఉద్యోగులు కోరడం జరిగింది. 1984 నుండి యిప్పటివరకు వేతనాల సమన్యగానీ, మరే యితర సమన్యల పరిష్కారం ఎడల గానీ ఎలాంటి చర్యలు తీసుకొనబడలేదు. ఏ చర్య తీసుకొనకుండావల్ల రేపోమాపో సమ్మె చేసే అవకాశం వుంది. వారు సమ్మెలోకి పోకుండా మానుకోవాలంటే వారికి తగిన గుర్తింపు, సంస్థలో భాగస్వాములుగా వారిని కూడా చేయడంవల్ల, వారి సమన్యలను పరిష్కరించడం వల్ల వీలవుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. కండక్టర్ జాబ్ చాలా రిస్క్తో

కూడినటువంటిది. అందులో అవినీతి, పక్షపాత దోతణి, బంధుప్రితి, పై అధికారుల యొక్క అవకతవక విధానాలు మొదలైనవి బోటు చేసుకుంటున్నాయి. తనకు యిష్టం వున్న వాడు టికెట్ యిచ్చినా, యివ్వకపోయినా వట్టిండుకోకపోవడం, తనకు యిష్టం లేనివాడు టికెట్ యిచ్చినా కూడా, ప్రత్యేకంగా వాని పెనకాల పడి ఏదోసాకు చూపించి ఉద్యోగం సుండి నస్సెండ్ చేసే రీతిలో ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు వుంటున్నారు. పక్షపాత బుద్ధితో, కక్ష సాధింపు బుద్ధితో వారు సై చేస్తున్నప్పుడు వర్గాలుగా యూనియన్లుగా విభజింపబడి, దురదృష్టకరమైనటువంటి పరిస్థితులను కలిగిస్తున్న అధికారులు వున్నంతకాలం, సమన్వయ భావం లేని ఉద్యోగులు వున్నంతకాలం వీరికి న్యాయం జరుగుదు. గ్రూప్లుగా, వర్గాలుగా విభజింపబడి, పోటీపడడం, యూనియన్లలో చీలికలు ఏర్పడి ఐకరిని మరొకరు క్రిటిలైజ్ చేసు కునే దశలో ప్రస్తుతం ప్రయాణం సాగుతోంది. ఈ విధానం సాగకుండా చూడాలంటే చాలా చక్కని భావంతో నడవడానికి కృషి చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. అలాంటి దాదాపు రోడ్స్ అండ్ బిల్డింగ్స్ వారి 1800 బస్లు నడుస్తున్నప్పుడు రూ 20 కోట్ల దాకా నష్టం వస్తోంది. ఈనాడు దాదాపు 7000 మన బస్లు 5,000 ప్రైవేట్ బస్లు నడుస్తున్నాయి, అంటే ఇంకా యితర వాహనాలు కాకుండా అటువంటి సందర్భంలో ఎంత నష్టం రావాలి? దీన్ని నష్టం అనడానికి ఏ మాత్రం పీలులేదు. ఈ నష్టం రాకుండా నడవడానికి తప్పకుండా కృషి చేయవలసిన ఆవసరం వుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ ఆర్.టి.సి.లో డ్రైవర్స్, కండక్టర్స్ ని భూసి సక్రమంగా నడవడానికి కృషి చేయాలని మనవి చేస్తూ 1-1-1984న వారు చేసిన కోర్కెల విషయములో పరిశీలించేసి వెంటనే పరిష్కారం చేయాలని కోరుతూ నేను సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎ. లక్ష్మీనారాయణ : అధ్యక్షా, మా మిత్రులు అనేక సూచనలు చెబారు. 12-30 P.M

కొత్త సూచనలు మాత్రం నేను చేయదలచుకొన్నాను. అయితే రోడ్డు రవాణా డిమాండ్స్ మీద మాట్లాడేటప్పుడు మన రోడ్ల పరిస్థితి చూస్తే చాలా ఆందోళనకరంగా ఉందిని మన మిత్రులు చెప్పారు. అయితే ఇక్కడ హర్షించవలసిన విషయం ఒకటి ఉంది. కీలకమైన పెద్ద రోడ్లు ఏవయితే ఉన్నాయో కృష్ణా నది మీద రోడ్లు బ్రిడ్జి. అట్లాగే ఒక నాలుగు కీలకమైన రోడ్లు బ్రిడ్జిలు ప్రభుత్వం ఈ నాటికి ప్రజల వాంఛను సెరవేర్చడం కోసం వాటిని టేకప్ చేసినందుకు నేను ప్రభుత్వాన్ని హర్షిస్తున్నాను. ఇదే సందర్భంతో దీనిని పెట్టుబడిదారీ పద్ధతులలో వెంటనే వెనక్కు త్రిప్పి పెట్టుబడిదారుల చేతుల్లో పెట్టి బోల్ టాక్స్ రూపములో దీనిని వసూలు చేయడం కోసం పెట్టిన పద్ధతులు ఏవయితే ఉన్నాయో వాటివల్ల నాణ్యత డెబ్బ తింటుంది. మనము చూస్తూనే ఉన్నాము, కట్టేవి కడుతూ ఉంటే రూలిపోయేవి

కూలిపోతూనే ఉన్నాయి. ఇటువంటి సందర్భాలు అనేకం ఎదురవుతున్నాయి. వీటిని మాత్రం ప్రభుత్వమే టేకప్ చేసి దానికైనా ఖర్చు రాబట్టుకొనే దానికి ఉన్న అవకాశాలు వినియోగించుకోవాలి. దీనిని ఆ దిశలో తీసుకోవాలని అభిప్రాయపడుతున్నాను. కొన్ని రోడ్ల అయుస్సు స్రమాజం తీరిపోయినా అలాగే ఉన్నాయి. దాదాపు 60, 70, 100 ఏళ్లు పూర్తయిన ఏనాడో నిజాం కాలములో కట్టిన రోడ్ బ్రిడ్జిలు అలాగే ఉన్నాయి, వీటికి ముందుగానే జాగ్రత్తపడి వాటి పని పూర్తి చేయని కారణంచేత ఈనాడు జాతీయ రహదారిమీద కీసరబ్రిడ్జి కూలింది. ముందుగా ప్లాన్ వేసి దానిని టేకప్ చేయని కారణంచేత దానిమీద ఎక్కువ బరువుగల వామానాట రాకుండా చేసి ఆల్టర్నేటివ్ ఏర్పాటు చేయని కారణంచేత ప్రధానమైన ఆ జాతీయ రహదారికి తీవ్రమైన నష్టం జరిగింది. దీనివల్ల మధిర, బోనుకల్లు మీదుగా వెహికల్స్ రావలసిన పరిస్థితి ఏర్పడి 4, 5 గంటలు అదనపు ట్రెము తీసుకోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఇలా చేయడంవల్ల ఈ రోడ్ కూడా దెబ్బతింది. అక్షణమే ఈ రోడ్ కార్యక్రమాన్ని కూడా టేకప్ చేయవలసిన అవసరం ఉంది. నల్లగొండ జిల్లాలో రోడ్ల సంగతి చాలా అధ్వాన్నముగా ఉంది, అక్కడ దాదాపు 10 సిమెంట్ ప్యాక్టరీలు ఉండడంవల్ల ప్రభుత్వానికి రు. 9 కోట్ల ఆదాయం వస్తుఉంది. అట్లాగే కేంద్రప్రభుత్వానికి రు. 12 కోట్ల ఆదాయం వస్తుంది. కాని రోడ్ల పరిస్థితి చాలా అధ్వాన్నంగా ఉంది. హుజూర్ నగర్, మిర్యాలగూడ, కోదాడ వరకు ఉన్న రోడ్డు మీద ఉన్న బ్రిడ్జిలు ఏ ఒక్కటి కూలకుండా ఉన్నది లేదు. కీసరగూడెం బ్రిడ్జి విషయములో హర్షించవలసిందే కాని అధికారుల నిర్లక్ష్యంవల్ల సంవత్సరం కిందే అది పూర్తయినా ఈనాటికి దానికి మట్టి పోయకుండా అప్రోప్ రోడ్డు వేయకుండా ఉన్నారు. దాదాపు 50 గజాల రోడ్డు పూర్తి చేయాలి. మట్టి పోసే పని పూర్తి చేయని కారణంగా రోడ్డు అలాగే ఉంది. దాని ప్రక్కన ఉన్న పాత బ్రిడ్జి రెండు మూడుసార్లు కూలిపోవడం, దానివల్ల అక్కడివారు అనేక సష్టాలకు గురికావలసి ఉంది వర్షము వచ్చినప్పుడల్లా పదివేలు ఖర్చుపెట్టి మట్టి పోయించడం జరుగుతోంది. ఇది అధికారుల నిర్లక్ష్యంవల్ల ఆగిపోయి ఉన్నది. దీనికి ఆర్ ఆండ్ బి అధికారుల నిర్లక్ష్యమే కారణమని నేను మనవిచేస్తున్నాను. అక్కడ దారి ఇవ్వడంలేదని రైతులు చెబితే దాని పరిష్కారం కోసం నేను అధికారుల దగ్గరకు వెళ్ళాను. కాని దీని విషయం వారు పట్టించుకోలేదు. కాని వర్షం వచ్చినప్పుడల్లా రు. 10 వేలు ఖర్చు పెడుతున్నారు. నల్లగొండ, మిర్యాలగూడ, కోదాడు రోడ్డుమీద గోపాలపురం బ్రిడ్జి ఉంది. నిజాం ట్రెములో దాదాపు 100 సంవత్సరాల క్రితం కట్టినది. దీనిమీద అనేక లారీలు, బస్సులుపోతూ ఉన్నాయి. దీనికి ఎస్పీమేట్ తయారు అయినా పైసలైట్ చేసి బ్రిడ్జిరట్టే కార్యక్రమం చేపట్టలేదు బాదలాపురం రోడ్డు పగిలిపోయింది. దానికి

అప్పడప్పుడు ముఖ్య పాలిటెలు చెస్తున్నారు కాని రోడ్డు మాత్రం చేరవ చేయడం లేదు. ఈ కిలక్ మైన రోడ్డు పోల ప్రక్క దారులు కూడా లేవు. ఒక బ్రిడ్జి కనక పోల దానికి ఆల్టర్ నేటిపు లేకుండా ఏవయితే ఉన్నాయో వాటిని పరిశీలించి కొత్త వాటిని నిర్మించాలని మనవిచేస్తున్నాను హుజూర్ నగర్ వ్యాపార కేంద్రము. వందలు వేలు లారీలు, బస్సులు వస్తూ ఉంటాయి. యామలూర్ ప్రొజెక్టు సహం కాలములోది. ఆ ప్రాజెక్టుకు ఇల్వటివరకు రోడ్డు లేదు. మూడు కిలో మీటర్స్ రోడ్డు లేక పంటలు మార్కెట్ కు తెచ్చుకోలేకపోతున్నారు. అలాగే హుజూర్ నగర్ నుంచి యాతవాక్ల పోలాలంటే ఉన్న రోడ్డులో మూడు కిలోమీటర్స్ పండుమి లాజ్ రోడ్డు, రెండు కిలోమీటర్స్ పి.డబ్ల్యు.డి రోడ్డు, ఒక మూడు కిలోమీటర్స్ పెడి క్రింద 10 కిలోమీటర్స్ రోడ్డు మూడు సంవత్సరాల గుర్తాదివత్సరములో దురి పెడబ్ల్యు.డి వారు నివేది వారు పండుమి కాని జిల్లా పరిషత్తు వారు వేయని కారణంగా యాత వాక్లి ప్రా లం ప్రజల మరొక మార్గం ఏర్పాటు చేసుకొనే దానికి పంట లేకుండా చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. కొట్ల రూపాయల పంటలు ఏ గ్రామ పండి రవాణా సౌకర్యాలు లేక మార్కెట్ కు తెచ్చుకోలేక రైతాంగము అనేక ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్నారు. కొన్ని చోట్ల అసలు బ్రిడ్జిలు కట్టలేదు. కొన్ని చోట్ల ప్రజలు ముందుకు వచ్చి దాదాపు లక్ష రూపాయలు ఖర్చు పెట్టి స్వంతముగా పోసుకున్నా కనీసం బ్రిడ్జిలు కట్టించమని పంచాయతీరాజ్ వారిని అడిగితే వారు దీనిని వట్టింపు కోకుండా ఉండడం జరిగింది. ఈ రకంగా అనేక రోడ్డు గతవారిపాలెం నుంచి మునగాల, నేరేడుజర్ల నుంచి పెంచికచెర్ల మార్గంలో ప్రజలు అనేక ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. ఇవన్నీ ప్రభుత్వ దృష్టికి తేవడం జరిగింది జానపాడు, మట్టంపల్లి, గరిడేపల్లి, సూర్యాపేట జాతీయ రహదారి మీద ఎస్సయి, లారీలు నడుస్తున్నాయి. రోడ్డు తీర్ల మాత్రం అలాగే ఉంది. రోడ్డు క్రింద బండ్లు నడుస్తు ఉంటాయి. రాళ్లు కొట్టుకొని అధ్యాత్మంగా ఉంటాయి. ఈ రోడ్ల సమస్య మీద వెంటనే కేంద్రీకరించి పూనుకొని వండిన పంటలు మార్కెట్ కు చేరే సౌకర్యం కలుగజేయాలి. ఒక దేశం బాగుపడిందా లేదా అన్నది. ఆ దేశంలోని రోడు రవాణా సౌకర్యాలు ప్రధానం తప్ప మరొక దానిని బట్టి అంగీకరించకూడదు.

వారు నైన్యాన్ని తెచ్చి మనలను అణచవచ్చు. దానివల్ల ఉపయోగం జరగ లేదా అంటే అప్పుడు ఉపయోగం జరిగింది. ఇప్పటికీ ఎక్కువ ఉపయోగం జరుగు తోంది. ఈ రోడ్ని వెంటనే పూర్తి చేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా వుంది. ఖమ్మం జిల్లాలో మునేరు మీద కట్టిన బ్రిడ్జి 60 సంవత్సరాలైనది. ఎప్పుడు కూలు తుందో తెలియదు. కూలి నష్టపడడానికి ముందే ఎస్టిమేట్స్ తయారుచేసి ఈ పంతెనను కట్టాలని మనవిచేస్తున్నాను. మున్నేరు మీద పున్న ఇంకొక కాజ్ వేను

బ్రిడ్జిగా మార్చాలని చాలాసార్లు విజ్ఞప్తులు యిచ్చాము. దానిని కూడ వెంటనే టేక్ ఆప్ చేయాలి. మంగల గూడెం దగ్గర బ్రిడ్జి కడితే గ్రామస్థులు లక్ష రూపాయలు విరాళము యివ్వడానికి సిద్ధముగా వున్నారు. ప్రభుత్వానికి దరఖాస్తు పెట్టారు దీని మీద ఇంత వరకు ఎలాంటి చర్య తీసుకొనలేదు. ఖమ్మం-మహబూబాబాద్ లో ములరలపల్లి దగ్గర కాస్త వే కట్టడానికి బడ్జెటులో పెడుతున్నారు కాని దానిని ఆపు చేశారు. 15 లక్షలతో అయ్యేది ఈాడు 20 లక్షల వరకు పోయింది. సకాలములో చేయించడా జాప్యం చేయడంవల్ల లేబరు ఛార్జెస్ పెరుగుతున్నాయి. ఖమ్మం విజయవాడ బస్ నిరిపురం మీదుగా వచ్చేదానికి వెరా సిద్దపైన కాజ్ వే కట్టాలి. అది పెద్ద హగు కాబట్టి చిన్నలు నడవకపోవుటవల్ల ప్రజలు చాల యిబ్బంది పడుతున్నారు. కాస్త వే పూర్వకాలంనుంచి వుంది. నీటి ప్రవాహం ఎక్కువ అయిబండువల్ల దానిని బ్రిడ్జిగా మార్చవలసిన అవసరం వుంది. ఖమ్మం-కొత్తగూడెం దారిలో పెనుపాక మధ్య కాస్త వే వుంది. దీనిని కూడ బ్రిడ్జిగా కట్టవలసిన అవసరం వుంది.

డా. ఎన్. చంద్రమౌళి (బీరాల) : ఈ రోజున ప్రవేశ పెట్టిన పిద్దులను బల పరుస్తున్నాను. రోడ్ రవాణా నెట్ వర్క్ ఏ ప్రాంతములో అభివృద్ధి చెందితే ఆ ప్రాంతం అభివృద్ధి చెందినట్లు చెప్పవచ్చు. మన బడ్జెటులో కేటాయింపులు చూస్తే కొద్దిగా వున్నాయి. మన నిడులనుబట్టి మనం మన నెట్ వర్క్ ని ఏర్పాటు చేసు కొనవలసిన అవసరం వుంది. మనం ఆమోదించిన నిధులు సక్రమంగా వినియోగిస్తున్నారా లేదా అనేది ముఖ్య విషయం. ఈ బడ్జెటు సక్రమంగా వినియోగింపబడే విధంగా మనం సూచనలివ్వాలి. 1984-85లో రోడ్ రవాణాకు రు. 52 కోట్లు కేటాయిస్తే ఈ సంవత్సరం రు. 61 కోట్ల వరకు కేటాయించారు. అది హోబివృద్ధి కాదా అని అడుగుతున్నాను. ఎపి ఎస్ఆర్జిసి కి 1980-81 రు. 86 కోట్ల నష్టము వస్తే ఇప్పుడు రు. 2 కోట్ల 72 లక్షల లాభముతో వుంది. 1980-81లో డ్రైన్స్ ధర రు. 2297లు. ప్యూయెల్ ధర 2.25 పైసలు ఇప్పుడు డ్రైన్ ధర రు. 3,300 ప్యూయెల్ ధర రు. 3.48 పైసలు. ఇన్ఫ్లెషన్ ధర 40 శాతం పెరిగింది. అయినా మనం టెక్స్ట్ ఛార్జెస్ పెంచినది 25 శాతం కూడా లేదు. అంటే యింకా పెంచాలని కాదు. అవసరాలను బట్టి పెంచుకోవలసిన పరిస్థితి వుంటుంది. కమ్యూని కేషన్స్ ని మన ఆర్థిక పరిస్థితులనుబట్టి మెరుగుపరచుకోవాలి. 7500 ఆర్.టి.సి. వెహికల్స్ నడుస్తున్నాయి అంటే అది గర్వకారణం ఈ బడ్జెటులో 596 కొత్త బస్లను ప్రతిపాదనలు పెట్టారు.

రిఫ్లెక్స్ మెంట్ ఆఫ్ ఓర్డ్ వెహికల్స్. 1000 కొత్త వెహికల్స్ ని ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. కాని కొన్ని ప్రాంతాలలో చూస్తే ఆర్.టి.సి సక్రమంగా వినియోగింప

బడటం లేదేమో అనిపిస్తుంది. విలేజ్ లింక్ సర్వీస్ రెమ్యూనరేటివ్ గా లేనందువల్ల కొన్ని సర్వీసులను ఆపివేశారు. దానివల్ల ఆ గ్రామాల ప్రజలకు అసౌకర్యం కలిగింది వీరాల-జవునివారి పాలెం సర్వీస్ జవునివారి పాలెంలో యాదవులు ఉన్నారు. అక్కడ వేరునెనగ పడిస్తారు. దానికి న బంధించి రూటు యివ్వాలని చెప్పినప్పటికీ యివ్వలేదు. పాటపల్లి చారిత్రాత్మక ప్రదేశం. దీనికి విలేజ్ లింక్ సర్వీస్ ఎక్స్ టెండ్ చేయవలసిన అవసరం ఉంది. బస్ లపై ఆనే ప్రకటనలు వ్రాస్తూ ఉంటారు. దాని ద్వారా డబ్బు రాబట్టుకొనవచ్చు. టికెట్స్ పైన కొన్ని కంటేనీల అడ్వర్ టైజ్ మెంట్స్ వేసి వారి నుంచి డబ్బు వసూలు చేయవచ్చు. 1981లో ద్వి వాడకం 63,275 కిలోమీటర్లు జరిగితే ఇప్పుడు 85341 కిలోమీటర్లు దూరం తిరుగుతోంది. అయినప్పటికీ నష్టం వస్తున్నది. దైర్ఘ్యం సంబంధించి కొంత మోసం జరుగుటవల్ల కొంత నష్టం రావడానికి అవకాశం ఏర్పడుతున్నది. పాత దైర్ఘ్యే తీసుకువచ్చి కొత్త దైర్ఘ్యం వాడుతున్నట్లు తెలుస్తున్నది. స్పేర్ పార్ట్స్ విషయంలో కూడా అట్లాగే జరుగుతోంది. ప్రమాదాలు జరిగిపోయి వస్తు ఎయిడ్ యిచ్చేది గ్రెపర్ నేర్చుకొనవలసి అవసరం ఉంది. దీనిని ఎందుకు తీసివేశారో అర్థం కావడం లేదు. ప్రజలకు కలిగించవలసిన సదుపాయాల విషయం. బస్ స్టాండ్స్ లో టేటిన్స్ సరిగా ఉండవు. కేటరింగ్ సరిగా ఉండదు. వీరాల బస్ స్టాండ్ 60 ప్రాంతాలకు కూడలి. అక్కడకు 100 బస్ లు ప్రతి రోజూ వస్తూంటాయి అక్కడ బస్ కాంపైక్స్ కట్టడం అవసరమని మనవిచేస్తున్నాను. వర్షాకాలంలో నీరు చింది ప్రయాణికులమీద పడడం జరుగుతోంది. బస్ కాంపైక్స్ ని ఏర్పాటు చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. కడపలో జాతీయం చెళాడు. బాగానే ఉంది. ప్రకాశం జిల్లారు జిల్లాలలాను, విజయవాడ సీటీ సర్వీసులలో ఆర్.టి.సి బస్ లను ప్రవేశ పెట్టాలి. రోడ్స్ అక్వి బిల్డింగ్స్ చాలా క్రింద బాగా లేవు. ఈపురుపాలెం రావులపాడు రోడ్ శాంక్షన్ అయింది. గిట్టుబాటు ధర లేనందువల్ల ఎంప్లొయర్స్ తీసుకోకపోతే ఆ గ్రామస్థులు రాస్తా కోర్ కార్యక్రమం తీసుకొంటే తప్ప తీసుకొన లేదు కండ్లం నుంచి రోడ్ ఫండ్ వస్తూ ఉంటుంది. దానిని వినియోగించి బ్రిడ్జిస్ ఏర్పాటు చేసుకొనడం అవసరం. రీవ నెంబరు నేషనల్ హై వే ఉంది. దానికి లింక్ రోడ్స్ కనెక్టు చేస్తామని ఎప్పుడో చెప్పారు. ముఖ్యమైన వాటిని తీసుకొన వలసిన అవసరం ఉంది. బైపాస్ రోడ్ 20 గోలు నుంచి గుంటూరుకు పోవాలంటే రోడ్ నన్నుగా ఉండుటవల్ల గంటల తరబడి వేచి ఉండవలసివస్తున్నది. బైపాస్ రోడ్స్ రు. 80 లక్షలు ఎస్టిమేట్ చేశారు. దానిని వెంటనే శాంక్షన్ చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను.

(Sri H. B. Narasagoud in the chair)

శ్రీ ఎ. లక్ష్మీనారాయణ : బస్ స్టాండ్స్‌లో వున్న హాటల్స్‌కి కిరాయి ఎక్కువ అయినందువల్ల తాళాలు వేసి వున్నాయి. ప్రయాణీకులు రోడ్ ప్రక్కన వున్న గుడిసెలలో వున్న టీ దుకాణాలలో టీ త్రాగుతున్నారు. అక్కడ పోలీసు వుండదు. ప్రయాణీకులకు ఎటువంటి రక్షణ వుండదు. లాభమనేది చూడండి హాటల్స్‌ని తెరిపించ ప్రయత్నం చూడాలి. రోడ్ వెంబడి వున్న టీ దుకాణాల దగ్గర బస్ ఆగకూడదనే బంధన పెట్టాలి. 1984-85లో వెహికల్ టాక్సు వల్ల రు. 109 కోట్ల ఆదాయం వస్తుందని చెప్పారు. కాని రు. 94 కోట్లు మాత్రమే వచ్చింది. రు. 15 కోట్లు తక్కువ అయింది. ఈ సంచత్వరం 100 కోట్లు వస్తుందిని అంచనా వేస్తున్నారు. అప్పుడు మన అంచనా తారుమారు అయింది. ఇప్పుడు 15 కోట్లు ఎక్కువ ఎక్కడ నుంచి వస్తుంది? అనేది ఆలోచించాలి. కామ్రాడ్లు క్యారేజెస్ ప్రతి షేజీ దగ్గర అగే పద్దతివల్ల మన డిపార్టుమెంటుకు సత్తం వస్తున్నది. ప్రతి షేజీ దగ్గర అగే పద్దతిని అరికట్టడానికి తగిన చర్యల చినుకోవాల్సి మనచేస్తున్నాను.

శ్రీ వై. వెంకటరావు (రేపల్లె) : అధ్యక్షా, చాల ప్రాంతాలలో రోడ్స్ అధ్వాన్న పరిస్థితిలో వున్నాయి. వరదలు, వర్షాలు వల్ల కోస్తా ప్రాంతాలలో రోడ్స్ చాలా అధ్వాన్న పరిస్థితిలో ఉన్నాయి. దానివల్ల రాకపోకలకు యిబ్బందిగా వుంటున్నది. కోస్తా తీర ప్రాంతములోని వడ నుంచి ఇచ్చాపురం వరకు రోడ్ని అభివృద్ధి చేస్తే కోస్తా తీర ప్రాంతం వెంబడి ప్రయాణం చేయడానికి, మెయిన్ రహదారిమీద రద్దీ తగ్గడానికి అవకాశం కలుగుతుంది. కోస్తా ప్రాంతములో సింగిల్ రోడ్స్ వేస్తున్నారు వాటిని వెడల్పు చేస్తే ఎక్కువ కాలం మన్నడానికి పీలుంటుంది. కృష్ణా నది మీద ఫులిగడ్డ నుంచి పెనువమూడికి కలిపితే కోస్తా ప్రాంతములో ఒక వైపునుంచి ఇంకొక వైపున పోవడానికి పీలుంటుంది. గ్రామ ప్రాంతాలలో రోడ్స్ చాల అధ్వాన్న పరిస్థితిలో వున్నాయి. ఈ రోడ్స్‌ని పంచాయతీ సమితులు, జిల్లా పరిషత్తులు నిర్వహించలేకుండా వున్నాయి. వాటిని ఆర్ లండ్ బి టీసుకొని మెయింటెయిన్ చేస్తే అభివృద్ధి చెందడానికి అవకాశం ఉంటుంది. మా ప్రాంతములో రేపల్లె-కొత్తపాలెం తీర ప్రాంతం ఉంది. మత్స్య పరిశ్రమ అభివృద్ధికి గాను ఈ రోడ్ని డెవలప్ చేయవలసిన అవసరం ఉంది. బ్యాంక్ కెనాల్ వెంబడి పెద ఫులిపురం నుంచి దొంగడిపాలెం వరకు రోడ్ వేస్తే రవాణా సౌకర్యం కల్గించినట్లు ఉంటుంది. తెనాలి నుంచి రేపల్లె వరకు వయా కొల్లూరు రోడ్డు అధ్వాన్నంగా ఉంది. జంపని దగ్గర షుగర్ ఫ్యాక్టరీ ఉంది. షుగర్ కేన్ రవాణా చేయడానికి యిబ్బందిగా ఉంది. కాబట్టి ఈ రోడ్డుని వెంటనే డెవలప్ చేయవలసిన అవసరం వుంది. పోర్టు మా ప్రాంతములో చేపల రేవుగా వ్రసిద్ధి చెందిన నిజామ్ పట్నం

ఉంది. 1978లో వరల్డ్ బ్యాంక్ వారు రు. 3 కోట్లు సహాయం ఇచ్చారు. ఆ సహాయంతో హార్బర్ నిర్మాణమును చేపట్టారు. ఇంతవరకు పూర్తికాలేదు. దానికి సంబంధించిన లింక్ రోడ్స్ తయారు కాలేదు. వెంటనే తీసుకొని ఆక్కడున్న మత్స్య పారిశ్రామికలను దీవంపాది కల్పించాలి. బ్రాన్స్ పోర్టు విషయం కంట్రాక్టు క్యారెడెన్ పేరుతో పెర్మిట్స్ లేకుండా టూరిస్ట్ బస్, తిరుగుతూ ఆర్టికెలకి ఎంతో సౌకర్యాన్ని కల్పించేస్తున్నాయి. దీనిని అరికట్టడానికి ప్రత్యేక చర్యలు తీసుకొని ఆర్.టి.సి నష్టం లేకుండా చేయాలి. బ్రిడ్జిన్ పూర్వం ఎప్పుడో కట్టినవి చాలా సన్నగా ఉన్నాయి. బ్రాఫ్ పెరగడంతో ఎక్కువ ప్రమాదాలకు లోను అవుతున్నాయి. కాబట్టి వాటిని వైదెన్ చేయడానికి ప్రభుత్వం చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ నాగని సర్పంచ్ రెడ్డి : అద్యక్షా, మంత్రిగారు రోడ్లు, భవనాల వద్ద 1.00 P.M. లను ప్రవేశ పెట్టారు. అంతేల గారడి బాగానే ఉంది. డబ్బులు వస్తుల ద్వారా ఆర్.టి.సి ద్వారా వస్తుందన్నారు. భవనాలు చాలా కడుతామని ఇందులో చూపించారు. కాని పున్నటువంటి భవనాలను రిపేరు చేసే వారు లేరు. గెస్టు హౌస్ లో పడుకోడానికి బెడ్ షీట్లు కూడా లేవు. సర్పిరెడ్డిగారు చెప్పారు, విజయ విహార్ వెళ్లాము. తిండి లేకపోయినా ఆక్కడ సరైన పడకలు లేవు. కొత్త బిల్డింగులు కడుతామన్నారు, చాలా సంతోషం, కాని ఉన్న వాటిని సరిగా మెయిన్ టేన్ చేయాలి. మెయిన్ టేన్ చేయడానికి సరైన నిధులను సమకూర్చాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. బాపిరాజు (తెలంగాణ) : అద్యక్షా, అసలు మీ మీద ఆ కుర్చీ మీద ఏదైనా మాట్లాడాలంటే పెద్ద సీటు అయిపోయింది. మీరు ఎప్పుడైనా వట్టిండు కుంటారేమోననుకుంటే వట్టిండువడం లేదు. మీరు ఒక సిస్టం పెట్టుకోవాలని చెబుతున్నాను.

You know I am the Chief Whip of the Congress-I Legislature Party

Chairman ; I know

Sri K. Bapiraju : Sir. you need not answer every sentence. Kindly have patience to hear me.

Chairman : I am here to hear you.

Sri K. Bapiraju : I have some responsibility. I have been approaching you. I never embarrassed the Chair.

పేరు పిలిచేటప్పుడు మొన్న కూడ పేసర్ చైర్మన్ గా ఉన్న మరొక వ్యక్తి వారిని అడగడం జరిగింది. తప్పనిసరిగా పిలుస్తాం అన్నారు. విలువ లేదు. ఎం.

ఎల్.పీ.యంగ్ పిపుల్, ఉత్సాహముతో చెప్పాలనుకునే వారికి ప్రొమిస్ చేసి పేనల్ చెప్పినారు నిలబెట్టుకోనందుకు రాజీనామా ఇవ్వడం జరిగింది. భవిష్యత్తులో అటువంటిది ఏమీ పుండదని స్పీకరుగారు చెప్పారు. ఆ ఆదేశము ననుసరించి తమరి ఎదుట చెప్పకోడానికి నిలబడ్డాను. ఏ రేషియో అయినా సరే, మీరు యిచ్చిన రేషియో కింక అని ప్రూవ్ చెయగలిగితే

I am prepared to resign from my MLA ship.

Chairman : Don't go to that extent. Please hear me. I have called Janata Party Member. After that, Congress Members will get the chance.

Sri K. Bapiraju : I do not want to beg before anybody. I want to represent myself

Chairman : There is no question of begging here.

Sri K. Bapiraju : Slowly you are injecting my mind to that.

Chairman ; After Janata, Congress will get it.

Sri K. Bapiraju ; You enlighten me on what ratio you are calling and what is the pattern adopted.

Chairman : I will give you your quota.

Sri K. Bapiraju ; What quota ? Is it sugar quota ?

Chairman : I am here to accommodate each and every body.

Sri K. Bapiraju . Please enlighten me the pattern you have adopted. I feel that you have done injustice in calling the parties.

Chairman : Nothing. The other parties are also there. I have called the Janata Party. After that you will get it. Why are you in a hurry ?

Sri K. Bapi Raju : You mean I am in hurry.

Chairman : I will accommodate each and every-body. Please take your seat and cooperate with me.

శ్రీ కె. బాపిరాజు : ఈ 15 రోజుల నుండి మీరు చెప్పినట్లు అడిగిందకు హాజరీ అంటున్నారా, మీరు చెప్పినట్లుగా యిప్పటివరకు విన్నది ఎకౌంటులోకి రాలేదా,

Chairman : I will follow some principle and do justice.

శ్రీ కె. బాపిరాజు : దయచేసి ఒక పేటర్న్ పెట్టుకోండి.

Chairman ; Please take your seat.

శ్రీ నాయని సర్పింహారెడ్డి : అధ్యక్షా, ఇంతకుముందు ప్రభుత్వములో రోడ్స్ కు ఒకరు, ట్రాన్స్ పోర్టుకు ఒకరు వుండేవారు. కనీసం తెలుగుదేశము ప్రభుత్వములో రెండింటికి ఒకరే ఉన్నారు. రోడ్స్ బాగుంటే బస్సులు బాగా నడుస్తాయి. ఒకరే వచ్చారు గాబట్టి సంతోషం దీనికి సరైన విధంగా బడ్జెటు ఎలాబోయెంటు చేయకపోతే సరైన విధంగా రోడ్స్ ఉండవు దానివల్ల ఎన్ని కొత్త బస్సులు వేసినా డామేజ్ అయిపోతాయి. చాలా రోజులు సర్వీసు చేయవు. రోడ్స్ బాగు చేయడానికి పట్టు ప్రయత్నించే యివ్వాలి. వాటి కొరకు సరైన విధంగా వండ్లు ఎలాబోయెంటు వలసిన అవసరం ఉంది. ప్రైదరాబాదు నీటి చుట్టుప్రక్కల రైల్వే గేట్లు ఉన్నవి. ఓవర్ బ్రిడ్జిలు కట్టకపోవడం వల్ల ప్రజలకు చాలా యిన్ కన్వీయన్స్ అవుతున్నది. నా నియోజక వర్గములోని అడిక్ మెంట్ లో ఓవర్ బ్రిడ్జి లేకపోవడం వల్ల అటు ఆర్.టి.సి బస్సులకు గాని యిటు పబ్లిక్ సెక్టారు ఆంధర్ టేకింగ్స్ బస్సులకు గాని చాలా యిన్ కన్వీనియంట్ గా ఉంది. గంటల రరబడి బస్సులు ఆగిపోయి ట్రాఫిక్ జాం అయిపోతున్నది. అదే విధంగా సనత్ నగర్ లోని నీవతేనగర్ గేట్ వద్ద ఓవర్ బ్రిడ్జి లేనందున హెచ్.ఎంటి హెచ్.ఎ.ఎల్, బి.హెచ్.ఇ.ఎల్, బస్సులు, ఆర్.టి.సి బస్సులు వచ్చి ఆగిపోతున్నాయి. అలాగే కూకట్ పల్లి రోడ్ మీద ఓవర్ బ్రిడ్జి లేకపోవడం వల్ల ట్రాఫిక్ ఆగిపోతున్నది. వాటికి పట్టు ప్రయత్నించే యిచ్చి పబ్లిక్ కు యిన్ కన్వీనియన్స్ లేకుండా చూడాలి అని కోరుతున్నాను. ప్రైదరాబాదు నుండి నాగార్జునసాగరు పోయే రోడ్ - సాగర్ నుండి చొరస్తా మలేవల్లి వరకు రోడ్ వెడల్పుగా వుంది. అక్కడ నుండి ప్రైదరాబాదు వరకు రోడ్ విస్తృతంగా వుంది. దానివల్ల ప్రమాదాలు జరుగుతున్నవి. ప్రైదరాబాదు దాటిన తరువాత యిబ్రహీంపట్నం వద్ద విన్న బ్రిడ్జి వుంది. అక్కడ చాలా ప్రమాదాలు జరుగుతున్నవి. వెడల్పు లేదు. ఇంజాఫూర్ విలేజి వద్ద బ్రిడ్జిని వెడల్పు చేస్తే ఆ యిన్ కన్వీనియన్స్ దూరం అవుతుంది. పోతే గెస్తు చూసెన్ కట్టడమే గాకుండా వాటిని సరైన విధంగా మెయిన్ టెన్ చేసి సదుపాయాలు వుండేట్లు చేయాలి.

ఇకపోతే ఆర్.టి.సి.కి సప్లైలు అంటున్నారు. ఇప్పుడు కొంత లాభం వచ్చింది అంటున్నారు. ఈ ఆర్.టి.సి.లో పోలీసు అపీనెడ్సును ఎప్పటివరకైతే ఎపాయింటు చేస్తారో అప్పటివరకు అక్కడ కార్మికులకు మేనేజ్ మెంటుకు సత్వం బంధాలు ఉండవని మేము మొదటినుండి చెబుతున్నాము. గత అసెంబ్లీలో చెప్పాము, కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వాలకు చెప్పాము. కాని తెలుగు దేశము ప్రభుత్వం కూడ అదే పద్ధతిలో అనుసరిస్తున్నది. పోలీసు అపీనెడ్సునే నయమిస్తున్నది. దాని

వల్ల అక్కడి కార్మికులకు మేనేజ్మెంటుకు నరైన విధంగా రిలేషన్సు లేకపోవడం వల్ల ఒక ఎమర్జెన్సీ లాగా వుంది పరిస్థితి ఆర్.టి.సి.లో ఎఫిషియంట్ ఆపీసరు రామమోహనరావుగారు ఉన్నారు. కాని ఆయన పోలీసు మనస్తత్వం పోదుగదా, ఆ మనస్తత్వం అలాగే ఉంటుంది. పోలీసు డిపార్ట్మెంట్ ను నడిపించిన పద్ధతిలోనే ఆర్.టి.సి.ని నడిపిస్తే వర్కర్స్ మేనేజ్మెంటు రిలేషన్ షిప్ దెబ్బ తింటుంది. వల్లెక్కు చాలా సంబంధించినటువంటిది బస్ సర్వీసు - సున్నితమైనటువంటిది. చిన్న చిన్న యిన్సిడెంట్స్ మీద బస్సులు ఆగిపోతే వేలాది మందికి అసౌకర్యం కలుగుతుంది. వర్కర్స్ మేనేజ్మెంటు రిలేషన్ షిప్ ను యింప్రూవ్ చేయాలి. ఆర్.టి.సి. ఎంప్లాయిస్ కు యిస్తున్న బస్ పాసులను విక్త్రా చేయడానికి మేనేజ్మెంట్ ప్రయత్నం చేస్తున్నది. వారికి ఒక టౌట నుండి మరొక చోటకు వెళ్లడానికి పాసులు ఉన్నవి. వాటిని తీసివేస్తామనడం చాలా అన్యాయం. ఆ విధంగా జరగకుండా చూడాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. కార్మికులకు న్యాయం వెయిలీ ఎఫిషియంట్ గా మేనేజ్మెంట్ చేసి మంచి బస్సులు రన్ చేయడానికి అవకాశం ఉంది. వర్కర్స్ మేనేజ్మెంటు రిలేషన్ షిప్ ను పెంచుకోవాలని కోరుతున్నాను.

బెంగళూరు, విజయవాడకు ఆర్ టి సి ప్రయివేటు బస్సుల మధ్య కాంపీటీషన్ వడిలే మన ఆర్ టి సి బస్సులు ఎవరూ ఎక్కరు. ఆర్ టి సి ఫూర్ మెయిన్ టెన్స్ ఉంది. రిపైర్స్ జరుగవు. అందువల్ల కనస్ట్రక్టివ్ గా ఏదైనా చేయకపోతే యీ వీడియో కోడ్ బస్సులతో యీ ఆర్ టి సి బస్సులు కాంపీటీషన్ చేయలేక ఆర్ టి సికి నష్టం వస్తుంది. అనలు యీ ప్రయివేటు బస్సులు ఎందుకు ఎలా చేస్తున్నారు? ఇదివరకు కాంగ్రెసు ప్రభుత్వానికి ఇప్పుడు యీ తెలుగుదేశం ప్రభుత్వానికి తేడా ఏమీ ఉన్నదాం లేదు ఈ బస్సుల పరిస్థితి రాష్ట్రంలో చాలా అందోళన కరంగా ఉంటున్నది. ఈ మధ్య యీ ప్రభుత్వం కొన్ని రూట్లు ప్రయివేటు వారికి యివ్వాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. కాని అట్లాగ రాష్ట్రంలో ప్రయివేటు వారికి ఆర్ టి సి రూట్లు యిస్తే రాష్ట్ర ప్రజలు ఊరుకోరు. వారు తప్పక అందోళన చేస్తారని హెచ్చరిక చేస్తున్నారు, అనలు ప్రయివేటు మేనేజిమెంట్లవేత ఆర్ టి సి రూట్లు నిర్వహించే ఆలోచన యీ ప్రభుత్వం మానుకోవాలి. తరువాత చిన్న చిన్న కార్పొరేషన్స్ చేస్తున్నారు. ఈ ప్రభుత్వం మనుగడకు యీ కార్పొరేషన్స్ ఉపయోగపడుతున్నాయి గాని అంతకంటే ఏ విధంగానూ యీ కార్పొరేషన్స్ ప్రజలకు ఉపయోగపడదంటేదు. అందులో ఎం.ఎల్.ఎలను తెలుగుదేశం పార్టీ తరపునుంచి వేస్తున్నారు ఈ విధంగా వరంగల్, మహబూబ్ నగర్ లో ఒక చైర్ మెన్ వేసారు. ఆ విధంగా కాంగ్రెసు వారు చేసిన తప్పులనే యీ తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం కూడా చేస్తున్నది ఇప్పుడు ఎఫిషియంట్ గా పనిచేసే ఆపీసర్లు మనకు ఉన్నప్పుడు వాటిపై

చైర్మన్ పేరుతో తెలుగుదేశం ఎం.ఎల్.ఎలను, చేయడం ఎపీషయన్స్ని దెబ్బ తీస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఆర్.టి.సి అధికారులకు అధికారాలు లేకుండా చేయడం మంచిదికాదని కూడా మనవిచేస్తున్నాను. గవర్నమెంటు ఆపినర్లు చెప్పేది ఏమిటంటే మేము పెర్సనల్ గా ఏ డిపోలను వెళ్లి అక్కడ లోపాలు చెక్ చేయడానికి పీలులేకపోతున్నదని వారు చాలా బాధపడుతున్నారు. కాబట్టి యీ ఆర్.టి.సి డీ సెంట్రలైజేషన్ చేసి ఎపీషయంట్ గా రన్ చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇక యీ రోడ్ ట్రాన్స్పోర్టు కార్పొరేషన్స్కు సంబంధించిన పర్చేజెస్ విషయంలో చాలా కుంభకోణాలు జరుగుతున్నాయి. రెండవరకం సరుకులను కొంటూ మొదటిరకం సరుకులని లెక్కలు వ్రాస్తున్నారు. దానిని యీ ప్రభుత్వం కంట్రోలు చేయవలసిన అవసరం చాలా ఉంది. ఇప్పుడు ఆర్.టి.సి డిపోవైజ్ లెక్కలు తీసుకొని పరిశీలన చేస్తే పర్చేజింగ్, విషయంలో ఎంత కుంభకోణం జరుగుతున్నది బయటపడుతుంది. రెండవరకం సరుకులు కొనడంవల్ల బస్సులు సరిగా నడవసపోవడంవల్ల పానింజర్లు చాలా బాధలు పడుతున్నారు. బస్సులు అగిపోవడంవల్ల ఆర్.టి.సి.కి నష్టం వస్తున్నది. రిప్రెంటింగుకు మరల ఎక్కువ అవుతున్నది. దీనిని మంత్రిగారు ఏవిధంగా కంట్రోలు చేయగలరో చూడాలి. ఈ విషయంలో ఆర్.టి.సికి సంబంధించిన ట్రాన్స్పోర్టు మంత్రిగారు సమాధానంలో ప్రస్తావించాలని నరైన రిప్లయియ్యాలని కోరుతున్నాను. తరువాత ఆర్.టి.సి ఎంప్లాయిస్ ను నియమించేటప్పుడు వారి నేటివిటీ సర్టిఫికేట్లు, ఎంప్లాయిమెంటు కార్డులు సరిగా తీసుకోవడంలేదు. వాటిని పరిగణలోనికి తీసుకోవాలి. ఇప్పుడు ఆర్.టి.సి.కి సంబంధించిన డ్రయివర్లు, కండక్టర్లు ఎప్పాయింటుమెంటు విషయంలో గ్రే వేలమందికి ఎప్పాయింటుమెంటు యిచ్చేటప్పుడు చాలా కుంభకోణం జరిగింది. కాబట్టి అటువంటి కరప్ట్ ఆపినర్లమీద తగిన చర్య తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. వారికి పనివైమెంటు ఎక్కువగా యివ్వాలి. వారికి ఎప్పాయింటుమెంటు యివ్వడంలో గ్రే పాయింటు పార్కులాను అధికారులు ఎవాయిడ్ చేస్తున్నారు. ఈ గ్రే సూత్ర పథకం అమలుచేస్తూ మూడు నెలలు ట్రయింగు యీ డ్రయివర్లకు, కండక్టర్లకు యిచ్చి వారికి ప్రమోషన్స్ కూడా సరైన పద్ధతిలో యిచ్చే ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. తరువాత రిటైర్ అయిన ఆర్ టి సి స్టాఫ్ కు గ్రాట్యుయిటీ ఇవ్వడం లేదు. 10 సంవత్సరాలు అయినా కాని వారికి అవి అందడం లేదు. తరువాత వర్కర్స్ క్వార్టర్స్ విషయంలో కూడా ఆర్ టి సి వారు తగు శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. ఇప్పుడు వర్కర్స్ సర్వీసు మేటర్స్, గ్రాట్యుయిటీ పెన్షన్స్ విషయంలో కొద్దులో కేసులు నడుస్తున్నవి. ఆర్ టి సి స్టాఫ్ కు యిచ్చిన క్వార్టర్స్ ఖాళీ చేస్తేనేగాని వారికి గ్రాట్యుయిటీ రిలీఫ్ చేయమంటున్నారు. ఆ విషయంలో స్టాఫ్ కు వ్యతిరేకంగా హైకోర్టుకుపోయి ప్రభుత్వం పై ఆర్డర్స్ తెచ్చుకోవడం అనేది మనకు ఉన్న చట్టానికి వ్యతిరేకమైన పద్ధతి.

తిలో యీ ప్రభుత్వమే నడుస్తున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. కాబట్టి చట్టాలకు అనుగుణంగా యీ ప్రభుత్వం ఓర్వవహరించి ఆర్ టి సి స్టాప్ కు న్యాయం చేకూర్చాలని మంత్రిగారిని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. రాజమోహనరెడ్డి (ఉదయగిరి) : అధ్యక్షా, ఈ రోడ్స్, బిల్డింగు ట్రాన్స్పోర్టు వద్దపై మాట్లాడిన గౌరవసభ్యులు చినమల్లియ్యగారు, వెంకట్రావు గారలతో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. మన రాష్ట్రంలో 80 వేల కిలోమీటర్లు రోడ్లు ఉంటే అందులో 2000 కిలోమీటర్లు రోడ్లు మాత్రమే బస్సులు, ప్రయాణీకులకు రహదారి సౌకర్యాలు కలిగి ఉన్నవి. అట్లాగే రిగ్ వేల కోట్ల నేషనల్ హైవేస్ కొరకు కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు ఖర్చు పెడుతూ ఉంటే మన రాష్ట్రం ఖర్చు పెడుతున్నది 18 కోట్ల రూపాయలు మాత్రమే. అది చాలా మీగర్ ఎమౌంటు. 1970 సంవత్సరంలో నేషనల్ రోడ్ల గ్రాంటులనుంచి 100 కోట్ల రూపాయలు యిచ్చినపుడు మనం వరల్డు బ్యాంకు నుంచి ఆ డబ్బు తీసుకోకుండా అన్ని రాష్ట్రాలు పొందిన లాభాన్ని మనం పొందక ఆ 100 కోట్ల రూపాయలు నష్టపడినాము. ఇప్పుడు అయినా మంత్రిగారిని నేను కోరేది ఏమిటంటే రోడ్ల విషయంలో మంత్రిగారు వరల్డు బ్యాంకువారు సహాయంచేసే ఎమౌంటు వచ్చేలా చూడాలని కోరుతున్నాను. ఇప్పుడు నేషనల్ హైవేలో ఎనుక ఏమైనారోడ్లు బాగలేక బస్సులు ఆగవలసివస్తే కొన్ని వందలబస్సులు రోడ్లమీద నిలిచిపోయి ట్రాఫిక్ కు అంతరాయం కలుగుతున్నది. కనిగిరి వద్ద ఒక బ్రిడ్జి బ్రిటిష్ వారి డ్రైములో కట్టారు. దాదాపు దాని వయస్సు అయిపోయింది. నేషనల్ హైవేలో 9, 7 కి.మీ.లో రిపైర్ చేయకపోతే చాలా యిబ్బంది కలుగుతుంది. తరువాత బిల్డింగులు కట్టే విషయంలో దాదాపు మన గవర్నమెంటు ఆఫీసులు అన్నీ కూడా ప్రయివేటు బిల్డింగులలోనే ఉంటున్నాయి. వాటిని గవర్నమెంటు బిల్డింగులలో ఏర్పాటుచేస్తే గవర్నమెంటుకు ఆదైల రూపంలో చెల్లిస్తున్న డబ్బు మిగులుతుంది.

ట్రాన్స్పోర్టు విషయంలో కొన్ని సూచనలు ఇస్తాను - ట్రాన్స్పోర్టు సక్రమంగా నడవడానికి బోగస్ టెక్నెక్స్ లేకుండా చేయాలి. ప్రయివేటు సర్వీసులు విషయంలోను ఫిల్ప్ రేజ్ విషయంలోను గట్టి చర్యలు తీసుకోవాలి. బస్సు స్టాపు ఎక్కువ ఉంది - అది కూడా పరిశీలించాలి. టూరిస్టు బస్సుల పేరుతో ప్రయివేటు బస్సులు నడవడం విషయం చూడాలి. నెల్లూరు బైపాస్ రోడ్డు విషయం పెండింగులో ఉంది. నెల్లూరు ముఖ్యమైన పట్టణం - ఆ బైపాస్ రోడ్డు చాలా అవసరం. ఉదయగిరి రోడ్డు బ్రిడ్జి కూడా పెండింగులో ఉంది - అది కూడా వెంటనే పరిశీలించాలి.

శ్రీ బద్దం బాల్ రెడ్డి : అధ్యక్షా, ఆంధ్రప్రదేశ్ రోడ్డు రవాణా సంస్థకు 51 సంవత్సరాల సుదీర్ఘ చరిత్ర ఉంది - అని తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం తెలుపుతున్నది. ఈ సంస్థ పైన నమగ్రమైన చర్య చేయవలసిన అవలరం ఉంది. గత 51 సంవత్సరాలలో కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాలు రోడ్డు రవాణా సంస్థ గురించి ఎంతో సేవ చేశారని తెలుపుతున్నారు. ఈనాడు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం ఏమి సేవ చేస్తున్నదో తెలియడం లేదు. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వంలో ఊరు ఊరుకు బస్సు నడుపుతామని అన్నారు. ఈనాడు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వాగ్దానాలు చేస్తున్నది - ఏమి చేస్తారో తెలియదు. ఆర్టీసి కొంత లాభం గడించింది అంటున్నారు - అది రామమోహనరావుగారి ఘనత కాదు. కె.వి.ఎస్. సూర్యనారాయణ, అజిత్ సింగ్ గార్ల ధైర్యంలో కూడా లాభాలు గడించడం జరిగింది. ఆర్టీసి ఎమ్.డి. రామమోహనరావుగారి ఆధ్వర్యంలో చక్కగా నడుస్తున్నదనడానికి నిదర్శనంగా లాభం రు. 2.68 కోట్లు వచ్చిందని చూపించాడు. కానీ 1-1-1984 నుంచి అమలులోకి వచ్చే జీతభత్యాలు చూపించలేదు ఆశ్చర్యకరంగా ఉంది. రోడ్డు రవాణా శాఖకు సంబంధించి ఆర్టీసి ఇంత పెద్ద సంస్థ అయివుండి కూడా నష్టాలలో నడుస్తున్నదంటే బాధాకరంగా ఉంది నష్టాలు ఎందుకు వస్తున్నాయి అలోచిస్తే - ప్రయివేటు బస్సులు చాలా రూట్సులో నడుస్తున్నాయి - కాబట్టి కోట్ల రూపాయలు ఆర్జించిన ఘనత వారికి ఉంది. దోచుకునే దోపిడి దారులుగా వారు మిగిలిపోతున్నారు. ప్రయివేటువారు బస్సులు నడిపించడానికి అవకాశం కల్పిస్తున్నారు తెలుగు దేశం ప్రభుత్వం దీనిని ఎప్పుడు రూపు మాపుతుందో తెలియదు. గ్రామ ప్రజలు పట్టణానికి రావాలంటే చాలా ఇబ్బందులకు గురవుతున్నారు. పాత పట్టణంలో ఉన్నవారు ఆటోలో రావాలంటే పదిరూపాయలు అవుతుంది. బస్సుల్లో రావడానికి అవకాశంగా ఉంటుంది అంటే అక్కడ బస్సు రూట్సు పెంచడం లేదు. నా కార్వాన్ నియోజకవర్గంలో ఒక విద్యా సంస్థ ఉంది బండ్లగూడెంలో సరస్వతి విద్యా పీఠం నడుస్తున్నది. అక్కడికి బస్సు వేయమంటే వేయడం లేదు. గ్రామ గ్రామానికి కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం బస్సు రూట్సు వేస్తామని అంటే ఈనాడు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం దీనికి వ్యతిరేకంగా వ్యవహరిస్తున్నదా సామాన్య ప్రజానీకానికి అందుబాటులో ఉండడానికి బస్సురూట్సు పెంచాలి. బస్సు రూట్సు పెంచితే నష్టాలు వస్తున్నాయని కొందరు అంటున్నారు.

ప్రజాసేవ కర్తవ్యంగా భావించే ఆర్టీసి సామాన్య ప్రజానీకానికి అందుబాటులో ఉండడానికి కొంత నష్టం వస్తే రావచ్చు. నష్టాలు అదుపు చేయడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. దూరం చేయడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. ఒక్కొక్క నీటుకు రేక్స్ ప్రయివేటు వారు రు. 230 చెల్లిస్తుంటే ఆర్టీసివారు రు. 391 చెల్లిస్తున్నారు. అందువల్ల ఆర్టీసి వారికి రు. 4 కోట్లు నష్టం వస్తున్నది. ఈ నష్టం అరి

కట్టవలసిన అవసరం ఉంది. ప్రయివేటు వారికి తక్కువ డేక్సు వేయడం ప్రభుత్వ సంస్థకు ఎక్కువ డేక్సు వేయడం ఏమిటో అర్థం కావడం లేదు. ఆర్టీసీలో ఉన్న కార్మికులకు అన్యాయం జరుగుతున్నది. ఆర్టీసీకి నష్టాలు వస్తున్నాయి. జీత భత్యాలు ఎలా పెంచాలి అంటున్నారు. ఇకముందు ఇలా జరుగకుండా చూడాలి. ఆర్టీసీలో రాయితీలు చాలా ఇస్తున్నారు - అందుకు తెలుగుదేశం ప్రభుత్వమును అభినందించలేక పోతున్నాను. విద్యార్థులకు, ఉద్యోగులకు, వికలాంగులకు రాయితీలు ఇస్తున్నారు. దీనిలో రు. 7.5 కోట్లు నష్టం వస్తున్నది. ఈ నష్టాన్ని భరించడానికి ఎక్స్‌గ్రేషియాగా గానీ సబ్సిడీ రూపంలో గానీ ఆర్టీసీకి చెల్లించవలసిన బాధ్యత రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఉంది. ఈ ఏడున్నర కోట్ల రూపాయల నష్టం పూరించకపోవడానికి కారణం తెలియదు. ఈ ఏడున్నర కోట్ల రూపాయలు ఇస్తేనే గానీ కార్మికులకు ఇబ్బంది తొలగదు. '84 కొత్త గ్రామాలకు బస్సులు వేస్తున్నాము అంటున్నారు. కొత్త గ్రామాలు 54 మాత్రమే ఉన్నాయా? ప్రతి మండలానికి ప్రతి గ్రామాన్ని కలుపుతూ వెళ్ళే బస్సులు ఉండాలి, 54 పెంచితే ఏమవుతుంది ఎక్కువ చేయాలి. అలిండియా టూరిస్టు ప్రయివేటు బస్సులతో పోటీపడాలంటే - వీరికి ఒక అలోచన వచ్చింది - సంతోషం - వీడియో కోచీల ద్వారా జేయాలని అలోచన వచ్చింది. ప్రయివేటువారి వేతుల్లో 1400 టూరిస్టు బస్సులు నడుస్తున్నాయి ఎందుకు ఆవలేకపోతున్నారు? ప్రయివేటు యాజమాన్యం రద్దీ చేసి - నేషనల్ రైజ్ చేసి, మొత్తం ఆర్టీసీ నడిపితే నష్టాలు రాకుండా ఉంటుంది. హైదరాబాదుకు గ్రామాల నుంచి వచ్చే జనసంఖ్య పెరుగుతున్నారు గానీ దానికి అనుగుణంగా బస్సులు పెంచడం లేదు. హైదరాబాదులో రద్దీ తట్టుకోవాలంటే - సామాన్య ప్రజలకు అందుబాటులో ఉండాలంటే - ముఖ్యంగా పాతబస్తీలో బస్సులు పెంచాలి. విజయ వాడ, గుంటూరులో అదునక బస్సు స్టేషన్లు ఏర్పాటు చేస్తామని బడ్జెటులో ప్రావిజను పెట్టారు.

1-30 P.M.

ఈనాటికి కూడా కనీసం తాలూకా స్థాయిలో మరొక బస్ స్టేషన్ యేర్పాటు చేయలేనటువంటి ఎ. పి. ఎస్. ఆర్. బి. సి. బాధు యీ నాడు విజయవాడలో గుంటూరులో అకర్షణీయంగా కాంప్లెక్స్ కడతామనే అలోచన రావడం సంతోషమే కాని ఎక్కడయితే తాలూకా సెంటర్స్‌లో బస్ స్టేషన్ లేని చోట అది యేర్పాటు చేయవలసిన అవసరం ఉంది. ఇబ్రహీంపట్టణంలో బస్ స్టేషన్ లేదు. కనుక అక్కడ బస్సు స్టేషన్ యేర్పాటు చేయాలి. ఈనాడు చెక్‌పోస్టుల విషయం చెబుతున్నారు. ఎ. పి. ఎస్. ఆర్. బి. సి. కి నష్టానికి కారణము యీ ట్రాన్స్‌పోర్ట్ అని చెబుతున్నాను. ఈ ట్రాన్స్‌పోర్ట్ మొక్క చెక్ పోస్టులు యెక్కడనో ఉన్నాయి. నేషనల్ హైవేస్ క్రింద ఉన్నటువంటి నల్గొండ జిల్లాకు యీ చెక్‌పోస్టు లేకపోవడం వల్ల

